ਢ ਧਨੁਖ ਰਢਾਯੋ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰੇ ਸਪਤ ਤਾਲ ਛੇਦੇ ਹੈਂ ਕਠ ਮਕਰਾਲ ਕੇਤੇ ਗੀ ਬ
ਨਗਈ ਬੂੰਦੇ ਸਾਖਾਮ੍ਰਿਗ ਘਾਯੋ ਹੈ ॥ ਲਾਖਕ ਫਿ ਹੋਰੇ ਕਰ ਤੋਰੇ ਮੇਰੇ ਪਾਂ
ਇਪਨੱਲੈਂ ਲੈ ਕਾਂਪ ਗੀਛ ਨੀਰ ਬਾਰਧ ਪਟਾਯੋ ਹੈ ॥ ਅੰਗਦ ਬਿਕਲ ਵੰਕੇ
ਏਈ ਰਾਵੈਂ ਬਲ ਤੰਕੇ ਆਇ ਲੈਕ ਵੈਗੁਨੇ ਰਵਾਇ ਤੈਂ ਚਲਾਯੋ ਹੈ ॥ ੯੫ ॥
ਕਬ ॥ ਐਸੇ ਏਕ ਪੈਂਡੇ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਤਾਰਕਾਨ ਪਾਤੀ ਤੰਕੇ ਮਾਰੇ ਸੂਰਨ ਕੇ
ਬੇਤੇ ਉਪਹਾਸ ਹੈ ॥ ਬੀਰ ਨ ਕੇ ਲੋਭ ਮ੍ਰਿਗ ਕੀ ਚਲਨ ਕੇ ਮਾਨੇ ਮ੍ਰਿਗ ਸੇ ਕਛੂ
ਐਰ ਕਪਿ ਪੈਰ ਖਾ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਭੁਜ ਦੰਡ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੇ ਨ ਜਾਨੇ ਰਾਮ ਇੰਦ੍ਰ
ਜਮ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰ ਮਾਨੈ ਤ੍ਰਾਸ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਪਰ ਤੇ ਲੰਕ ਕੇ ਨਿਸੰਕ ਚਲਨੇ ਆਵ
ਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨ ਤੇ ਉਦਾਸ ਪੈਂਨ ਸੀਤਾ ਤੇ ਉਦਾਸ ਹੈ ॥ ੯੬ ॥ ਅੰਗਦੋਵਾਚ ਕਬਿਤ ॥
॥ ਕੈਨ ਬਕਬਾਦ ਕਰੈ ਰਾਵਨ ਮਰੈਗੇ ਈਸ ਰੇ ਤਾਂ ਤੇ ਕਹੋ ਅੰਗਦ ਤੂੰ ਸਹੂ
ਧਨ ਪੂਜੀਓ ॥ ਰਅਕੇ ਬਚਨ ਤੈ ਤੋ ਨੈਕ ਨ ਵਿਚਾਰੇ ਮਨ ਕੌਨ ਲੈ ਸਮਸ੍ਰਾਂ ਤੂੰ ਹੈ
ਨ ਐਹੋ ਬਾਰ ਪੂਜੀਓ ਜਾਤ ਤੈਂ ਪੁਕਾਰੇ ਰੈ ਤੋ ਦਸੋਸੀਸ ਹਾਰੇ ਅਬ ਤੀਨੇ ਲੋਕ
ਜੇਰ ਭੁਟ ਕੋਟ ਸਿੰਦ ਪੂਜੀਓ ॥ ਆਨੰਦ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਛਾਯੋ ਤੇਰੋ ਪਰਲੋਕ ਭਾਯੋ
ਈਹਾਂ ਪਰਲੋਕ ਬਿਨ ਐਰ ਨ ਕਛੂ ਜੀਓ ॥ ੯੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ ਤਬ ਅੰਗ
ਦ ਮਨ ਮੈ ਕਹੇ ਕਰੈ ਏਕ ਬਲ ਆਜ ॥ ਇਤ ਦਾਂਨਵ ਦਲ ਪਰਹੈ ਉਤ ਪ੍ਰਭੁ ਸੈ
ਨ ਰਘੁਰਾਜ ॥ ੯੮ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ ਤਬ ਕਪਿ ਰੋਪਯੋ ਪਾਉ ਪ੍ਰਗਟ ਸਭਾ
ਮੈਂ ਜੈ ਕਹਯੋ ॥ ਸੁਨ ਲੰਕਾ ਕੇ ਰਾਉ ਟੈਰੁ ਉਠਾਵੈ ਸੂਰਮਾ ॥ ੯੯ ॥ ਰਾਵਨੋਵਾ
ਚ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ ਛਟੈ ਨਿਸਾਚਰ ਕੋਪ ਪਕਰ ਉਪਾਰੋ ਚਰਨ ਕੇ ॥ ਆਨ
ਘਟਾਵੈ ਓਪ ਜਾਇ ਕਹੈ ਰਘੁਨਾਥ ਕੋ ॥ ੧੦੦ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ ਤਬ ਲਾ
ਗੀ ਦਸ ਬੀਸ ਕਨਕ ਪੰਤਿ ਰੀਟੀ ਮਨੋ ॥ ਲੰਕਾ ਪਾਤਿ ਧੁਨਿ ਸੀਸ [illegible] ਨੇ
ਬਹੁਤ ਲਾਗੋ ਸੁਭਟ ॥ ੧੦੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ ਤਬ ਘਰ ਮੈਂ ਇਤ ਰਾਤ
ਅਬ ਸਬ ਬਲ ਢੀਕੇ ਪਚੇ ॥ ਅਨੇ ਬੇਲੇ ਸੀ ਪਾਤ ਸੌਂ ਕਾਪੇ ਨਿਸਚਰ ਦਸਬੈ
੧੦੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ ਜੀਤੇ ਸੁਭਟ ਬਿਸਾਲ ਬੁਚਲੇ ਨ ਕੇਉ ਇਕ ਮੈਂ ॥
ਜੇਨੇ ਸੁਮੇਰ ਉਤਮਾਲ ਫਿਰਤ ਚਹੂੰ ਦਿਸ ਅਚਲ ਸੋ ॥ ੧੦੩ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥

੧੨੦ ਜੋਆਵਤ ਐਂਠਾਂਤ ਭੁਜਾ ਠੋਕ ਸਬ ਸੂਰਮਾ ॥ ਤੇ ਰੋਸਨ ਦਬ ਜਾਤ ਜਿਉਂ
ਪੰਖੀ ॥ ਗਿਰ ਪਰ ਬਸੈ ॥੧੦੪॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਲਿਠੋ ਚਰਨ ਸਭ ਸੂਰ
ਰਘੁਪਾਤਿ ਚਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ॥ ਟੰਢਨ ਮਠੈਂ ਤ੍ਰਿਸੂਰ ਹਨੂਮਾਨ ਪਾਸਗ
ਨਹੀ ॥੧੦੫॥ ਅੰਗਦੇਵਾਰ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਤਬ ਬੋਲੇ ਸੁਤ ਬਾਲ
ਬਲ ਦੇਖਓ ਕਛੁ ਦੂਤ ਕੋ ॥ ਅਜਹੂ ਮੂੰਢ ਸੰਭਾਲ ਚਲਹੁ ਸਰਨ ਤ੍ਰਿਨ ਦੈ
ਤ ਧਰ ॥੧੦੬॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਗਰੇ ਕੁਹਾੜੀ ਬਾਂਧਿ ਜਨਕ ਸੁ
ਤਾ ਆਗੇ ਕਰਹੁ ॥ ਬੈਰ ਰਾਮ ਸੋਂ ਨਾਧ ਜਥ ਮੇਵਕ ਤੇ ਜੀਤੀਏ ॥੧੦੭
ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਕਾਗਦ ਚਰਨ ਸਮਾਨ ਅਛਰ ਸਬ ਦੋਨੋ ਲਗੀ ॥ ਕ
ਤੇ ਉਤੇ ਅਸਮਾਨ ਕਹੇ ਪਖੇਰੋ ਸਿਧੁ ਮੈ ॥੧੦੮॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥
ਤਿਨ ਸੋਂ ਕੈ ਸੀਰੀਸ ਜੇ ਪਾਤਿ ਚੌਦਹਿ ਲੋਕ ਕੋ ॥ ਤੇ ਰਘੁਪਾਤਿ ਜਗ ਦੀਸਤੂ
ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਾਨਤ ਨਹੀ ॥੧੦੯॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਰਹੇ ਲੋਕ ਤ੍ਰੈ ਬਾਸ ਜਿ
ਹ ਰਾਵਨ ਨਿਸਚੈ ਕਰਹੁ ॥ ਰਘੁਪਾਤਿ ਚਰਨ ਬਿਲਾਸ ਜਿਹ ਰਾਖੇ ਤੇ ਤਿ
ਹ ਲੋਕ ਕੋ ॥੧੧੦॥ ॥ਅਬ ਉਠਾਵਤ ਪਾਉ ਸੁਭਟ ਸਭੈ
ਤਰਹਰ ਕੀਏ ॥ ਦੂਰ ਕਰਹੁ ਚਿਤ ਚਾਉ ॥ ਚਿਤਾ ਚਾਉ ਮਨ ਮੈਂ ਧਰਹੁ ॥
੧੧੧॥ ॥ਤਬ ਬੋਲੇ ਜੁਵਰਾਜ ਮਮ ਚਰਨਨ ਕਿਮ ਗਹਤ
ਹੈਂ ॥ ਚਰਨ ਗਹੋ ਰਘੁਰਾਜ ਜੋ ਚਾਹਤ ਸੁਖ ਬਿਸਕੋ ॥੧੧੨॥
॥ਅੰਗਦ ਚਰਨ ਉਠਾਇ ਚਮਕ ਚਲੇ ਰਘੁਨਾਥ ਪੈ ॥ ਕ੍ਰੂਰ ਪਲਿਕ
ਕੋਰਾਉ ਸਭਾ ਉਠੀ ਮੰਦਰ ਧਮਕੋ ॥੧੧੩॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਬਾਲ ਕੇ ਪੂ
ਤ ਸਪੂਤ ਬਡੇ ਤਜ ਲੰਕ ਚਲੀ ਰਘੁਬੀਰ ਪੈ ਆਯੋ ॥ ਪਾਇ ਛੁਏ ਪੁਲਕੇ
ਸਬ ਗਾਤ ਕਹੀ ਬਤੀਆਂ ਉਤਸਾਹ ਬਢਾਯੋ ॥ ਨਾਥ ਗਿਰੇ ਨਹਿ ਜਧਾਂਸਤੇ
ਰਾਵਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਾਪ ਬਡੇ ਦੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਡਾਰ ਦਿਯੋ ਤੁਮ ਹੀ ਤਬ ਰਾਵਨ
ਆਪਨ ਆਨ ਭਲੇ ਪਤੁ ਚਾਯੋ ॥੧੧੪॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਤਬ ਅੰਗਦ ਰਨ
ਧੀਰ ਰਾਘਵ ਸੋਂ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਜੋ ਕਰੀਅਹੁ ਰਘੁਬੀਰ ਜੋ ਰਾਵਨ ਪਾਛੇ
ਕਹੋ ॥੧੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਜਹ ਬਿਨਤੀ ਰਾਵਨ ਕਹੀ ਸੋ ਮੈਂ ਕਹਤ ਸੁ

ਨਾਇਓ॥ਸੁਨਤ ਰਾਮ ਬੋਲੇ ਰਨ ਭੂਮਿ ਅੰਗਦ ਕਿਨ ਲਗਾਇਓ॥੧੧੬॥ ਕਬਿਤ
॥ ॥ਜੀਤ ਨਹਿ ਪਾਇਹੋਂ ਨ ਕ੍ਰੁੱਧ ਬਿਸਰਾਇਹੋਂ ਨ ਬੈਰੀ ਬਲ ਗਾਇਹੋਂ
ਪਨੇ ਈਸੁਰ ਧਯਾਇਹੋਂ॥ਆਇਹੋਂ ਨ ਤੁਮ ਪੈ ਨ ਜਾਨਕੀ ਪਠਾਇਹੋਂ ਜੁ ਬਾਜੀ
ਰਨ ਮਾਂਡ ਬਿਦ ਬਾਦਰ ਨਚਾਇਹੋਂ॥ਤੁਮਹਿ ਬੁਲਾਇ ਏਕ ਏਕ॥ਬਿਚਲਾ
ਇਕੈ ਜੁ ਮੀਚ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਹੈ ਤਊ ਨ ਮਰ ਜਾਇਹੋਂ॥ਜੇਤੇ ਚਢ ਆਏ ਪਰ
ਏਕੋ ਨ ਪਠਾਇਹੋਂ ਤੈਂ ਤਾਂਹੀ ਦਿਨ ਮਰੰਗ ਰਾਜ ਰਾਵਨ ਕਹਾਇਹੋਂ॥੧੧੭॥
ਕਬਿਤ॥ ॥ਜੀਸ ਦਸ ਜਾਤ ਹੈ ਤੈਂ ਜਾਹੁ ਏਤੀ ਕਾਲ ਬਾਸ ਅੰਗਦ ਜੌ
ਜਾਇ ਕਹੁ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾ ਧਰਾਇਹੋਂ॥ਆਵਹੀ ਬਿਭੀਖਨ ਕੇ ਦੇਹ ਜੀਤ ਲੰਕ
ਸੋ ਜੁ ਆਇ ਬਸੈ ਐਸੇ ਉ ਕਲੰਕ ਨਲ ਜਾਇਹੀਂ॥ਜਿਵ ਜੇ ਸਹਾਇ ਬਕੈ
ਭੂਲੇ ਨਾਹੀ ਖਰ ਭੂਲੇ ਲੈਉ ਬੋਲ ਆਪਨੇ ਨ ਦੇਤ ਦੁਖ ਪਾਇਹੋ॥ਰਾਮਚੰ
ਦ੍ਰ ਆਇ ਤਬ ਤਮੋ ਸੀਸ ਦੀਨੀ ਕਪਿ ਤਾਂਹੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਐਸੇ ਨਾਮ ਲੰਕਾ
ਇਹੋਂ॥੧੧੮॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਿਸ ਕਰ ਹੈ ਪ੍ਰਬੋਧ ਅਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਿਖ ਦੇ
ਹਰੋ॥ਸਬ ਕੇ ਬਚਨ ਨਿਰੋਧ ਰਾਵਨ ਕਛੁ ਮਾਨੈ ਨਹੀ॥੧੧੯॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਗੀਤੇ ਅੰਗਦ ਰਾਵਨ ਸੰਬਾਦ ਨਾਮ ਅਸਟਮੋ ਅੰਕਾ॥੮॥
੯੮੪॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਇਤ ਰਘੁਪਤਿ ਕਪਿ ਕਟਕ ਲੈ
ਲੰਕਾ ਕੋ ਸਮੁਹਾਤ॥ਉਤ ਰਾਵਨ ਰਿਸ ਉਮਗ ਮਨ ਕਿਪਤ ਬਗ ਬਗ ਗਾਤ
੧॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਦੇਖਹੁ ਕਾਲ ਪ੍ਰਮਾਨ ਅਸੁਰ ਦੇਵ ਸੇਵਤ ਚਰਨ ਜਾ
ਬ ਅੰਗਦ ਹਨੂਮਾਨ ਮੋਹਿ ਤੁਰਾਵਤ ਰਾਮ ਤੋ॥੨॥ਕਬਿਤ॥ ॥ਇਕ
ਦੋਰ ਕਰੈ ਰਨ ਮੇਲੇ ਭਰ ਕੋਰ ਕਪਿ ਏਕ ਬਰ ਸਿੰਧੁ ਪਾਰ ਗਢ ਕੋ ਬਗਾਇ ਦਿ
ਯੋ॥ਔਰ ਜਿਤੀ ਤੁਮ ਬੇਢ ਪਠਏ ਦਲ ਏਕ ਠੌਰ ਚੋਟ ਤੇ ਏਕ ਬਾਨ ਤਿ
ਤੁਮਹਿ ਉਡਾਇ ਦਿਯੋ॥ਔਰ ਜੀਅ ਆਵਤ ਹੈ ਲੋਗਨ ਸਮੇਤ ਗਢ ਲੰਕ
ਕੋ ਉਪਾਰ ਉਨ ਊਪਰ ਚਲਾਇ ਦਿਯੋ॥ਛੋਰ ਬੰਦ ਸਾਕ ਤੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਤ
ਤ ਕਾਲ ਆਵੈ ਮਨ ਐਸੀ ਹਾਲ ਕਾਲ ਹਿ ਪਠਾਇ ਦੇਉ॥੩॥ ਕੁ॥ ਅਰ
ਸਮੈ ਜਰਨੇਈ ਜਾਤ ਉਠਨਿ ਚਬਰ ਸਾਤ ਚਲੇ ਨੇਰ ਨਗਰ ਸਭ ਕੇ ਸੁਜਾਨ ਸਕੈ

੧੨੨ ਭੁਲੀਹੈ॥ ਦੇਵ ਗਏ ਦੇਵਲੋਕ ਦਾਨਵ ਭਏ ਸੁਸੋਕ ਆਜ ਮਘਵਾਨ ਕੀਨਾ
ਦੇਖੀ ਸੁਧਿ ਭੂਲੀ ਹੈ॥ ਏਕ ਕਹੈ ਹਮ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਿਤ ਮਾਰ ਰਹੇ ਕਾਹੇ ਕੀ ਭ
ਲਾਈ ਲੀਕ ਕੀਰਤਿ ਕੀ ਜਲੀ ਹੈ॥ ਸੁਨ ਨੇ ਹਮ ਅੰਗਦ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹੋ ਨੇਤਾ
ਵਨ ਸੋ ਤੋਰਿ ਛਲ ਜੈਸੇ ਸੀਸ ਮੂੰਡ ਤੈਂ ਨ ਛਲੀ ਹੈ॥੪॥ ਕਬਿਤ॥ ॥
ਏਕ ਹਾਥ ਧੋਪ ਦ੍ਵੈ ਜੋ ਕੋਪਾਹਿ ਜਨਾਵਤ ਹੈ ਏਕ ਤੀਅ ਹਾਥ ਪਰ ਠੋਕਨੇ ਏਕ
ਭ੍ਰਾਲ ਸੋਂ॥ ਦ੍ਵੈ ਸੋ ਸਿਵ ਬੰਦ ਦ੍ਵੈ ਮਰੋਰ ਅੰਗਰਾਇ ਜੁਗ ਏਕ ਕੋ ਉਠਾਇ ਕ
ਹੇ ਮੋਰੇ ਤਿਸ ਕਾਲ ਸੋਂ॥ ਦ੍ਵੈ ਕਮਾਨ ਬਾਨ ਤੀਨ ਸੋਂ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਡਾਰੈਂ ਏਕ ਮੂੰਛ
ਨ ਕੋ ਤਾਉ ਦੇਤ ਲਾਗੇ ਏਕ ਢਾਲ ਸੋਂ॥ ਠੋਰ ਠੋਰ ਮੂਕ ਛਬਿ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ
ਕਛੂ ਨਿਜ ਮੰਦਰ ਕੇ ਚਲੇ ਬਾਕੀ ਏਕ ਅਛੰ ਮਾਲ ਸੋਂ॥੫॥ ਕਬਿਤ॥
ਅੰਗਦ ਖਿਸਾਯੋ ਬਕਬਾਦ ਕੌਨ ਕਹੈ ਸਕ ਦੇਵ ਬਧੂ ਰਗੀ ਰਕ ਰਾਮਰਸ
ਹਰੀ ਹੈ॥ ਏਕ ਫੂਲਮਾਲ ਹਾਥ ਏਕ ਕੇ ਗੁਲਾਲ ਕਾਹੂ ਦੇਤ ਨ ਜੁਵਾਬ ਮਾ
ਨੈ ਬਾਰ ਹੋਈਆਂ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹੈ॥ ਜਛ ਗਛ ਕਿੰਨਰ ਭੁਜੰਗਨ ਕੀ ਬੇਟੀ ਸਭ ਹੇਠੀਮ
ਬਾਰਾਂ ਮੁਰਾਦਾਂ
ਤੇ ਭਈ ਆਪ ਆਪਕੇ ਰਕਿਤ ਹੈਂ॥ ਰਛੇ ਗਾਢ ਕਹੈਂ ਨਾਰੀ ਸੀ ਕੇ ਖੈ ਨਿਹਾਰ
ਚਲ ਬਾਂਦਰ ਤੈ ਆਵਤ ਕਿ ਬਾਂਦਰ ਅਮਿਤ ਹੈਂ॥੬॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਦੇ
ਤ ਕਿਲਕਾਰੀ ਸਭ ਹੀ ਤੇ ਡੀਲ ਭਾਰੀ ਧਾਹਿ ਹਾਥ ਕੇ ਉਠਾਵੈਂ ਤੈਨ ਦੂਰ ਸੋ ਸ
ਸਿਭਾਨ ਹੈ॥ ਰਾਤੇ ਬਿਕਰਾਲ ਨੈਨ ਕੋਪ ਮਾਨੋ ਐਨ ਤ੍ਰੈਨ ਅੰਗ ਕੀ ਕਠੋਰਤਾ
ਤੇ ਕੋਮਲ ਪਖਾਨ ਹੈ॥ ਜਾਂਗੀ ਕੋ ਤੇ ਅੰਗਦ ਕਹਤ ਹੈਂ ਨਰ ਆਛਿ ਰਾ ਪੁਰਾਏ
ਕਹੋ ਤੈ ਰਣ ਜੰਪ ਕੇ ਨਿਦਾਨ ਹੈ॥ ਜਾਕੇ ਪਗ ਚਾਨ ਤ੍ਰੈ ਛੀਕ ਜਾਰੀ ਜਾਨ
ਤਹੈਂ ਅੰਜਨੀ ਕੇ ਪੂਤ ਬਡੀ ਬਜ੍ਰਾਂਧਿ ਹਨੂਮਾਨ ਹੈ॥੭॥ ਕਬਿਤ॥ ॥
ਦੇਖਰਾਨੀ ਤਾਂ ਕੇ ਮਛੇ ਆਵਤ ਭੁਗਾਤ ਆਛੇ ਕਾਪੈਂ ਕਹੇ ਜਾਇ ਜਾਂਕੇ ਬ
ਲਕੇ ਨ ਪਰ ਹੈ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਮੇਰੇ ਹਾਥ ਲਾਗ ਸੋਹੇ ਮੈਂ ਛਾਡ ਦੀਓ ਤਾ ਕੋ ਕਾਪ
ਜੋਨੇ ਜਿਨ ਇੰਦ੍ਰ ਅਵਤਾਰ ਹੈ॥ ਭਾਈ ਦੂਰ ਕੀਨੋ ਜਿਨ ਦੇਸ ਰਾਜ ਲੀਨੋ ਸ
ਕ ਨੈਕੁ ਧੀਰ ਕੀਨੇ ਜਾਂਕੇ ਧੀਰ ਨ ਉਧਾਰ ਹੈ॥ ਸੁਤ ਕਪਿ ਬਾਲੀ ਜੋਨ ਕਾ
ਸ ਬਸ ਭੂਜੇ ਜੋ ਤੇ ਭੁਯੋ ਤੈਤੋ ਤਾ ਕੋ ਪੂਤ ਅੰਗਦ ਕੁਮਾਰ ਹੈ॥੮॥੨੬॥

॥ਸਤੈ ਅੰਗ ਬ੍ਰਤੇ ਕੇਸ ਦੇਖੀ ਆਤਿ ਗੀਛ ਤ੍ਰੇਸ ਯਾਂਸੋ ਲਠਬੇ ਕੋ ਨਾਦਿ ੧੨੩
ਨੇਸਨ ਅਲਿਤ ਹੈ ॥ਜਾਕੇ ਬੇਪਰਾਂਹੀ ਰਨ ਭੂਮਿ ਕੀ ਬਢਾਵੈ ਰੂਪ ਐਸੇ ਆਠ
ਆਠੈ ਮਾਨੋ ਖੇਲਤ ਬਸੰਤ ਹੈ ॥ਸੂਰਨ ਕੀ ਭੀਰ ਪਰੇ ਊਧਮ ਮਚਾਵਤ ਹੈ
ਦੇਖਨ ਕੋ ਐਸੋ ਮਾਨੋ ਕੋਊ ਬੈਠੇ ਮੰਤ ਹੈ ॥ਜਾਂਕੋ ਬਲਵੰਤ ਜਾਂਕੋ ਪਾਈਏ
ਨ ਅੰਤ ਚਤੁਰਾਨਨ ਕੋ ਐਸ ਜਸਵੰਤ ਜਾਂਮਵੰਤ ਹੈਂ ॥੯॥ ਕ੦॥ ॥
ਔਰ ਕਪਿ ਜੂਥਨ ਮੈ ਦ੍ਵੈਜ ਚਲੇ ਆਵਤ ਹੈਂ ਬੈਰੀ ਬਨਦਾਹ ਕੇ ਦਵਾਨਲ
ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ॥ਔਰਨ ਤੇ ਸੁਨੇ ਹੈਂ ਸੁ ਤੈ ਸੇਈ ਮੈ ਦੇਖੇ ਆਜ ਬਤੇ ਨੀਲ ਨਾਈ
ਰਨ ਭੂਮਿ ਕੋ ਅਚੱਲ ਹੈਂ ॥ਦੇਖੋ ਚਤੁਰ ਨਿਰਨਤ ਔਰ ਜੇਤੇ ਆਵੈ ਕਪਿ ਮਾਨੋ ਕ
ਵਿਰਾਮ ਭਾਂਦੋ ਬਾਦਲ ਕੇ ਦਲ ਹੈਂ ॥ਹੈਂ ਨ ਪਰਵਾਨ ਤੋ ਹੈਂ ਐਸੇ ਅਨੁਮਾਨਤ ਹੋ ਹੈਂ
ਅੰਗਦ ਕਹੇ ਹੈਂ ਸੋਸੋ ਏਈ ਲੀਲ ਨਲ ਹੈਂ ॥੧੦॥ ਕ੦॥ ॥ਬੈਠੇ ਸਨਮ
ਨ ਜਾਂਕੀ ਕਹੈਂ ਸਬ ਕਾਂਨ ਅਰ ਸਬੈ ਕਪਿ ਮੰਡਲ ਕੇ ਦੇਖੀਅਤ ਬੀਰੁ ਹੈ ॥ਜਾਂਕ
ਦੂਤਿ ਆਗੇ ਛਬਿ ਔਰਨ ਕੀ ਫੀਕੀ ਲਾਗੇ ਦੇਖੋ ਕਪਿ ਰਾਮ ਮਾਨੋ ਪੌਰਖ ਕੀ ਸੀਉ
ਹੈ ॥ਜਾਂਹੀ ਕੇ ਨਿਹੋਰੇ ਸੂਨੇ ਸਾਰੇ ਰਾਮ ਮਾਨੇ ਬਾਲੀ ਲੋਗ ਸੌ ਕਹਤ ਤੀਅ
ਲੈ ਦਈ ਸੁਕੀਉ ਹੈ ॥ਸੁਨਓ ਜਾਂਕੋ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਦੇਸ ਗਾਂਉ ਸਭ ਸਾਖਾਮ੍ਰਿ
ਗ ਰਾਉ ਰਵਿ ਸੂਨ ਤਾਤਿ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਹੈ ॥੧੧॥ ਛਪਯਾ ॥ ॥ਸਰਦ
ਕਮਲ ਲੋਚਨਾ ਬਿਸਾਲ ਅਲਿਮਾਲ ਅਲਕ ਜਨ ॥ਸਜਲ ਸਘਨ ਘ
ਨ ਦ੍ਯੁਤਿ ਸਰੀਰ ਬਨਮਾਲ ਇੰਦ੍ਰ ਧਨ ॥ਕੋਟਿ ਮਦਨ ਛਬਿ ਰਵਿ ਪ੍ਰਕਾਸ
ਲਾਵਨ ਸੁਭ ਗਾਤਨ ॥ਭੂਅ ਮੰਡਲ ਅਵਤੰਸ ਚਰਨ ਸੇਵਤ ਸੁਰਿ ਮੁਨਿ
ਜਨ ॥ਆਜਾਨੁ ਬਾਹੁ ਸਾਰੰਗ ਧਰ ਅਧਮ ਉਧਾਰਨ ਬਿਪਦ ਹਰਨ ॥ਕਵਿ
ਰਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਰਘੁਬੰਸ ਮਣਿ ਇਹ ਸੀਤਾ ਪਤਿ ਰਾਮ ਬਰ ॥੧੨॥
ਛਪਯਾ ॥ ॥ਤਰਨ ਬੀਸ ਭੁਜਦੰਡ ਪ੍ਰਗਟ ਪੌਰਖ ਪ੍ਰਚੰਡ ਆਤਿ ॥ਤ੍ਰਿ
ਭ ਮੰਡਲ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਚਾਰ ਤਿ ਨਵ ਖੰਡ ਸਚੀ ਪਤਿ ॥ਕ੍ਰੋਧ ਅਨਲ ਪਰਜੁਲ
ਤ ਪ੍ਰਬਲ ਜਮਦਾਗਨ ਸੁਭਟ ਸੂਆ ॥ਕਰ ਕੁਵੰਡ ਸਤ ਖੰਡ ਭ੍ਰਮਤ ਧਾਨ
ਬਰਖ ਸੁ ਮਾਤਿ ਭੂਆ ਆਤਿ ਭੂਰ ਮੁੰਡ ਕਾਰ ਨਿਪਤ ਕਰਤੁ ਸੁੰਡ ਕਰਦ

੧੨੪ ਤਰਨਾ॥ਕਹਿਤੰਅਕਾਂਮਪੂਰਨਸਕਲਸੁਈਸੁਈਸੁਈਰਘੁਕੁਲਭ
ਖਨਾ॥੧੩॥ਛਪਯਾ॥ ॥ਕਨਕਬਰਨਛਬਿਮੈਨਨੈਨਬਿਸੀਅ
ਰਜਨਮਾਇਕਾ॥ਖਮਲਬਦਨਸੁਖਸਦਨਰਦਨਦੁਤਿਕੁੰਦਪਲਾ
ਮੁਖ ਘਰ ਦੰਦ ਕੰਬੋ ਦੀ ਕਲੀ
ਇਕਾ॥ਭ੍ਰਿਕੁਟਕੁਸਮਚੰਚਲਕਪੋਲਮ੍ਰਿਦੁਬੋਲਅੰਮ੍ਰਿਤਸਮਾ॥ਸੁਘਾਟ
ਗਲ
ਗ੍ਰੀਵਰਮਸੀਵਕੰਠਮੁਕਤਾਬਿਘਟਤਤਮਾ॥ਜਗਸੇਪਵੀਤਕਟਿਪਟ
ਕਲਿਤਭੂਪਪਤਿਅਤਿਸਿਵਨਿਪੁਨਾ॥ਸੇਈਸ਼ਾਨਸੁਮਿਤ੍ਰਾਸੁਤਪਗਟਸੁ
ਕਵਿਰਾਮਪ੍ਰਭੁਲਛਮਨਾ॥੧੪॥ਕਬਿਤਾ॥ ॥ਆਨੈਕਾਨਿਕਾਂਚਨਸੇ
ਨੀਲਾਗਿਰਚਲਸੈਜਾਤਕਿਧੋਂਘਨਘਟਾਛਟਾਦਾਮਨੀਪ੍ਰਕਾਸ਼ਹੈ॥ਕਿਧੋਂ
ਆਹਿਪਾਛਸਕੀਆਵਸਮੈਪੂਨਸੋਤਨ॥ਕਿਧੋਂਗੰਗਜਮੁਨਾਤਰੰਗਕੋਬਿਲ
ਸਹੈ॥ਕਿਧੋਂਦਿਨਰੈਨਆਗੋਪਾਛੇਚਲੇਆਵਤਹੈਂਕਿਧੋਂਕ੍ਰਿਸ਼ਨਪੂਜਿਕੈਜਸ
ਲਸੋਸੁਭਾਸਹੈ॥ਕਿਧੋਂਬਡਵਾਨਲਸਮੁੰਦ੍ਰਇਕਠੌਰਐਸੇਰਾਮਚੰ
ਦ੍ਰਲਛਮਨਸੋਭਾਕੇਅਵਾਸਹੈ॥੧੫॥ਕਬ॥ ॥ਏਤੇਤੇਕਹੇਵਿਚਾ
ਰਆਇਕਪਿਬੇਸੁਮਾਰਪੌਰਖਅਪਾਰਕਰਾਂਲੈਗਨਾਉਔਰਕੋ॥ਦੂਨੇਕਿ
ਉਂਨਆਵੈਸੋਰਸੀਸ੍ਰੋਨਮਚਾਵੈਸੁਤੋਸਿਵਕੀਦੁਹਾਈਸਭਮੇਟੀਇਕਦੌਰ
ਕੋ॥ਭੀਰਕੇਪਰੈਤੇਕੁੰਭਕਰਨਹਿਜਗੈਹੋਂਜਾਇਜਾਂਕੋਮੁੰਛਬਾਨਰਪਿਟੈ
ਕਾਕੌਰਕੌਰਕੋ॥ਤਾਂਹੂਪਰਮੇਰੇਭੁਜਦੰਡਕੀਪਚੰਡਚੋਟਲਾਗੇਦੂਟਜੈਂ
ਹੈਂਜੈਸੇਬਾਸਨਖਿਲੌਰਕੋ॥੧੬॥ਕਬ॥ ॥ਕਿਨੈਕਪਿਰਾਜਨਾਰਿ
ਰਾਖੀਤੇਨਰਾਜਲਾਜਤਾਂਕੋਸ੍ਰਾਪਤ੍ਰਾਸਕੇਉਸਾਸਲਉਨਾਇਹੈਂ॥ਕਹਾਂਰ
ਕੰਨੀਸਨਲਮਾਰਤਨਲਾਰੀਪਲਹਨੂਮਾਨਬਾਂਧਨੋਤੇਸੋਬਹੁਰੋਬੰਧਾ
ਇਹੈਂ॥ਏਕਨਕੇਸਿੰਧੁਬੋਰਏਕਨਕੀਨਾਰਿਤੋਰਿਏਕਨਮਰੋਰਮੂੰਡਕੋਟ
ਲੈਬਨਾਇਹੈਂ॥ਰਾਵਨਜਿਨਏਕਦਾਮਕੋਨਗਨਤੀਮੈਂਰਾਮਤਾਂਕੇਭਾਈ
ਭਾਇਸੋਮਿਲਾਇਖਾਇਜਾਇਹੈਂ॥੧੭॥ਕਬ॥ ॥ਚਹੂੰਓਰਛੇਕਛੇਕ
ਮਾਰੌਂਗਾਨਏਕਏਕਬਚਹੈਨਕੋਊਤਬਕੌਨਕਾਕੋਰੋਇਹੈ॥ਸੌਨਤਮੈਂ
ਬੁਲੀਨਾਂਤਿਭੈਰਵਨਚਾਊਂਜੂਥਜੋਗਨੀਅਘਾਇਕੇਪਸਾਰਪਾਇਸੋਇ

ਹੈ॥ ਮੇਰੋ ਬਲ ਆਗੇ ਕੌਨ ਕੌਨ ਕੀ ਨ ਗਾਈ ਪਤਿ ਔਰ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਕੌ ਨ ਕੌਨ ੧੨੫
ਕੀਨ ਖੋਇ ਹੈ॥ ਏਤੇ ਪਰ ਰਾਮ ਕਹੈ ਸੁਨ੍ਯੋ ਹੈ ਨਹੀ ਨਾਹੀ ਭੂਲੇ ਭੂਲੇ ਸ਼ਿਵਜੀ
ਕਹੈਂ ਸੋਈ ਹੋਇ ਹੈ॥੧੮॥ ਕਬਿਤ ਵਾਚ॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਜਾਹਿ ਰੰਕ ੦
ਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅੰਤਰ ਮੈਲੇ ਰਾਮ ਸੋ॥ ਕੌਨ ਕਹੈ ਤਪ ਜਾਪ ਨਾਮ ਲੇਤ ਫਲੈਂ ਮਨੋਰਥ॥
੧੯॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜੋ ਕੋਊ ਤੁਮ ਸੋ ਜੈ ਕਹੈ ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਯਹਿ ਬਾਤ॥ ਤਾਂ
ਫਲ ਸਭ ਕੋ ਬਲ ਕਹ੍ਯੋ ਕੌਨ ਹੇਤ ਸੁਕਰਾਤ॥੨੦॥ ਦੋਹ॥ ॥ਬੈਰੀ ਕੋ ਬ
ਲ ਕਹੇ ਤੇ ਸਭੈ ਸੂਰਤਾ ਜਾਤ॥ ਅਬ ਰਾਵਨ ਕੀ ਕਾਪਤੀ ਕਾਇਅ ਜੋਂ ਬਿ
ਲਲਾਤ॥੨੧॥ ਦੋਹ॥ ॥ਫਿਰ ਪਾਛੇ ਲਿਵੈ ਸਭੈ ਬਾਹਰ ਕਹਾਂ ਜਨਾਹੇਤ
॥ਕੈ ਤੁਮ ਪੈ ਕੈ ਲਰਤ ਹੈ ਕਿਧੋਂ ਜਾਨਕੀ ਦੇਤ॥੨੨॥ ਦੋਹ॥ ॥ਤਾ ਕਹੁ ਧਿ
ਰ ਬਮ ਸ੍ਰਾਈ ਅਹੁ ਸੁਨਹੁ ਸ਼ਿਤ ਮਨ ਲਾਇ॥ ਭੂਲੀ ਪਸਨ ਤੁਮ ਹੂੰ ਕਰੀ ਉਤ
ਰ ਸੁਨਹੁ ਅਘਾਇ॥੨੩॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਕੀਨੋ ਸ੍ਰਾਪ ਬਿਨਾਸ ਅਸੁਰ ਜੋ
ਨਿ ਰਾਵਨ ਪਰਯੋ॥ ਹੁਤੋ ਪੁਰਾਤਨ ਦਾਸ ਭਗਤਿ ਭਾਉ ਮਨ ਮੈ ਰਹੈ॥੨੪॥
ਜੋ ਅਪਨੇ ਨਾ ਹੋਇ ਤੌ ਛਿਗ ਪ੍ਰਭੁ ਆਵੈ ਨਹੀ॥ ਜੋ ਖੇਲਤ ਮੈ ਗੋਇ ਬ
ਹਕ ਗਏ ਖੈਂਚਤ ਫਿਰੈਂ॥੨੫॥ ॥ਅਰ ਪ੍ਰਭੁ ਰਚਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਰਸ
ਨ ਕੀ ਮਨ ਫਿਰ ਗਯੋ॥ ਸੁਕੇ ਸ੍ਰਿਭੁਗਰੇ ਆਪ ਜਲ ਤਰੰਗ ਜਲ ਬਿੰਬ ਗਵਿ
੨੬॥ ਸੋ:॥ ॥ਸਿਸ ਰਹੇ ਤਪ ਤਸ੍ਯ ਆਂਬ ਕਟਾਹਲ ਏਕ ਸੋ॥ ਤਾਂ
ਮ ਬਸੰਤ ਨਿਹਾਰ ਜਗ ਜਾਨੈ ਸੌਰਤ ਪ੍ਰਗਟ॥੨੭॥ ਸੋ:॥ ॥ਲਹੀ
ਸਨਾਂ ਅਤ ਦੇਖ ਬਿਨ ਜਾਨੇ ਮੁਖ ਬਿਸਦ ਕੋ॥ ਬਹੁਰ ਆਰਸੀ ਦੇਖ ਦੂਰ ਕ
ਰੈ ਕੈ ਬਿਸਤਰੈ॥੨੮॥ ਸੋ:॥ ॥ਐਰ ਜੁਗਤ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਤੁਮ ਮਨ
ਵਤ ਰਾਮ ਕਾਵਿ॥ ਕੈ ਫਿਰ ਊਤਰ ਦੇਨ ਕੈ ਸਮਝਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ॥੨੯॥
ਸੋ:॥ ॥ਰਾਮੋ ਰਅ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨੂੰਮਾਨ ਅੰਗਦ ਕਹ੍ਯੋ॥ ਤਬ ਭਾਵਨ ਰਿ
ਸਮਾਰ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਮਨ ਮੈ ਧਰੈ॥੩੦॥ ਸੋ:॥ ॥ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨੀ ਬਿਪ੍ਰੀ
ਤਿ ਮਨ ਮੈ ਜੌ ਰਾਵਨ ਕਹੈ॥ ਕਹਾਂ ਜੁ ਧਰਕੀ ਰੀਤਿ ਜਯ ਬਲ ਗੋ ਤੈਂ ਜਿਸ ਮੈ ਬ੍ਰੋਂ
੩੧॥ ॥ਦੇਖਤ ਗੀਰ ਘੁਮਾਇ [illegible] ਜੋ ਮਨ ਦ੍ਵੈ॥ ਸਭ ਧਨ ਕੇ

੧੨੬ ਗੁਨਗਾਇਰਾਮਨਾਮਰਾਮਾਨਿਮਿਲਜੋ॥੩੨॥ਸੋ:॥ ॥ਜੈਸੇਕੋਕਿਲਾਸੁ
ਜਾਨਕਾਕਬੰਸਬਸੇਕੀਯੋ॥ਬੋਲਤਕੁਲਪਰਚਾਨਰਾਮਨਾਮਐਸੇਗ
ਯੋ॥੩੩॥ਸੋ:॥ ॥ਤਬਲਗਚਮਕਤਰੇਤਦਿਨਕਰਕਿਰਨਪ੍ਰਤ
ਪਤੋ॥ਜਬਆਪਨੇਬਲਲੇਤਬਹੁਰਪ੍ਰਰਕੀਪ੍ਰੂਰਗੀ॥੩੪॥ਸੋ:॥ ॥
ਤੰਪਛੇਦਸਕੰਧਾਰਿਸਬਾਢੀਭੁਜਬਲਕਹੈ॥ਭਯੋਅੰਧਕੋਅੰਧਤਾਂਹੀ
ਤੇਨਿੰਦਾਕਰਹਿ॥੩੫॥ਮੰਦੋਦਰੀਓਵਾਚ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਬਬੋਲੀ
ਮੰਦੋਦਰੀਚਰਨਲਗਾਯੋਮਾਥ॥ਬਚਨਜਥਾਰਥਮੈਂਕਹੋਂਸੁਨੋਲੰਕਕੇ
ਨਾਥ॥੩੬॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਬਿਨਾਜਤਨਸੋਹੋਇਜੋਕਿਛਭਾਗਬਿਧਨ
ਲਿਖਯੋ॥ਐਸੋਰਾਜਨਖੋਇਸੁਰਨਰਮੁਨਿਬੰਦਤਚਰਨ॥੩੭॥ਕ
ਬਿਤ॥ ॥ਕੰਚਨਕੋਗਾਂਉਤਿਹੂੰਲੋਕਨਮੈਂਨਾਉਸਦਾਸੁਖਦਾਊਕੀਛਾ
ਉਹੈਨਬੋਲਪਰਪੰਚਕੋ॥ਤੁੰਦਸੋਤੋਐਸੀਗਤਿਜਾਤੇਸੁਰਲੋਕਪਤਿਖੀ
ਜੈਨਰਜਾਤਬੈਠੇਆਨੰਦਭੂਮਿਰਕੋ॥ਮੇਘਨਾਦਆਦਿਲੋਸਹਾਇਕ
ਹੈਂਸਤ੍ਰੈਸੁਰਪੂਰਨਭੰਡਾਰਮਾਨਿਓਨੇਗਿਰਕੀਚਕੋ॥ਆਜਤੋਬਿਭੂਤਮ
ਰਆਂਹਿਤੇਰੇਐਸੀਜੈਸੀਇੰਦ੍ਰਨਕੁਬੇਰਹੂਕੇਨਬਰਨਬਿਰੰਚਕੋ॥੩੮॥
ਕਬਿਤ॥ ॥ਚਹੂੰਓਰਸੈਨਦੀਨਔਰਨਾਰਦੂਰਕੀਨਨਾਥਕੋਨਿਵਾਇ
ਕੈਬਿਨਤੀਕਰੰਤਹੈਂ॥ਏਕਬਾਤਮੇਰੀਮਾਨੀਦੀਜੈਨਾਬਿਲੰਬਕੀਜੈਕੋ
ਊਦਿਨਜੀਜੈਜਾਂਤੇਤਾਂਹੀਕੋਅਰੰਤਹੈਂ॥ਐਸੀਕੌਨਬਾਤਤਾਂਕੋਬੇਗਕੋਜੈਨ
ਮਾਂਗੋਰਾਨੀਮਾਂਗੋਜੋਨਦੇਹੁਤਾਂਤੇਮਾਂਗਤਡਰੰਤਹੈਂ॥ਰਾਜਕੌਨੇਨਕੋਰੇਕਰ
ਏਹੈਅਨੁਸਰੇਸਿਰਜਾਨਕੀਨਦੈਹੋਂਦੇਹੁਪਾਇਨਪਰੰਤਹੈਂ॥੩੯॥ਰਾਵ
ਨੋਵਾਚ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਜੋਸਿਯਜਾਹੈਸਿਰਕੇਸਿਗਸੁੰਦਰਰਾਵਨਐਰਧ੍ਯਾਨ
ਧਜਤੀਕੋ॥ਦੇਖਸੰਘਾਰਜੁਝਾਰਤਹੈਕੰਧਜੁਧਰਤੀ॥ਬਿਨਏਕਰਤੀਕੇ
॥ਰਾਮਕੇਜੀਤਤਯੋਭੁਜਾਹੈਜੈਸੇਕੌਤਕਦੇਖਨਹਾਰਸਤੀਕੋ॥ਆਪਉਮਾ
ਪਤਿਥਾਪਿਦਯੋਸਬਪੇਖਦੇਖਹੁਲੰਕਪਤੀਕੋ॥੪੦॥ਮੰਦੋਦਰੀਵਾਚ
ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਨਾਥਜਾਹੈਸਬਬਾਤਸਹੀਪਰਸਾਚਕਹੌਜੋਹਤੇਦੁਰਿਤਾਈ

॥ਜਾਂਕਹੁ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਕਹੈਂ ਸੋਈ ਜੋ ਜਾਹਿ ਰਾਮ ਤੇ ਹੈ ਨਭ ਛਾਈ ॥ਜਾਨ
ਤਹੈਂ ਮੁਨ ਨਾਰਿ ਭੁਲੀ ਬਿਧਿ ਕਾਹੂ ਕਿ ਬ੍ਯਾਸ ਨ ਹੈ ਡਰ ਕਾਈ ॥ਏ ਸਬਦੇਤ
ਕਥਾ ਦਈ ਜੋਰ ਕਰੇ ਜਾਹਿ ਬਨੇ ਤਤਸੇ ਖਤੁ ਕਮਾਈ ॥੪੧॥ਰਾਵਨੋਵ
ਚਾ॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਚਾਰੇ ਜੁਗ ਜਗੀਤ ਗੀਤੀਨ ਰਾਮ ਸੁਨੇ ਸਗੀ ਐਸੇ
ਕੌਨ ਤੀਨ ਮੈਂ ਜੋ ਮੇਰੇ ਬਲ ਟੇਕ ਹੈ ॥ਏਕ ਤੇ ਪਰਸਰਾਮ ਦੂਜੇ ਬਲਿਰਾਮ
ਏਕ ਔਰ ਸੁਨੋ ਕੋਊ ਆਯੋ ਧਨੇ ਧਾਉ ਸੇ ਕਹੈ ॥ਐਸੇ ਸੁਨ ਪ੍ਰਗਟ ਬੈਠ
ਚਕ ਯੋ ਬੀਸ ਬਾਹ ਤੇਰੀ ਓਰ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਾਂਹਿ ਕੌਨ ਦੇਖਹੈ ॥ਏਕ ਰਾਮ
ਬੀਤ ਯੋ ਏਕ ਹੂੰ ਹੈ ਏਕ ਛੇਕ ਤਹੇ ਰਾਖੈ ਪੁਨ ਬੋਲੇ ਸੁਤੇ ਰਾਵਨ ਹੀ ਛੇਕ
ਹੈ॥੪੨॥ਮੰਦੋਦਰੀ ਵਾਚ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਸੋਤ ਰਪੀ ਸੁਨ ਬਾਤ ਸੁਨੀ
ਬਿਧਿ ਆਨ ਬਨੀ ਬਿਧਿ ਤੂੰ ਡਰ ਕਾਯੋ ਰਾਵਨ ਕੇ ਪਰਪੰਚ ਬਨੇ ਜੁਛ
ਛਲ ਤਾਹਿ ਤੈ ਰਕ ਹੂੰ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ਜਾਇ ਰਾਮ ਹਿ ਛੇਕ ਤਹੇ ਪ੍ਰਭ ਤਾਂਹੀ ਕੇ
ਹਾਥ ਤੇ ਕਸੇ ਨ ਛੇਕ ਯੋ ॥ਅੰਤਕ ਚੌਥੇ ਹਕਾਰ ਮੈਂ ਕੈ ਰਿਸ ਛੇਕ ਹੈ ਰਾਵ
ਨ ਕੋ ਪਾਰ ਅਯੋ॥੪੩॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਸੋਈ ਆਹਿ ਰਾਮ ਤੇ ਰੰਕਾਂਸ ਛਾਤੁ
ਆਯੋ ਧਾਂਮ ਜਾਂਕੇ ਬਲ ਲੋਕ ਪਾਲ ਫਿਰ ਤੈ ਰਹੰਤ ਹੈ ॥ਸੋਈ ਰਾਮ ਛੀਰ
ਸਿੰਧੁ ਕੇ ਜਗਾਏ ਜਾਇ ਬਿਧਿ ਤੁਮ ਸੋਂ ਨ ਕਹੈ ਦੇਵ ਤੁਮ ਤੇ ਡਰੰਤ ਹੈਂ ॥ਏ
ਨਹੀਂ ਕੇ ਮਾਰੇ ਮਧੁ ਕੈਟ ਭਸੀ ਧਾਰੇ ਆਜ ਹੂੰ ਲੌ ਤਿਸ ਨੈਨਨ ਤੇ ਸ੍ਰਨ ਸ੍ਰ
ਰੰਤ ਹੈਂ ॥ਔਰ ਏਕ ਬਾਤ ਹੈ ਸੁਭਾਉ ਨੈਕੁ ਜਾਇ ਮਿਲੋਂ ਗਿਲਨ ਹੇਤ ਤਾਂਸ
ਸੌਗੁਨੇ ਢੁਰੰਤ ਹੈਂ॥੪੪॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਕੇ ਦੂਤ ਤੇ
ਬਾਤ ਕਹੀ ਸੁ ਸਹੀ ਅਬ ਆਗੇ ਤੇ ਮੌਨ ਗਹੋ ॥ਤਿਯ ਜਾਹਿ ਬਿਪਰੀਤ ਕੀ ਬ ੦
ਤ ਸਹੀ ॥ਤ ਬਲ ਲੀਕ ਦਹੀ ਅਬ ਮੋਹਿ ਦੋਹੋ ॥ਰਾਕ ਆਨ ਬੇ ਭੀਖਨ ਰਾਜ
ਕਰੈ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਬਾਂਨਨ ਦੇਹ ਸਹੋਂ ॥ਤਿਨ ਰਾਜ ਦਿਯੋ ਨਹਿ ਸੀਸ ਦਈ
ਇਕ ਰਾਵਨ ਕੇ ਜਾਹਿ ਬੋਲ ਰਹੋ ॥੪੫॥ਮੰਦੋਦਰੀ ਵਾਚ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥
॥ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਨ ਆਪਨੇ ਸੀਸ ਉਤਾਰ ਉਮਾਪਤਿ ਰੁਦ੍ਰ ਰਿਝਾਏ ॥ਤੇ ਪੁਨ
ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੁਧਾਰ ਸੁਧਾਰ ਸਸਾਂਨ ਕ ਬੰਧ ਬਨਾਏ ॥ਧ੍ਯਾਤ ਕਰੇ ਬਿਨ

੧੨੮· ਫੇਰੋਂ ਨ ਬੈਨ ਸੁਨ ਮੂਢ ਜੋ ਰਾਮ ਕੇ ਬਾਨ ਗਿਰਾਇਓ ਬੂੰਦ੍ਰ ਕਹਾਂ ਸੁਨ ਛੂੰਦ੍ਰ ਤੇ
ਮੂੰਡ ਨ ਤੂੰਦ੍ਰ ਕੇ ਬਾਪ ਪੈ ਜਾਂਹਿ ਲਗਾਇਓ॥੪੬॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥
ਕੈ ਅਲਕ ਰ ਮੋਰੋ ਕਹਯੋ ਕੈ ਕਰ ਮੋਰੋ ਘਾਤ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਬਚਨ ਸਿਭਾਗੀਰਿਕ
ਤੇਜਿ ਫੇਰ ਕ ਬਾਤ॥੪੭॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤੇਤੀ ਲੋਕ ਤੈਂ ਕਾਨ ਜਬਲ
ਗ ਜਿਯ ਜੋ ਖੇਲਨ ਹੀ ॥ਫਿਰ ਕਾਮੈ ਪਾਹਿ ਚਾਨ ਆਇ ਬਨੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨ ਸੋਂ॥੪੮
॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਸਬੈ ਬੋਲਤ ਬਚਨ ਰਸਾਲ॥
ਰਾਮ ਬਿਮੁਖ ਨਰ ਤੇ ਭੁਲੇ ਸੂਕਰ ਸ੍ਵਾਨ ਸ੍ਰਿਗਾਲ॥੪੯॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥
ਔਰ ਕਹੋਂ ਇਕ ਬਾਤ ਰਾਜਾ ਇਨ ਸਬ ਤੇ ਨਹਿ ਰੀਗਿ ਜੋ ਪੈ ਡਿਊ ਉਫਨਾਤ ਰ
ਮ ਤੇਜ ਤੀਛਨ ਲਗੈ॥੫੦॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਤੂੰ ਤੋ ਭਯੋ ਰਤੂਰਾਨਨ ਕੇ
ਕੁਲ ਪੌਰਖ ਮੈਂ ਨ ਕਹੂੰ ਛਤ੍ਰਿ ਹੈ॥ ਸਿਯ ਦੇਨ ਸੁਖੀ ਕਰ ਬੰਸ ਬਸੈ ਜੋ ਸਹੀ
ਸਿਵ ਕੇ ਪਦ ਸੋਂ ਰਤਿ ਹੈ॥ ਸੁਨ ਨਾਤਰ ਹੈ ਉਤਪਾਤ ਬਡੋ ਮੋਹਿ ਜਾਨਤ ਹੋ
ਤਿਯ ਕੀ ਮਤਿ ਹੈ॥ ਸਰ ਸੋ ਧਰਨੀ ਜਰਨੀ ਸਰਨੀ ਗਢ ਕੀ ਘਰਨੀ ਸਭ
ਕੰਪਤ ਹੈ॥੫੧॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਬਾਤ ਤੋ ਬਨੀ ਹੈ ਭਲੀ ਆਜ ਲੋਂ ਰ
ਈ ਹੈ ਚਲੀ ਰਾਮ ਸੋਂ ਜੋ ਬੈਰ ਯਾਹਿ ਬਾਤ ਜਾਨੀ ਜਾਨਕੀ॥ ਸੂਕੀ ਬੇਲ ਕਾਲ ਕੀ
ਜੋ ਫੂਲੀ ਲਾਗੀ ਕਲੀ ਸੁਤੋ ਜਾਂ ਦਿਨ ਤੇ ਲੰਕ ਜਾਰੀ ਬਾਤ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕੀ॥
ਤੇਰੇ ਨਿਜ ਲੋਕ ਦੈ ਕੈ ਆਪਨੋ ਭੁਬੋਲ ਲੈ ਕੈ ਜਾਨਤ ਹੋ ਬਾਤ ਕਛੂ ਸਿਵ ਕੇ
ਸ੍ਰਮਾਨ ਕੀ॥ ਰੀਗ ਕੇ ਤਰੰਗ ਸੋਂ ਅਨੰਗ ਰਿਪੁ ਰੁੱਦ੍ਰ ਤੇ ਰੰਕ ਸੋ ਈ ਹੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਰ
ਮਨ ਮਲੈ ਹੈ ਜਾਨਕੀ॥੫੨॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਬਾਨਰ ਕੇ ਪੂਤ ਮਿਲ ਫਨੇ
ਅਦਭੁਤ ਦੇਖ ਲੈ ਹਿਨ ਮੈਂ ਕ ਸੂਤ ਕਰ ਡਾਰਯੋ ਹੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ॥ ਹਨੂਮਾਨ ਆਯੋ
ਤਿਨ ਤੋ ਕਰ ਕੈ ਜਰਾਯੋ ਪੁਰ ਫਾਰੇ ਕੈ ਕਹੈ ਅੰਗਦ ਕੀਆ ਹੈ ਕਾਮ ਛੂੰਦ੍ਰ ਕੋ॥ ਰਾਂ
ਮਚੰਦ੍ਰ ਜੂ ਸੋਂ ਸਬ ਹੀ ਕੇ ਬਲ ਫੀਕੇ ਜੈਸੇ ਬਾਂਮਨ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਦ ਕੌਨ ਸੁਨੈ
ਸੂਦ੍ਰ ਕੋ॥ ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਮੈਂ ਨ ਰਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਪੁਰਾਨ ਕਹੈ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਤੇਰੋ ਰੁੱਦ੍ਰ ਤੈ
ਸੇ ਰਾਮ ਰੁੱਦ੍ਰ ਕੋ॥੫੩॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਜੈ ਸੇ ਭ੍ਰਮਰਾ ਰਕੈ ਅਲੀ ਬਿਬੇਕ
ਬਨੀ ਤਮ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਾਂਹਿ ਚੰਦ ਚਾਂਦਨੀ ਨ ਆਨ ਕੀ॥ ਅਰਕ ਮਕਾਨੀ ਕ੍ਰ

ਮਦਨੀ ਛਬਿ ਪਾਇ ਸਸਿ ਸੋਕ ਕੋ ਨਿਵਾਰਿ ਫੂਲ ਜਾਤ ਹੈ ਅਰਾਨਕੀ ॥ਜੈਸੇ ੧੨੦
ਫਤੇ ਪਾਪਕੇ ਪਛਾਰੇ ਦੇਵ ਬੇਦ ਬਿਧਿ ਜਾਇ ਮਿਲੈ ਤਾਪਸੀ ਕੋ ਜੋਗ ਜੰਗਮ
ਦਾਨਕੀ ॥ਤੈਸੇ ਤੋਰੇ ਕੁਟੰਬ ਸਮੇਤ ਪੀਸ ਡਾਰੈ ਕੰਤ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੂ ਸੋਂ ਮਿਲਜੈ
ਤੈ ਜਾਹਿ ਜਾਨਕੀ ॥੫੪॥ਕ੍ਰਿ॥ ॥ਜੈਸੇ ਪੌਨ ਪਾਨੀ ਮਿਲਿ ਜਾਤ ਦਾਨ
ਦਾਨੀ ਐਸੀ ਬਾਨੀ ਕੋ ਤੇ ਸਦਾ ਨਿਤ ਕੈ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੇ ਕਹੈ ॥ਜੈਸੇ ਘਟ ਪੂਰਨ
ਸੈਂ ਪਤੰਗੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਰਵਿ ਫੂਟੇ ਘਟ ਮਾਹਿ ਸਠ ਸੂਰਨ ਅਨੇਕ ਹੈਂ ॥ਜੈਸੇ
ਰਾਗ ਤਾਨ ਮਿਲੇ ਬੇਦ ਕੋ ਪੁਰਾਨ ਪਢੇ ਸਾਰਿਤ ਸੈ ਦਾਨ ਤੇ ਤਰੰਗ ਜਲ ਏਕ
ਹੈ ॥ਤੈਸੇ ਪੀਯ ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਨਾਥ ਰਘੁਨਾਥ ਤੇਰੇ ਚੰਦ੍ਰ ਮੌਲ ਪਾਰਬਤੀ ਨਾਥ
ਨਾਥ ਏਕ ਹੈਂ ॥੫੫॥ਕਬਿਤਾ ॥ਕੋਲੋ ਸਮਸ੍ਰਾਂਉ ਕੋਊ ਖੋਏ ਖਿਨਆਂ
ਨਿਦੇਊ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਗਏ ਗਯੋ ਸਿਵ ਹੈ ਕਹੂੰ ਐਂਹੂੰ ਸੁਨੀ ਰੀਰੀ ਫਾਰਿ ਕੈ
ਰਵੀ ਚਕੋਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਬਿਨ ਤੇਰੀ ਓਰ ਦੇਖਤ ਨ ਨੈਕ ਹੂੰ ਆਏ ਰਘੁਬੀਰ
ਮੋਹਿ ਜਾਹੈ ਬਰੀ ਪੀਰ ਰਣ ਤਾਂ ਸੋ ਕਹਾਂ ਜੀਤ ਹੈ ਨ ਜੀਤੀ ਸੀਅ ਤੈਂ ਕਹੂੰ ਮੇ
ਲੋਕ ਹਨੇ ਮਾਨ ਬਾਤ ਜਾਹੈ ਸਾਰੀ ਜਾਨ ਮੂਢ ਜੋ ਨ ਮਾਨ ਹੈ ਤੋ ਤੂੰ ਦੁਖ ਪਾਇ ਹੈਂ ਅਨੇ
ਕਹੂੰ ॥੫੬॥ਕ੍ਰਿ॥ ॥ਜੈ ਆਯੋ ਚੁਰਾਇ ਸੀਅ ਪਤੰਗੇ ਡਰਤੇਂ ਨ ਜੀਅ
ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੂ ਸੋਂ ਐਸੋ ਦੁਖ ਦੀਜੀਅਤ ਹੈ ॥ਤਾਂ ਪਰਾਨਿ ਸੰਕ ਪਰਜੰਕ ਪੌਢੇ
ਲੰਕ ਪਤਿ ਲੈ ਕਲੰਕ ਮੂੰਡ ਏਤੇ ਦਿਨ ਜੀਜੀਅਤ ਹੈ ॥ਅਜਹੂੰ ਰਮਾਰੀਮ
ਤ੍ਰਿ ਜਾਂਨਕੀ ਦੈ ਰਾਖ ਪਤਿ ਨ੍ਰਿਭਹੂੰ ਕੋ ਕਹਨੇ ਕਹੂੰ ਮਾਨ ਲੀਜੀਅਤ ਹੈ ॥ਖਾਂ
ਮੀ ਦੇਖਤੇ ਰੀ ਹਾਂਸੀ ਸੰਕਰਨ ਤੁਰੈਆ ਨ ਬੀਰੇ ਬਾਂਸੀ ਕਾਸੀ ਐਸੋ ਕਾਂਮ ਕੀ
ਜੀਅਤ ਹੈ ॥੫੭॥ਕ੍ਰਿ॥ ॥ਰਨਕੀ ਟਕੋਰ ਗਾਜੇ ਦੂੰਦਭੀ ਸੈ ਮਾਰੂ
ਬਾਜੇ ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਐਸੀ ਤੂੰ ਦ੍ਰਿਸੇਰੀ ਓਰ ਛਰੈਗੋ ॥ਜੈਸੇ ਤੁਮ ਦਾਨ ਫਕੁਏ
ਤੇ ਏਕ ਓਰ ਸਬ ਤੈਸੇ ਦੇਵ ਏਕ ਓਰ ਤਬ ਬੀਚ ਕੈ ਨ ਪਰੈਗੋ ॥ਬੋਲਨ ਰਏਤੇ
ਸਿਫਕ ਹੈ ਰੋ ਤੂੰ ਬਡੋ ਪਾਪੀ ਰਾਮ ਤੇਨ ਡਰੋ ਤੇ ਤੂੰ ਸੇਤੇ ਕਹਾਂ ਡਰੈਗੋ ॥ਦੂਰ
ਜਾਹਿ ਜਾਰਿ ਨਾਰੀ ਬੋਲਕੀ ਤੈਂ ਪੀਰ ਲਾਗੀ ਬੋਦਾ ਸੁਠ ਰਾਗੀ ਐਸੋ ਦੁਖ
ਨਿਰਲਜ
ਫੇਰ ਕਰੈਂਗੋ ॥੫੮॥ ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਤੂੰ ਨ ਦੇਤ ਲੰਕਾਂ ਨਿਧਿ ਤੂੰ ਨ ਏਈ

੧੨੦ ਮੁਕਤਿ ਬਿਧਿ ਐਸੋ ਕਰੁਣਾ ਕੀ ਨਿਧਿ ਕੋ ਪੈ ਕਹਾਂ ਪਾਈਐ ॥ ਝੂਠੇ ਸਭ ਤੇ ਠੋਰ
ਠਦੇਵ ਬਿਨਾ ਜੈਹੈ ਸਭ ਸੋਈ ਰਘੁਬੀਰ ਨੀਲਕੰਠ ਕੰਠ ਗਾਈਐ ॥ ਧਸਿਅਠੇ
ਜੁ ਏਕ ਬਾਰ ਤਰੇ ਰਾਮ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬਿਸਰੇ ਬਿਸਰੈ ਨਹੀ ਸੋ ਕਿਉਂ ਬਿਸਰਾ
ਈਐ ॥ ਰਘੁਕੁਲ ਤਿਲਕ ਅਲਕ ਬਲ ਜਾਂਕੀ ਤਾਕੀ ਕਿਲਕ ਕਿਲਕ
ਕੈ ਸਰਨਿ ਕਿਉਂ ਨ ਜਾਈਐ ॥੫੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੁਨ ਬੋਲੀ ਮੰਦੋਦ
ਰੀ ਸੁਨਿ ਲੈ ਬਾਤ ਨਿਦਾਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਪਤਿ ਜਸ ਸੇਕਰ ਹੈ ਜਾਂਕੀ ਰਸਨਾ ਕੋਟਿ ॥੬੦
॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਐਸੋ ਮੁਖ ਰਸਨਾ ਏਕ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਸ੍ਰੁਮਤਿ ਥਕੇ ॥ ਰਘੁਪ
ਤਿ ਰਤਨ ਅਨੇਕ ਤਾਂ ਕੋ ਸਾਂਖ ਭੁਜੰਗ ਪਤਿ ॥੬੧॥ ਸੋ: ॥ ਜੋ ਖਗ ਗਗ
ਨ ਉਡਾਨ ਬਿਨਾ ਅੰਤ ਧੀਰ ਭੂਇ ਪਰਹਿ ॥ ਤੈਸੇ ਮਤਿ ਅਨੁਮਾਨ ਰਘੁਪਤਿ ਜਸ
ਬਰਨਤ ਸਬੈ ॥੬੨॥ ਸੋ: ॥ ਤਿਨਿ ਨ ਉਪਜਤ ਗਜਾਨ ਰਾਜਾ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰ
ਤਾਪ ਤੇ ॥ ਅਬ ਕਿਮ ਰੁਚੇ ਜਿਯ ਜਾਨ ਰਾਮ ਬਿਮੁਖ ਸੁਖ ਤੇਰ ਹੈ ॥੬੩॥ ਸੋ: ॥
ਮਾਹਿ ਮਾਂ ਮਹਾਂ ਅਪਾਰ ਜੇ ਘਰ ਮੰਦਰ ਭੂਰ ਰਹੇ ॥ ਧਰੇ ਗੰਗ ਕੀ ਧਾਰ ਸਿੰ
ਅਜਹੂੰ ਤੈਂ ਧਿਆਨ ਮੈਂ ॥੬੪॥ ਸੋ: ॥ ਕਾਹਿ ਬੈਰ ਕਿ ਵਧਿ ਨੀਲ ਬਿਨਾ ਅੰਤ
ਆਕਾਸ ਜਿਉਂ ॥ ਤਿਉਂ ਸੀਤਾ ਕੋ ਸੀਲ ਸਾਤ ਲੋਕ ਊਪਰ ਸਦਾ ॥੬੫॥ ਸ੍ਵੈਯਾ
॥ ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਸਤ ਤੇ ਧਰ ਸੋਮ ਰਹੇ ਛਿਤ ਕੇ ਸਿਰ ਭੂਰ ਨ ਲਾਗੋ ॥
ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਸਤ ਤੇ ਸਸਿ ਸੂਰ ਫਿਰੈਂ ਕਨਕਾਂਚਲ ਸੇਂ ਅਨੁਰਾਗੋ ॥ ਜਾਨਕੀ ਕੇ
ਸਤ ਤੇ ਸਿਵ ਸਾਧਿ ਸਮਾਧਿ ਰਹੇ ਅਜਹੂੰ ਨਹਿ ਜਾਗੋ ॥ ਤਾਂ ਸਤ ਦੀਪ ਕੀ ਜੋਤ
ਨਿਹਾਰ ਕੈ ਰਾਵਨ ਰੰਗ ਪਤੰਗ ਜਿਉਂ ਪਾਗੋ ॥੬੬॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਐਤੁ ਚਲੇ
ਧਵ ਸੇਂ ਛਿਤ ਮੰਡਲ ਨੀਰ ਬਯਾਰ ਸ੍ਰੁਹੈ ਪ੍ਰਜਰੈ ਰੇ ॥ ਜੋ ਸਿਯ ਰੋਸ ਧਰੇ ਜਿਯ
ਮੈਂ ਫਿਰ ਕੈ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਤਬ ਕਉਨ ਮਰੈ ਰੇ ॥ ਜਾਨਕੀ ਸੀਲ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਕੇ ਸਿਵ ਸੇ
ਕੁ ਬਿਰੰਚ ਲੋ ਪ੍ਰਾਣ ਧਰੇ ਰੇ ॥ ਤੋਹਿ ਜੁ ਸ੍ਰਾਪ ਨ ਦੇਤ ਸੁਤੈ ਰਘੁਨਾਥ ਕੇ ਪਾਇਨ ਤੇ
ਰਪੈ ਰੇ ॥੬੭॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ਅਭੂਤੇ ਬਡੇ ਸੁਸੀਲ ਤਾਂ ਕੇ ਕਾਲ ਕੀ ਨ ਰ
ਨ ਤੇਰੋ ਡੀਲ ਦੇਅ ਬੋ ਕੋ ਕੌਤਕ ਸੇਂ ਰਾਮ ਹੈਂ ॥ ਲੰਕ ਆਨ ਕੇ ਪਕਰੇ ਸੋਈ ਤੋਹਿ
ਦੇਖ ਡਰੇ ਡੂੰਢ ਆਨ ਬੀਚ ਪਰੇ ਤਾ ਕੋ ਕੌਨ ਕਾਮ ਹੈ ॥ ਤੇਰੋ ਅਪਰਾਧ ਸੀਯ

ਮਾਨਹੂੰਨਲੀਨੋਜਾਂਤੇਭੂਸਮਨਕੀਨੋਯਾਂਤੇਬਾਂਛਨੋਛੋਧਧਾਂਮਹੈ।ਤਾਕੋ
ਸ੍ਰਾਪਦੀਜਤਹੈਜਾਕੋਨਾਮਲੀਜਤਹੈਰਾਮਤਜਲੀਰਕੇਨਲੇਤਤੋਰੋਰਾਮ
ਹੈ।੬੮।।ਦੋਹਰਾ।　।।ਕੈਤੋਬਚਨਬਿਚਾਰਪਾਤਿਕੈਬੂਝੈਪਠ
ਧਾਂਨਾ।ਬਿਨਆਈਮਰਜਾਇਬੋਕੈਧੋਕੈਨਸਮਾਨਾ।੬੯।। ਸੋਰਠਾ।।
।।ਸੁਨਦੇਵਨਕੀਰੀਤਿਭ੍ਰੀਰਪਰਿਸੇਵਤਚਰਨਨਾ।ਜਬਦੇਖਤਬਿਪਰੀਤਿ
ਫਿਰਮਾਰਤਸਬਸਿਮਰਕੈ।੭੦।।ਵੇਦਵੋਂਵਾਚ।　ਕਬਿਤ।　।।
ਜੈਸੇਂਜੈਸੇਂਐਸੀਬਾਤਨਮੰਦੋਦਰੀਸੀਂਬੋਧੈਂਤੈਸੇਂਤੈਸੇਂਦੇਵਦੁਖਪਾਵੈਂਕਹੈਂ
ਕੈਸੇਸਮਝਾਈਐ।ਯਾਂਕੀਬਾਤਮਾਨੈਂਸਿਯਲੈਕੇਜਾਇਮਿਲੈਮਾਹਿਐਗੁ
ਨਬਿਸਾਰਯਾਕੋਸੌਗੁਨਬਢਾਈਐ।ਲਾਖਪੇਂਚਨੇਂਕਿਤੂਲੋਗਹੈਬਨ
ਯੋਬਿਧਿਹੋਤਹੈਸੁਨੇਨਦੋਰਫੇਰਉਨਸ੍ਰਾਈਐ।ਕੋਊਯਾਂਹਿਜਾਇਸਮਝ
ਵੈਰਾਂਡਮੈਨਭੁਜਤੋਕੋਔਰਰਾਵਨਕੀਉਨੈਸੋਸੁਨਾਈਐ।੭੧।।
ਦੋਹਰਾ।　।।ਆਤਿਮਾਨਸਾਨਾਰਿਕੀਦੇਵਮਨਾਵਤਦੇਵ।ਸੀਤਾਸ੍ਰ
ਤਤੇਜਾਇਗੋਰਾਵਨਕੇਅਹਿਮੇਵ।੭੨।।　ਸੋਰਠਾ।　।।ਨਿਕ
ਲਮਾਹਿਲਤੇਆਇਸਭਮਾਂਹਿਬੈਠਤਭਯੋ।ਮੰਤ੍ਰੀਚਰਬੁਲਾਇਕੋਨ
ਕੌਨਕਵਿਰਅਕਾਹਿ।੭੩।। ਸੋਰਠਾ।　।।ਤਿਯਸਮਝ੍ਯੋਰੋਇ
ਸਮਝ੍ਯੋਗਿਲੋਰਾਵਨਾਬਿਮੁਖਾਰਮਕਰੈਸੋਹੋਇਕਹਾਂਰੰਕਕਹਛੰਤ੍ਰਪ
ਤਿ।੭੪।।　ਰਾਵਨੋਵਾਚ।ਕਬਿਤ।　।।ਏਕਸੁਕਤਾਂਕੋਤ੍ਰਮ
ਬਾਮਸੁਤਜਾਨੇਜਿਨਦੈਕੈਬਡੋਆਦਰਮਹੋਦਰਬੁਲਾਯੋਹੈ।ਔਰਬਿ
ਨਪਾਛਜਾਂਕੀਸਾਛਦੀਜੈਦੇਵਗੁਰੂਤਾਂਕੀਭੁਜਗਹਿਕੈਬਠਾਯਰਯਨ
ਯੋਹੈ।ਵੈਬੇਏਕਸਰਣਸੁਮੰਤ੍ਰੇਕੋਪਬੀਨਕਯੋਸਭਕੋਸੁਨਾਇਯਾਹਿ
ਕੌਨਕਾਲਆਯੋਹੈ।ਕੋਊਕਹੈਰਾਮਭਜਕੋਊਕਹੈਸੀਤਾਤ੍ਰਜਤੁਮਹੂ
ਕਹੇਤੇਕਹਾਂਕਹੋਦੁਖਪਾਯੋਹੈ।੭੫।।　ਮੰਤ੍ਰੀਉਵਾਚ।ਕਬਿਤ।
।।ਚਾਰੋਂਹਾਥਜੋਰਫਿਰਤਾਂਸੋਕਹੈਂਬਾਤਊਨੇਜੋਕਹੋਤੋਰਾਜਾਮਾਤਿਏਕ
ਹੀਨਿਬਾਹੀਐ।ਔਰਜੋਤਿਹਾਰੇਮਨਤੂਰੈਆਰੇਮਾਰੇਰੂੰਕੈਜੀਈਤ

ਲੋਗੋਏ ਮੰਤ੍ਰਿਸੋਈ ਪੈ ਪਕਾਈਏ ।ਇਕ ਬਾਤ ਤੋਸੋਂ ਹਮ ਸਬੈ ਕਹਿ ਲੇਤ ਬੈ
ਗੀਠ੍ਹ ਟੇਕ ਰਜਾਨੇ ਤੇ ਨ ਜੀਤ ਘਰ ਆਈਏ ।ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਰੁਦ੍ਰ ਬੈਠਿ
ਸਭੁ ਕੀਨੇ ਛੁਦ੍ਰ ਤਊ ਸਾਵਧਾਨ ਸਦਾ ਕਹੈ ਤੈ ਸੁਨਾਈਏ ।੭੬।
ਰਾਵਨੋਵਾਚ । ਦੋਹਰਾ । ।ਤਬ ਰਾਵਨ ਫਿਰ ਯੌਂ ਕਹਯੋ ਕਹੇ
ਰੁਦ੍ਰ ਕੀ ਬਾਤ ।ਜਾਂ ਸੁਨਕੈ ਮੇਰੇ ਸਦਾ ਲੋਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਹਾਤ ।੭੭।
ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ ਸੋਰਠਾ । ।ਰਾਵਨੋਂ ਕਹਤ ਵਿਚਾਰ ਆਰਿ ਨੀਕੇ ਕਰ
ਜੀਤੀਏ ।ਤਊ ਨ ਨੈਕੁ ਵਿਚਾਰ ਸਿਵ ਅਜਹੂੰ ਦੂਰਿ ਤੇ ਰਹੈ ।੭੮।
ਸੋਰਠਾ । ।ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਕੇ ਹੇਤ ਬ੍ਰਹਮ ਰੁਦ੍ਰ ਮਹਿ ਭੇਦ ਨਾਹੀ ।ਸੋ
ਤਪ ਧਨਹਿ ਨਿਕੇਤ ਅਰ ਦਾਤਾ ਰੀਝਤ ਸਦਾ ।੭੯। ਕਬਿਤ ।
।ਦੇਸ ਨ ਰਿਸਾਜ ਨਾਹੀ ਰਾਜ ਕੋ ਸਮਾਜ ਨਾਹੀ ਖਾਤ ਸੋਕ ਨਾਜ
ਨਾਹੀ ਬ੍ਰਮਾਜ ਨਾਹੀ ਆਵਤੋ ।ਕਿਊ ਬਰੇ ਬਾਪ ਨਾਹੀ ਮੰਤ੍ਰਨ ਕੇ ਜਾਪ ਨਾਹਿ
ਹਾਥ ਬਾਂਨ ਚਾਂਪ ਨਾਹੀ ਖੇਪ ਨ ਚਲਾਵਤੋ ।ਬਲ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੈ ਜੁਰੈ ਰ
ਰੈਰ ਜੀਤ ਤਊ ਬੈਰੀ ਤੇ ਨਿਰੀਤ ਹ੍ਵੈ ਨ ਆਂਖਨ ਮਿਲਾਵਤੋ ।ਤਿਨਹੀ ਕੇ
ਕਾਜ ਮਹਾਰਾਜ ਸੁਨੋ ਤੋਸੋਂ ਕਹੈ ਜੈਸੀ ਜੈਸੀ ਬ੍ਰਮੇਤ ਨ ਕੋ ਰੁਦ੍ਰ ਹੈ ਬਨਾਵਤੋ
।੮੦। ।ਸੋਰਠਾ । ।ਜੇ ਘਰ ਮਾਂਹਿ ਸਮਾਜ ਸੋ ਰਮ ਸਬ
ਤੁਮ ਸੋਂ ਕਹੈਂ ।ਅਰ ਜਾਨਤ ਮਹਾਰਾਜ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਾਨ ਸੇਵਾ ਨਿਪੁਨ ।੮੧।
ਕਬਿਤ । ।ਰਾਖਹੀ ਕੋ ਛੋਰ ਦੇਤ ਔਰਨ ਕੇ ਲਾਖ ਤੰਕੀ ਸਾਖ
ਕੇ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਆਜ ਦੀਜੀਅਤ ਹੈ ।ਆਕ ਪਾਤ ਖਾਤ ਬਿਖ ਛਾਂਗ ਸੋ ਅ
ਘਾਤ ਦੇਤ ਫਲੁ ਸਿੱਧੁ ਤਰੁ ਬ੍ਰਿਛ ਮਾਂਗਲੀਜੀਅਤ ਹੈ ।ਬਾਰਨ ਕੀ ਖਾ
ਲ ਗਰੇ ਰੁੰਡਨ ਕੀ ਮਾਲ ਨੈਕੁ ਗਾਲ ਕੇ ਬਜਾਏ ਹਾਲ ਤਾਲ ਰੀਝੀਅਤ
ਹੈ ।ਬੈਲ ਧਨੁ ਖੋਨ ਘਰ ਪਾਤਰੇ ਨ ਦੇਨ ਜਹਾਂ ਪੰਨਗ ਕੇ ਛੈਨਾ ਕੋ ਬਿ
ਛੌਨਾ ਕੀਜੀਅਤ ਹੈ ।੮੨। ਕਬਿਤ । ।ਰੁੰਡਨ ਕੀ ਮਾਲ ਸਾਸਿ
ਭਾਲ ਲੋਚਨ ਕਰਾਲ ਭੈ ਭੂਮਿ ਗਛ ਕਾਲ ਕਾਟਿ ਕੇਹਰ ਕੀ ਖਾਲ ਪੈਨ੍ਹੈ ਕ
ਰੀ ਬਜਾਏ ਗਾਲ ਨੀਕ੍ਰ ਲਾਤ ਤਾਤ ਕਾਲ ਬ੍ਰਿਸ੍ਰ ਪਾਤਿ ਪਾਲ ਪੁਨ ਕਾਲਹੀ

ਤੇ ਕਾਲ ਹੈਂ ॥ ਨਾਂਵ ਨ ਅਭੂਤ ਜਨ ਨਿਤ ਜਨ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਸੁਖ ਹੀ ਜਨ ਅਨਿਕ ਅੰਧ
ਦੀਨ ਕੋ ਦਯਾਲ ਹੈਂ ॥ ਤੀਨੋ ਲੋਕ ਨਾਥ ਭੂਤ ਨਾਥ ਸੁਰਸਰੀ ਮਾਥ ਧਾਰ
ਪਤੀ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਸਬ ਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੈਂ ॥੮੩॥ ਕਬਿਤ ॥ ਏਕ
ਤੂ ਕੋ ਨ ਕਰੈ ਜਾਪ ਤਾਂ ਕੋ ਕੋਊ ਆਨ ਬਾਧ ਦਾਰੁਨ ਤੇ ਫਨ ਸ੍ਰਾਪ ਸਦਾ ਸੁਭ ਮਾਤ ਤੈਂ
ਨੈ ਕਹੂੰ ਕੇ ਗੀਤ੍ਰ ਰਾਮ ਨਾਂਵ ਲਿਪਿ ਤਾਰੇ ਵੇਤ ਮਨ ਕੋ ਬਿਚਾਰੇ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰੈ
ਰਤ ਹੈ ॥ ਭਸਮ ਚਢਾਏ ਬਾਏ ਨਾਥ ਸੋ ਨਾਏ ਬੈਠ ਦਰਸਨ ਪਾਏ ਤਾਂ ਕੋ
ਗਤਿ ਨੀਕੀ ਗਤਿ ਹੈ ॥ ਜੂਠ ਨੀਗ ਧਾਰ ਮਾਥੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਤ੍ਰਿਨੈਨ ਧਾਰ ਕੰਠ
ਬਿਖ ਧਾਰ ਐਸੋ ਪਾਰਬਤੀ ਪਤਿ ਹੈ ॥੮੪॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਪਾਛੇ ਨ
ਨਿਵਾਏ ਮਾਥ ਤੁਮ ਕੋ ਤੇ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਭਏ ਨ ਮੁਕਤਿ ਤਾਂ ਤੇ ਜੀਅ ਮੈਂ ਖੀਝੀ
ਅਤ ਹੈ ॥ ਜੁਤੇ ਵਾਹੀ ਦੇਖਤ ਹੀ ਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਕੀਟ ਕ੍ਰਿਮ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਜਨਮ
ਨ ਦੀਜੀਅਤ ਹੈ ॥ ਰਾਮ ਅਬ ਪਾਇ ਨ ਪਰਤ ਮਨ ਮੈਂ ਭਰਤ ਜਹੈ ਏਕ ਨ
ਯੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਜੀਅਤ ਹੈ ॥ ਜਨ ਮਨ ਲੈਹੈਂ ਪਗ ਸੀਸ ਨ ਛੁਵੈ ਹੈ
ਆਠੋ ਦੇਊ ਪਾਪ ਛਮੋ ਤੁਮੇ ਕਹੇ ਲੀਜੀਅਤ ਹੈ ॥੮੫॥ ਕਬਿਤ ॥
ਕਦਾਪਿ ਮੂਲੋਂ ਜੋ ਬੈਰੀ ਭਾਲੋ ਕਰ ਰਾਖ ਫੇਰੀ ਤਊ ਗਿਰਜਾਈ
ਅਰਧੰਗਨੀ ਅਧੀਨ ਹੈ ॥ ਜਾਂਹੀ ਤੇ ਸੁਧਾਕਰ ਕੋ ਮਾਥੇ ਪਰ ਦੀਨੋ ਘਰ
ਕਾਲਕੂਟ ਪਰੈ ਕਿਨ ਪਰੈ ਕੰਠ ਲੀਨ ਹੈ ॥ ਆਲੈ ਕਲ ਆਗ ਹੂ ਕੇ ਨੈਨ ਕੀ
ਨੋ ਰਾਮ ਤਾਂ ਕੋ ਜਟ ਗੰਗ ਰਾਖ ਬੈਰੀ ਜਾਨੋ ਨਹੀ ਕੀਨ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਮਹਾਂ ਤੂੰ
ਦ੍ਰ ਜਾਂਤੇ ਭਾਰੈ ਕਾਲ ਛੰਦ੍ਰ ਸੋਈ ਰਸ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਰਾਜਨੀਤਿ ਕੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ
॥੮੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਬੈਰਨ ਤੇ ਭਰਪੂਰੀ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸਬ
ਦੇਵ ॥ ਤੁਮ ਸਬ ਬਾਧਿ ਪਿ ਹੂੰ ਤੇ ਬਲੀ ਤਊ ਤਜੇ ਅਭਿਮੇਵ ॥੮੭॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਅੰਤ੍ਰਿਨ ਕੀ ਯਾਰੀ ਰੀਤਿ ਤਿਨ ਬੂਝੇ ਬੋਲੈਂ ਨਹੀ ॥
ਸੁਰ ਗੁਰ ਬਾਂਧੀ ਨੀਤ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਫਲ ਤੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ॥੮੮॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਰਘੁਪਤਿ ਮੰਤ੍ਰੀ ਰਾਜ ਕਾਂਧ ਦਸ ਲੈ ਗਰੁ ਲੰਕ ਪਰ ॥ ਤੁਮ ਕੋ ਮੰਤ੍ਰ
ਵਿਚਾਰ ਸਮਸ੍ਰ ਪਰੇ ਪਲ ਕਾਂ ਸੁਖੀ ॥੮੯॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜੋ

੧੩੪ ਧ੍ਰਿਗ ਬਾਦੀ ਲੋਕਨ ਭ੍ਰਿਠ ਪਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇ ਕਹੈਂ ਅਬੈ ਤੈ ਕਰ ਲੈ ਭ੍ਰੌ ਗਕਾ
ਲਸਤੁ ਮਰ ਜਾਂਹਿਗੋ ॥੯੦॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਤਿਨ ਕੇ ਬਚਨ ਪ੍ਰ
ਮਾਨ ਜੋ ਭੂਪਤਿ ਮਨ ਮੈ ਧਰਹਿ ॥ਤਿਨ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪਲਾਨ ਜਗ ਜੀਵਨ
ਨਿਸ ਸੁਪਨ ਲਖੋ ॥੯੧॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਕਹੈ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਿਪ ਰੀਤਿ
ਮੁਖ ਮੀਠੇ ਜੀ ਅਸੈਂ ਰਠੇ ਪਿਤਾ ਬੰਧੁ ਭ੍ਰਾਤ ਮੀਤ ਸੁਨ ਗੁਰ ਕੇ ਮਤ ਮਾ
ਨੀਏ ॥੯੨॥ ਰਾਵਨੋਵਾਚ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਰਾਵਨ ਤਿਨ ਕੇ
ਬਚਨ ਸੁਨ ਬੋਲਨੇ ਤਬ ਮੁਸਕਾਇ ॥ਲਾਇਕ ਬੈਰੀ ਜਾਨੀਏ ਤਬ ਕੀ
ਜੀਏ ਉਪਾਇ ॥੯੩॥ ਕਬਿਤ ॥ ॥ਕਾਂਪ ਰਾਵਿਚਾਰੋ ਮੰਤ
ਰਾਮ ਕੋਨ ਬਲਵੰਤ ਐਠ ਕਪਿ ਜੂਥ ਕੋਊ ਲਾਇਕ ਨ ਜਾਨੋ ਹੈ ॥ਜੇ
ਗਰੂਪ ਰਾਜ ਨਹੀ ਰਾਜ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨਹੀ ਕੋਨ ਜਾਨੈ ਲੰਕਾਪਤਿ ਕਹਾਂ ਕ
ਰ ਮਾਨੋ ਹੈ ॥ਸਕੁੰਨ ਬਦਨ ਚਾਰੀ ਧਾਰੀ ਤੇ ਸਕੁਰ ਭ੍ਰਾਰੀ ਕਾਸੇਂ ਜਾਇ
ਲਰੈ ਮੈਡੈ ਐਸੋ ਜੀਅ ਆਨੋ ਹੈ ॥ਜੈਸੇ ਸਿੰਘ ਸਾਵਕੇ ਨ ਪੀਤਿ ਤਰ
ਵਾਰ ਕੇ ਪਪੀਲਕਾ ਕੋ ਕਾਹੂ ਗਜਰਾਜ ਨ ਪਛਾਨੋ ਹੈ ॥੯੪॥ ਦੋਹ
ਰਾ ॥ ॥ਤੁਮ ਰਾਮ ਕੇ ਦੋਊ ਕਹੀ ਭ੍ਰਿਤ ਅਨਗੁਰ ਕੀ ਧੀਰ ॥ਜੋ ਮੋਰੇ ਮਨ
ਰੁਚੈਗੀ ਸੋ ਕਰੋਂ ਸੁਨ ਬੀਰ ॥੯੫॥ ਮੰਤ੍ਰੀਓਵਾਚ ਸੋਰਠਾ ॥
ਤਬ ਸੁਕ ਮਨ ਹਿ ਬਿਚਾਰ ਅਬਧਿ ਜਬ ਬਾਰਬ ਕਹਤੋ ਹੋਂ ॥ਤੌ ਜਾਹਿ ਤੁਰੈ
ਮਾਰ ਪਾਛੈ ਕੀ ਪਾਛੈ ਲਗੀ ॥੯੬॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ਸੁਨੋ ਰਾਜ
ਲੰਕਪਤਿ ਆਜ ਤੇਰੀ ਬਾਤ ਆਤਿ ਕੌਨ ਸੁਰਪਤਿ ਧਨਪਤਿ ਲੋਕਪਤਿ
ਹੈ ॥ਬੀਸੋ ਭੁਜ ਬਲਵੰਤ ਦਸੋ ਮੁੰਡ ਤੂੰਡ ਕਰ ਪੂਜਨੇ ਪਸੁਪਤਿ ਐਸੀ
ਤਾਂ ਸੋ ਆਜ ਰਤਿ ਹੈ ॥ਤੀਨੋ ਲੋਕ ਚਰਨ ਕਮਲ ਤੇਰੇ ਸੇਵੈਂ ਆਠੋ ਅਸੁ
ਰ ਕੀ ਪਤਿ ਤੇਰੀ ਬੋਲ ਕੀ ਬਸਤ ਹੈ ॥ਭੂਲੀ ਕਹੀ ਹਰੀ ਸੀਅ ਰਾਮ ਕੇ
ਵਿਸਾਰ ਜੀਅ ਬੋਲਨੇ ਤਬ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਭੂਲੀ ਤੇਰੀ ਮਤਿ ਹੈ ॥੯੭॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਜਬ ਸੁਕ ਕੇ ਬਚਨ ਨ ਗਸੁਨੇ ਦਸੀ ਵਡਾਈ ਤਾਹਿ ॥
ਤਬ ਸਾਰਨ ਮਨ ਮੈ ਕਹੈ ਹਸਾਂ ਤੋ ਐਸੀ ਆਹਿ ॥੯੮॥ ਸੋਰਠਾ ॥

।ਕਾਹੇ ਕੀਕ ਸਠਾਤ ਐਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਸਠਾਗੀ ਆਪਿ।ਪਰਾਧੀਨ ਕੀ ਬਾਤ ਅਰ ੧੩੫
ਪ੍ਰਭੁਤਜੇ ਅਨੀਤ ਹੈ।੯੯॥ ਕਬਿਤਾ। ।ਤੇ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰੀਲਿ
ਕਪਾਤਿ ਚਾਰੇ ਜਗ ਮ੍ਰਤਿ ਮਾਤ ਚੀਰੀ ਰਤ੍ਰੁ ਗਨ ਨਲੈ ਸਦਾ ਆਵਤ ਹੀਨ
ਹੈ।ਸੂਰ ਸਮਿ ਸੇਵੈਂ ਪੌਨ ਬਾਧਨੇ ਸੁਰਨ ਨਾਲੇ ਦੌਰ ਤੇਰੇ ਈ ਅਧੀਨ ਕਾ
ਲ ਨਰਪਤਿ ਪੌਨ ਹੈ। ਕੁੰਭ ਸੇ ਕਰਨ ਐਸੇ ਅਪਦਾ ਹਰਨ ਬੀਰ ਮੇਘਨਾ ○
ਦ ਸੇ ਸਪੂਤ ਤੇਰੇ ਤਰਕੇਨ ਹੈ।ਹਮੇਸੇ ਤਬ ਸਾਠਨ ਕੇ ਬਾਰਨ ਦਿਵਾਏ
ਦਸ ਨਾਏ ਤੇਰੇ ਆਗੇ ਬਾਕਪਾਤਿ ਕੀਨੇ ਮੌਨ ਹੈ।੧੦੦॥ ਦੋਹਰਾ।
।ਕਹੇ ਮੰਦੋਦਰ ਹਾਲ ਤੈ ਮਨ ਮੈਂ ਭੂਲਤ ਕੂਰ।ਜਬ ਹਿ ਜਬ
ਹਥ ਕਹੋਗੇ ਤਬ ਕਰੈ ਹੈ ਚਕਚੂਰ।੧੦੧॥ ਸੋਰਠਾ। ।ਹਮਸਾਂ
ਕੇ ਆਧੀਨ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਪਤਿ ਜਾਨਤ ਸਬੈ।ਜੈਸੇ ਲਕੁਟੀ ਤੇ ਦੀਨ ਕਪਿ ਨਾਚੈ
ਬੈਠੈ ਉਠੈ।੧੦੨॥ ਕਬਿਤ੍ਰਾ। ।ਰਾਜਾ ਤੂੰ ਬਡੋ ਹਸੰਨਸਕੀਸੇ
ਤੈਂ ਅਨੇਕ ਜੰਗਜ ਤਾਂ ਕੇ ਫਲ ਲਾਗਨੇ ਜੁ ਤੂੰ ਜਾਨਕੀ ਲੈ ਆਯੋ ਹੈ।ਤਾਕੇ
ਸਭਾਉ ਸਭ ਲੋਕਨ ਮੈਂ ਐਸੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕੋ ਕਹੂੰ ਕਾਹੂੰ ਭਾਂਤਿ ਦੁਖ ਪਾ
ਯੋ ਹੈ।ਔਰ ਜੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਰਚਨੇ ਚਾਹੈ ਤੈ ਤੂੰ ਰਚੈ ਅਰ ਤੈ ਹੀ ਲੈ ਨਰਚੈ ਜੋ
ਲੈ ਸੀਅ ਮੈਨ ਆਯੋ ਹੈ।ਕਾਹੇ ਤੇ ਮੰਦੋਦਰ ਨ ਕਹੈ ਮੋਸੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਮੰਤ੍ਰੀ
ਹੈ।ਕਹੇ ਅਰ ਮੌਰੀ ਸੋਭਾ ਬਢਾਯੋ ਹੈ।੧੦੩॥ ਦੋਹਰਾ। ।ਬਿਭੂ
ਪਛ ਮਨ ਮੈ ਕਹੇ ਨਿਰਖ ਰਾਮ ਕੀ ਓਰ।ਨਰ ਬਰ ਸੁਹਾਤੀ ਬਿਨ ਕਹੇ ਮ
ਚ ਪਰੇ ਨਿਹੋਰ।੧੦੪॥ ਸੋਰਠਾ। ।ਹਿਰਦੇ ਕਰ ਸਤੇ ਅਕਾਜ ਐ
ਰ ਅਬਾਧਿ ਬਿਕਟਾਈਓ।ਤਾਂ ਕੀ ਜਨਨੀ ਲਾਜ ਰਘੁਪਤਿ ਤਜ ਔਰੈਂ ਭ
ਜੈ।੧੦੫॥ ਕਬਿਤਾ। ।ਐਸੇ ਤ੍ਰਮ ਬਲੀ ਭਏ ਸਾਤੋ ਲੋਕ ਛੋ
ਦਗਾਏ ਬਹੁਰੋ ਫਿਰੇ ਤੇ ਅੰਤ ਭੂਮਹਿ ਅਧਾਰ ਹੈ।ਹਾਲਾਹਲ ਰਾਮ ਬਲ
ਦੇਪੈ ਜੈਸੇ ਤੂਲ ਆਗ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਤੇ ਕਛੂ ਪਾਛੇ ਕੋ ਵਿਚਾਰਨ ਹੈ।ਬੋ
ਲੇ ਤਾਂਸੈਂ ਕੋਪ ਕਰ ਕੇ ਸੇਰ ਬਿਭੂਪਾਛ ਆਜ ਮੇਰੇ ਜਾਨੇ ਤੂੰ ਤੋ ਬੂਡੇ ਬ ○
ਫੇਰੇ ਤਾਰਾਹਰ ਹੈ।ਏਤੋ ਜੋ ਕਹਤ ਹੈ ਨ ਸੋਂ ਦੇਰੈ ਬੈਠ ਰਾਜਾ ਅਰਿ

ਕਛੂ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਕਿ ਜਨੈ ਮੰਤ੍ਰ ਸਾਰਨੈ ॥੧੦੬॥ ਰਾਵਨੋਵਾਚ ਦੋਹਰਾ ॥
ਤਬ ਬੋਲਜੋ ਸਬਾਸੋਂ ਉਲਟ ਔਰੈ ਕਛੂ ਵਿਚਾਰ ॥ ਬੋਰੂਪ ਛੋ ਕਰਤ
ਹੈ ਅਬ ਹਿ ਕਹੋ ਨਿਰਧਾਰ ॥੧੦੭॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ ਦੋਹਰਾ ॥
॥ਪੁਨ ਬੋਲੇ ਤਾਂ ਸੋਂ ਸਬੈ ਹਾਥ ਜੋਰ ਸਿਰ ਨਾਇ ॥ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੋ ਕਹੀਐ
ਦੇਉ ਕਹੈਂ ਸੁਨਾਇ ॥੧੦੮॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਤੁਮ ਸਬ ਕੇ ਸਿਰ
ਮੌਰ ਏਕ ਪੰਛ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ ॥ ਏਕ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਔਰ ਆਸਿਖ ਬਿਨ ਕੋਨੇ ਕ
ਹਿ ਸਕੈ ॥੧੦੯॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਸ੍ਰੀ ਬਕਾਲ ਕੀ ਪੋਟ ਜਿਸਮੈਂ
ਤਿਸ ਰਾਵਨ ਕਰੈ ॥ ਕੌਨ ਬਜ੍ਰ ਕੀ ਚੋਟ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਰਪਤਿ ਮਾਰਹੈ ॥੧੧੦
॥ ਰਾਵਨੋਵਾਚ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਜੋ ਕਹਿ ਹੈਂ ਸਿਯ ਦੇਹੁ ਤੇ ਹੋ ਕਛੂ
ਨ ਮਾਨਹੋਂ ॥ ਜੁੱਧ ਸਾਮੁਹੇ ਲੇਹੁ ਤੇ ਏ ਬਚਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ ॥੧੧੧॥ ਦੋਹ
ਰਾ ॥ ॥ਤਬ ਬੋਲਜੋ ਲੰਕਾਪਤੀ ਕਹੋ ਦੂਸਰੀ ਬਾਤ ॥ ਤੁਮ ਮੰਤ੍ਰੀ
ਮੇਰੇ ਸਬੈ ਰਘੁਪਤਿ ਤੇ ਨ ਡਰਾਤ ॥੧੧੨॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ ਦੋਹਰਾ
॥ ॥ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਰਿਹੇਤ ਮਾਂਹੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਕਰੈ ॥ ਸੋ ਸਹਿ ਜਾਨ
ਤ ਪ੍ਰੇਤ ਸਿਰਨੂੰ ਤਾਕੈ ਸਿੰਘ ਕੋ ॥੧੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਤਬ
ਸੁਕ ਕੇ ਬੋਲਤ ਭਏ ਸਬ ਕੇ ਆਗੇ ਧਾਇ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਤੈ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਕਹੀ
ਤੋ ਮੈਂ ਅਬ ਸਾਚ ਸੁਨਾਇ ॥੧੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਤਬ ਸਾਰਨ ਕੋ ਸੁ
ਕ ਕਹੀ ਸੁਨ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਕੇ ਰਾਇ ॥ ਬਾਰਨ ਲੈ ਤੁਮ ਘਰ ਗਏ ਸੋ ਕੇ ਦੇਤ ਸੁਨਾ
ਇ ॥੧੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਪੁਨ ਸੁਕ ਮਨ ਸਮਝੇ ਨ ਤਬ ਕਿ ਜਹਾਂ
ਦਿਵਸ ਤਾਹਿ ਰਾਤ੍ਰਾ ॥ ਧਰਮ ਕਰਤ ਜੋ ਮਾਰਹੈ ਜਾਂਤੇ ਕੁਲੀਨ ਬਾਤ ॥
੧੧੬॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਸੁਨ ਰਘੁਪਤਿ ਹਮ ਸਬੈ ਕਹੀ
ਆਛ ਤੁਮੈਂ ਖਜਾਨ ਜਥਾਰਥ ਸੁਨਾਈਏ ॥ ਰਾਮ ਕੋ ਮਹੀਰੀ ਔ ਬਿਭੀਖਨ
ਕੋ ਨ ਬਦੇ ਤੇਊ ਔਰ ਇਨ ਬੀਚ ਪ੍ਰਾਨ ਕਹਾਂ ਲੋ ਬਚਾਈਏ ॥ ਔਰ ਬਿ
ਪਰੀਤਿ ਆਪ ਟਾਪਾ ਬਿਨੁ ਤਾਂ ਕੀਤੀਅ ਸੂਨੇ ਘਰ ਜਾਇ ਰਾਜ ਬਾਲ ਕੋ
ਚੁਰਾਈਏ ॥ ਭੂਮੇ ਮਾਰਨ ਨਾਂ ਮਹਾਂਰਾਜ ਰਾਜ ਰਾਜ ਸੁਨ ਮਾਟ ਕੇ ਭਏ

ਤੋ ਬਹੁੰ ਬੇਰ ਨ ਲਗਾਈਏ॥੧੧੭॥ ਭਾਵ੍ਹੋਦ੍ਵਾਰਾ ਕਬਿਤਾ॥
॥ਬੋਲ੍ਯੋ ਤਬ ਲੋਕਪਾਤਿ ਕੌਨੈਂ ਹੈ ਬੀਰ ਮੂੜ੍ਹ ਮਤਿ ਰਾਮ ਬਾਲਕ
ਹੈ ਅਤਿ ਛਤੀਆਂ ਦਹੱਤ ਹੈ॥ਬੀਸ ਭੁਜ ਸੀਸ ਦਸ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸਬੈ ਜ
ਸੈ ਉਮਾਪਤਿ ਬਸਿ ਮੇਰੇਂ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੋ ਬਹਤ ਹੈ॥ਦੇਖ ਸਬਨ ਕੇ ਏਕ ਮੈਂ
ਰਹੂੰ ਕੋ ਨੋ ਇੰਦ੍ਰ ਨੌ ਸੇ ਤੇ ਕਾਲ ਬ੍ਯਾਲ ਪੌਨ ਬਾਧੇ ਮੇਰੀ ਰਹਤ ਹੈ॥ਸਾ
ਰਕੇ ਕਹੇ ਤੇ ਰਾਜਾ ਐਸੋ ਦੁਖ ਲਾਗਤ ਹੈ ਸੁਕ ਤੇ ਕਹੋ ਹੈ ਅਬ ਸਾਰਨ
ਕਹਤ ਹੈ॥੧੧੮॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ ਕਬਿਤਾ॥ ॥ਸੀਤਾ ਕੀ ਸੁ
ਨਤ ਬਾਤ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬਿਸਾਤ ਪ੍ਰਭੁ ਮੰਤ੍ਰ ਸੁਨੀਏ ਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਮਨ ਮੈਂ ਨ ਧਰੀਏ
॥ਜੇਤੇ ਸਬ ਬਾਤਨ ਕੇ ਪਾਈਐ ਅਧੀਨ ਰਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਜਬ ਬੂਝੈ ਤਬ ਤਮੈ
ਅਨੁਸਰੀਏ॥ਸੁਰਨ ਕੇ ਸੂਲ ਉਖਿਨ ਜੁਪਨ ਕਰੈ ਬਖਾਨ ਕਾਇਰ ਕੋ
ਕਹੰ ਧਰ ਬੈਠ ਸੋਚ ਕਰੀਏ॥ਜੈਸੋ ਜਿਸ ਧਰ ਮੈਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਮਹਾ
ਰਾਜ ਤੈਸੋ ਸਾਖਰੂ ਹੂੰ ਕੀ ਸਹਾਇ ਹੂੰ ਤੇ ਮਰੀਏ॥੧੧੯॥ ਰਾਵਨੋ
ਵਾਚ॥ ਕਬਿਤਾ॥ ॥ਸਾਰਨ ਕੇ ਬਾਰਨ ਦਿਏ ਹੈਂ ਸੁਤੋ ਛੋਰ
ਲੋਭੂ ਜਾਨਤ ਹੂੰ ਪਾਪੀ ਪਾਹਿਰਾਮ ਹੀ ਕੀ ਓਰ ਹੈ॥ਕਾਹੇ ਨੇ ਕੁਮਾਤਿ ਸਭ
ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਮੈਂ ਨੀਰਮਤਿ ਆਜ ਸੁਰਪਤਿ ਤੇ ਕੁਮਾਰ ਰਾਮਚੰਦ ਜੋ ਰਹੈ॥
ਐਸੀ ਐਸੀ ਬਾਤਨ ਕੈ ਹਮਰੇ ਬਿਖ ਦ੍ਵਾਰਨੇ ਏਤੋ ਕਹੈ ਬਸੰ ਹੂੰ ਤੇ ਸੁਮ
ਨ ਕਰਤ ਹੈ॥ਬੋਲ੍ਯੋ ਬਿਰੂ ਪਛ ਰਾਜਾ ਆਛੀ ਬਾਤ ਐਸੀ ਬੁਕੀ ਤਊ
ਸੁਨਿਲੀਜੈ ਆਜ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਨਿਰੋਰ ਹੈ॥੧੨੦॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚਾ॥ਕਬਿ
ਤਾ॥ ॥ਸੂਰ ਜਬ ਕਰੈ ਛਲ ਤਾਂ ਹੀ ਪਰੀ ਜਾਇ ਬਲ ਨਾਤੋਂ ਹਾਮ
ਬੈਰ ਭੂਏ ਕੈਨਸੀ ਅਨੀਤ ਹੈ॥ਰਾਜਨ ਕੀ ਰੀਤਿ ਰਨ ਮਾਂਝੈਂ ਮਾਰਿ ਮਾਰੈ
ਮਰੈਂ ਤਾਰੈ ਪਰਲੋਕ ਜਾਇ ਜਸ ਜਬ ਜੀਤ ਹੈ॥ਜਹਾਂ ਹੈ ਧਰਮ ਸ
ਤ ਤੁਹਾਂ ਹੈ ਨ ਪੰਛ ਪਾਤ ਮੰਤ੍ਰ ਹੂ ਕਰਾਇ ਤਮੈ ਬਡੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ਹੈ॥ਰ
ਵੀਓ ਨਰੀਤ੍ਰ ਸਦਾ ਨੀਤ ਚੌਲ ਜਸੋ ਜਬ ਨੀਤ ਨੇਰੂ ਛਾਡੈ ਤੇ ਕੀ
ਨ ਪਰਤੀਤ ਹੈ॥੧੨੧॥ ਭਾਵ੍ਹੋਦ੍ਵਾਰਾ ਕਬਿਤਾ॥ ॥ਸੁਨਬ

੧੩੮ ਗਵਰ ਏਕਬਾਰ ਤੈਂ ਨ ਗਏ ਲਹਿ ਕਹੋ ਕੈਸੇ ਪਾਰ ਮੋ ਗਸਿੰਧੁ ਧਰਤ
ਠ ਦਏ ਰੋਂ ਨ੍ਰੀ ਕਹੋ ਤੈ ਸੂਰ ਕੇ ਨਿਚੋਰ ਤੇਜ ਛੀਨੇ ਕਹੋਂ ਸਾਸਿ ਮੈਂ ਤੇ ਸੁਧਾ
ਰਸ ਨਤੀ ਕੈਸਿ ਕਾਢ ਦਏਂ ਐਂ ਦੇਵਨ ਕੇ ਮਾਰ ਤਾਤ ਕਾਲ ਕਹੋਂ ਤੂੰ ਰਸ
ਲ ਸਿਵ ਕੇ ਰਚਾਂਉ ਤਲ ਕਾਲ ਹੂੰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਏਂ ਐਂ ਅਨਮੈਂ ਮੌਤ ਦਾਨ ਕਰੀ
ਸੁ ਦੈਨ ਬੀਤੇ ਅਬ ਚੂਕੇ ਕਰ ਬਾਤ ਕਹੋ ਕਹੋ ਤੇ ਬਿਸਾਰ ਦਏਂ ਐਂ।੧੨੨॥
ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਚਾਰ ਕਬਿਤ॥ ॥ਹਨੂੰ ਮਾਨ ਆਏ ਤ੍ਰਿਕੋਟੀ ਮੈ ਜਰ
ਏ ਗਾਂਉ ਬਾਂਧਨੇ ਬੈਠ ਤਾਂਗੀ ਕੇ ਕਹੋ ਤੇ ਛਾਡ ਦੀਜੀਏ ॥ਬਾਲ ਸੁਤ ਧਾ
ਏ ਤਾਂ ਕੋ ਪਾਉਨ ਉਠਾਏ ਕਾਹੂੰ ਤ੍ਰਿਨ ਸੋਂ ਨ ਧੀਰੇ ਰਾਜਾ ਹਮ ਤੂੰ ਸੋ ਖੀਸ੍ਰੀ
ਏ ॥ਸੂਕੇ ਤੇ ਨ ਸਾਰ ਕਹੈ ਤੇ ਸਦਾ ਨਰਕ ਰਹੈ ਕਹੈ ਜੋ ਜਬਾਰ ਬਤੈਐ
ਸੀਆ ਨ ਲੀਜੀਏ ॥ਰੋਰੇ ਦੂਖ ਸੁਖ ਸੈਨ ਰਾਮ ਕੇ ਨ ਖਾਏ ਲੈਨ ਦੇਉ ਰਾਮ
ਕਹੀ ਸੋਊ ਜਾਨੀਏ ਸੋ ਕੀਜੀਏ॥੧੨੩॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸੁਨਤ
ਵਨ ਜਿਹ ਮਾਂਹਿ ਜਰੈ ਕੀਨਿ ਤਿਹ ਰਕਾਰ॥ ਅੰਗ੍ਰੇਨ ਕੇ ਅਰ ਨਾਰਿ ਕੇ ਦੇ
ਖਤ ਏਕ ਬਿਚਾਰ॥੧੨੪॥ ਰਾਵਨ ਬਾਚ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਏਹ
ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਿਰ ਕਾਂਮ ਧੂਰ ਕੇ ਹਿਤ ਸਮ ਸ੍ਰੈਂ ਕਹੀ ॥ਅਬ ਆਜਾ ਕੇ ਰਾਮ ਰਚ
ਮਾਰੋ ਸੀਤਾਹਿ ਛਾਲੋਂ॥੧੨੫॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਸਤ੍ਰਾਉਠੀ ਪਾਹਿ
ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਇੰਦ੍ਰ ਜਮੇਲਕ ਪਾਤਿ॥ਭਲੀ ਭਈ ਕੁਸਰਤ ਮੰਤ੍ਰਨਮ
ਨੈ ਸੀਸ ਦਾਬਾ॥੧੨੬॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਤ੍ਰੀ ਅਲੀਕਿ ਸੰਗ ਧਾਰਿ
ਉਰ ਧਰ ਰਾਬ ਕਸੇ ਨਾਬ ਬਠੀ ਬਾਰਲੈ ਸੁ ਮੰਤ੍ਰ ਕਛੁ ਕਹੇ ਹੈ।
ਕੈਤੇ ਸਭ ਬਾਤੇ ਕਛੂ ਬਾਣੀ ਸੀ ਕਹੈਂ ਬਾਤ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਉਸ ਧੀਰ ਕੇ ਜੀ
ਮੈ ਰਾਮ ਪਠਏ ਹੈ ॥ਰਾਨੀ ਦੁਖ ਪਾਏ ਕਹੈ ਜੀ ਮੈ ਕਾਲ ਆਏ ਪਛੇਕ
ਹੀ ਭਲੀ ਕੀਨੀ ਤੂ ਮਤੇ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰ ਭਏ ਹੈ ॥ਬੋਰੇ ਰਾਵਨ ਸਾਬ ਕੈਨ
ਬਾਤ ਕੋ ਬੁਰੋ ਮਨਾਊ ਰਾਮ ਗੁਨ ਗਾਂਉ ਰੰਡ ਭਈ ਪਤਿ ਮਰਏ ਹੈ।
੧੨੭॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਅਬ ਆਗੇ ਛਲ ਕਹੈ ਤੇ ਸੀਤਾ ਕੇ
ਹਿਤ ਜਾਇ॥ਕਬਾਸੁ ਆਠੋ ਹੋਇ ਗੀ ਸੰਤ ਸੁਨਹੁ ਮਨ ਲਾਇ॥

੧੨੮॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਝਗਤ ਆਪਦਾ ਪਾਇ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜਤ ਹੈ ੧੩੯
ਜਾਨਕੀ ਮੰਤ੍ਰੀ ਜਟੀ ਕਹੈ ਸਹਾਇ ਯਾਂਹੀ ਤੇ ਜੀਵਤ ਬਚੈ॥ ੧੨੯॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਗੀਤੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਪਦੇਸ ਨਵਮੋ ਅੰਕ॥
੯॥ ੯੧੩॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਬ ਰਾਵਨ
ਮਨ ਮੈ ਕਹੈ ਕਹੇ ਏਕ ਅਬ ਕਾਂਮ॥ ਆਨੋ ਕੇ ਪਰਪੰਚ ਕੈ ਹਰੋ ਸੂਲ
ਮਨਰਾਮ॥੧॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਿਨ ਕੇ ਭੂਰ ਤਾ ਬਿਲਾਸ
ਦਿਖਰਾਊ ਮਾਥੇ ਜੁਠਾਲ ਸੀਅ ਕੀ ਤੋਰੋ ਆਸ ਤਬ ਭੁਜ ਹੈ ਦਸ ਕੰ
ਧਰੋ॥੨॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਏ ਮਾਯਾ ਕੈ ਕਾਜ ਸੋ ਨਾਹਿ ਜਾਨਤ ਮੂ
ਢ ਮਾਤ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਵਰ ਕੇ ਜਾਲ ਪਰੇ ਮੀਨ ਛਲ ਕੈ ਕਹੈ॥੩॥
ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਉਤ ਨਾਰਿ ਭੂਲ ਉਦੋਤ ਰਜਨੀ ਚਰ ਤਮ ਹਰਨ ਕੋ
॥ਹਰਿ ਤੂੰ ਦੀਪ ਜਨੋ ਜੋਤਿ ਇਤ ਰਾਵਨ ਐਸੇ ਲਹੈ॥੪॥ ॥ਕਬਿਤ
॥ ॥ਜੀਅ ਮੈ ਬਿਚਾਰੀ ਜੈਸੀ ਜਾਇ ਬਨ ਕਹੀ ਤੈਸੀ ਜਹਾਂ ਸੀਅ
ਬੈਸੀ ਚਲੇ ਨੇਤ ਤਾਂਹੀ ਕੋ ਧਾਇ ਕੈ॥ ਤੀਅ ਲੀਨੀ ਸੰਗ ਮਾਨੋ ਤੁੰਦ ਪੈ ਅ
ਨੰਗ ਸਸੰਨੇ ਕਾਲ ਰਜਨੋ ਆਜ ਕਾਲ ਲੇਤ ਹੋ ਉਠਾਇ ਕੈ॥ ਕਹੂ ਚਕ
ਸਬਦ ਕਰਾਲ ਭਨੇ ਨਾ ਅਕਾਲ ਹਾਲ ਚਲ ਮੇਲੇ ਭੋਰੀ ਦੂੰਦ ਭੀਖ
ਜਾਇ ਕੈ॥ ਜਨੋ ਜਾਇ ਨਾਦ ਨਾਤਿ ਰਾਰੇ ਭੂਰ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਨਾਮ ਰੰਦ
ਜੂਝੇ ਕਾਹੂੰ ਐਸੀ ਕਹੀ ਜਾਇ ਕੈ॥੫॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਐਸੀ ਸੁ
ਨ ਬਾਤ ਸਬ ਫੂਲ ਗਏ ਗਾਤ ਕਪਿ ਰਾਮ ਸ੍ਰਾਸ ਭਰੇ ਛਾਰੀ ਅਬ ਕੈਸੀ
ਕਰਤੇ॥ ਆਇ ਲਛਮਨ ਮੁਸਕਾਇ ਕਹੋ ਪਾਂਇ ਗਹਿ ਕੌਨ ਦੂਰ ਰਤਾ ਈ
ਨਾਥ ਕਹੈ ਨਾਹੀ ਮਰਤੇ॥ ਲੋਗ ਸੈ ਕਹਤ ਕੋਊ ਕਪਾਤ ਕ੍ਰਾਧ ਜੋ ਮੇਰੇ ਭੂਰ
ਮੋਰੇ ਭੂਰ ਦ੍ਵੈ ਭਏ ਸੁ ਕੈਸੀ ਛਾਤਿ ਭਰਤੇ॥ ਬਾਂਕੇ ਬਿਨ ਮਾਰੇ ਹੈ ਤੇ ਸੀਅ
ਕੋ ਨ ਲੈਹੈ ਅਰ ਭੁਜਨੇ ਆਗਿ ਤਾਕੀ ਤੈਨ ਕੀਰ ਚਢ ਲਰਤੇ॥੬॥
ਲਛਮਨੋ ਵਾਚ॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਲਛਮਣ ਕਹੀ ਸੁਨ ਮੁਕਟ
ਸੁਕਟ ਮਾਨਿ ਐਸੀ ਐਸੀ ਬਾਤਨ ਤੇ ਐਸੇ ਅਨਸੰਰ ਤੋਂ॥ਅ ਜੇ

੧੪੦ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਜਾਂਕੇ ਧੀਰ ਸੌਂ ਲਗਾਇ ਰਾਖੈ ਤਹਾਂ ਤੇ ਪਧਾਰੇ ਟਤਨ ਏਕ
ਆਂਕ ਭਰਤ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਕਹੈ ਤੋ ਚਤੁਰਾਨਨ ਪੇਰ ਰਾਖੇਂ ਪ੍ਰਭੁ ਜੈਸੇ ਤੁ
ਮ ਆਵੈ ਤੈਸੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨ ਟਰਤ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਰਘੁਬੀਰ ਛੀਰ ਨੀਰ ਕੇ
ਬਿਬੇਕ ਕਾਧਿ ਭੀਰ ਕੀ ਬਹੀਰਨ ਕੇ ਸਮਾਇ ਕੈ ਨਿਕਰਤ ਹੈਂ ॥੭॥
ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਜੈਸੇ ਤੋ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤੈਸੇ ਹੀ
ਰਖਤੇ ਸਾਗੀ ਤਊ ਸੂਰਨ ਕੇ ਲਰਬੇ ਕੀ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ
ਸਤ੍ਰ ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਸਨ ਉਤਾਰਿ ਗੀਧ ਜੋਗਨੀ ਪਿਸਾਚ ਪ੍ਰੇਤ ਗੀਧ
ਨ ਅਘਾਤ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਦਸ ਮੁੰਡਨ ਕੇ ਖੰਡਨ ਕਿਯੇ ਤੇ ਧਰ ਬੀਸ
ਭੁਜ ਦੰਡਨ ਤੇ ਲੋਹੂ ਨ ਚੁਚਾਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਨ ਬੀਰ ਮੇਰੇ ਬਾਨ ਰ
ਹਿਰਾਤ ਨਾਹੀ ਤੈਸੇ ਰਘੁਬੀਰਨ ਕੇ ਲੋਚਨ ਸਿਰਾਤ ਹੈਂ ॥੮॥
ਕਬਿਤ ॥ ਜੈਸੇ ਤੈ ਭਾਜ ਜਾਇ ਤੈਨ ਧਰੈਂ ਆਗੇ ਪਾਇ ਐਨਕ
ਪਿ ਮਨੇ ਕਰ ਤਬ ਆਗੇ ਅਨੁਸਰਤ ਹੈਂ ॥ ਦੇਖੀਏ ਬਿਨਾ ਬਿਰਾਮ ਲਿ
ਆਵੈ ਬਿਪ ਮੇਰੇ ਢਿਗ ਤਾਂਕੀ ਘਰੀ ਤਾਂਕੇ ਮਾਰ ਤੇਹੀ ਘਰੀ ਮਰਤੇ
॥ ਜੈਸੇ ਰਨ ਆਇ ਸਮੁਹਾਇ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਇ ਜੈਸੀ ਭਾਂਤਿ ਲਰੈ ਮੋ
ਸੇ ਤੈਸੀ ਭਾਂਤਿ ਲਰਤ ਹੈਂ ॥ ਤਾਂਕੇ ਜੀਕੇ ਮਾਰ ਪਾਛੈ ਰਾਜ ਦੈ ਬਿਭੀਖਨ
ਕੋ ਤਾਂਕੇ ਪਾਛੈ ਜਾਨਕੀ ਕੀ ਮੰਨਿਹਾਰ ਕਰਤ ਹੈਂ ॥੯॥ ਲਛਮਨੋ
ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਬੋਲਤ ਨ ਲਛਮਨ ਪਾਹਿ ਕੈਨ ਰੰਕ ਮਾ
ਰੌਂ ਰਨ ਬਾਤ ਕੇ ਕਹੇ ਤੇ ਨਾਥ ਕ੍ਰੋਧ ਮੈਂ ਉਮਾਹੁ ਹੌ ॥ ਸਾਤੋ ਲੋਕ ਭਾਨ
ਦੈ ਕੈ ਚਾਂਪਤ ਹੈਂ ਭੂਮਿ ਫਟ ਜਾਇ ਗੀ ਪਤਾਲ ਤਬ ਸੇਸ ਸੋਂ ਨਿਸਾ
ਹੁਰੋ ॥ ਐਸੇ ਕੋਊ ਹੈ ਵਾਹਿ ਭਵਨ ਮੈਂ ਨ ਰਚਨੇ ਭੂਮਿ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਚਢਾ
ਇ ਰਨ ਜਾਂਸੋ ਸਮੁਹਾਹੁਗੋ ॥ ਭ੍ਰਾਤ ਜੋ ਕੋ ਨ ਮਾਰਤ ਤੋ ਮੋਕੋ ਨ ਪਚਾਰਤ
ਤੋ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ॥ ਮੋਕੋ ਰਾਮ ਪਾਹੂ ਕੋ ਵੈ ਜਾਹੁਗੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਏ ਸੌਂ ਤ੍ਰਿਕਤ ਬਿਚਾਰ ਇਤ ਉਪਜਤ ਜੁ ਧੀਤ ਰੰਗ ॥ ਭ੍ਰਿ
ਤ ਰਾਵਨ ਸਿਧ ਦ੍ਰਿਗ ਗਯੋ ਲੈ ਅੰਗ ॥ ਗੀਤਾ ਮੰਗਾ ॥੧੧॥

।੬। ਪਤ੍ਰਾ: ੧੦

॥ਅੰਦੇਦਨੀਓਵਾਚ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਪ੍ਰਿਯ ਜਿਯ ਅਜਹੂ ੧੪੧
ਬਿਰਹ ਮਮ ਸੀਅ ਅੰਗਨ ਭ੍ਰੇਦਨਾਹਿ॥ਘਟ ਜੋਵਤੀ ਜਿਕਾਤ ਪਸੀਰੂ
ਪ ਕਛੂ ਸ਼ੇਖਰਕਠਾ॥੧੨॥ ਨਾਵਨੋਵਾਚ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਐਸੇ
ਕਲਿਕਾਂਚਲ ਸੋਲੇਹਜਨੈਂ ਬਿਬੇਕ ਮੋਹ ਜੈਸੇ ਦਿਨ ਦੀਪਤ ਕੇ ਆਗੇ
ਤਮ ਲਾਂਮਨੀ॥ਜਨਕ ਸੁਤਾ ਕੀ ਦੇਹ ਦਾਮਨੀ ਦਮਕ ਆਗੇ ਤੂੰ ਤੋ ਘਟ
ਗੋ ਐਸੀ [ਰਾਤ] ਕਾਰੇ ਬਾਦਰ ਕੀ ਕਾਂਮਨੀ॥ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਕੂੰ ਕਮ ਕਪੂਰ ਬਾਸ
ਤੇਰੇ ਤਨ ਚੋਆ ਸੋਂ ਚੰਬੇਲੀ ਹੂੰ ਤੇ ਹੈ ਨ ਬਾਸ [ਕਸਤੂਰੀ] ਭ੍ਰਾਮਨੀ॥ਜੈਸੇ ਸੀਅ ਤਰਤੇ
ਸ੍ਰੰਕੇ ਆਵੈ ਮਾਰਤ ਕੀ ਸੋਈ ਤੀਨ ਲੋਕ ਛੂਟੈ ਸੋਰਭ ਕੀ ਗਾਂਮਨੀ॥੧੩॥
ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਤੂੰ ਜੋ ਗਰਬਾਤ ਸੁਨ ਬਾਵਰੀ ਮਦਾ ਬੀਨਾਰੇ ਜਾਨ
ਕੀ ਕੇ ਅੰਗਨ ਤੇ ਮੋਰੇ ਘਟ ਗਾਤ ਹੈ॥ਜੋ ਲੋਂ ਸਸਿ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੇ ਨ
ਪਾਰੀ ਦਿਸ ਤੌ ਲੌ ਨ ਜਾਇ ਤ੍ਰਮਸੀ ਤਰੰਗਾ ਇਤਰਾਤ ਹੈ॥ਜੈਸੇ ਕੂਜਾ
ਕੇਤਕੀ ਗੁਲਾਬ ਮਾਲ ਦੇਖੇ ਬਨ ਬਾਸ ਬਿਨਾ [ਗਦਯਨਾ] ਆਕ ਫੂਲ ਫੂਲੇ [ਫੂਲ] ਨ ਸ
ਮਾਤ ਹੈ॥ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਰੂਪ ਕੇ ਅਭੰਬਰ ਹੈ ਭਾਰੀ ਪੈ ਨ ਕੈਂਬਰ ਪਟੰਬਰ
ਬਰਾਬਰ ਬਿਕਾਤ ਹੈ॥੧੪॥ ॥ਅੰਦੇਦਨੀਓਵਾਚ॥ਕਬਿਤ॥
॥ਐਸੋ ਰੂਪ ਛਜੈ ਤੇ ਕਹਾਂ ਰ੍ਹੈਂ ਗਯੋ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਅਂਠੇ ਤੇ ਨ ਆਵੈ ਹਾ
ਥ ਮੋਲ ਹੂੰ ਨ ਪਾਈਏ॥ਜੈਸੇ ਚਿਤ੍ਰ ਪੂਤਰੀ ਬਨਾਇ ਕਾਹੂ ਦੀਜੀਐ ਹਾਥ ਤਾਂ
ਕੋ ਦੇਖ ਮੂਢ ਜੋਨੇਂ ਨ ਚਿਤ੍ਰ ਕੌ ਲੁਭਾਈਏ॥ਰੇਵਾ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਗੰਗ ਗੋਮ
ਤੀ ਜੋ ਜਮਨਾ ਕੇ ਨਾਇ ਕੈ ਤਰੰਗਨ ਮੈਂ ਪਾਪ ਕੇ ਬਹਾਈਏ॥ਕੈ ਪੀਂ ਆਪ
ਬ੍ਰਛ ਜੈਸੇ ਤੌਹ ਕੌਲੋ ਜਮਨ੍ਹੈਸੈ ਪੀਯ ਕਾਹੂ ਕੇ ਤੋ ਢੋਟਾ ਲੈ ਕੈ ਰੂਖ ਰ
ਛ ਲਾਈਏ॥੧੫॥ ਨਾਵਨੋਵਾਚ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਯਾਹੇ ਬ
ਕਬਾਦਨ ਲਾਰਿ ਖੰਡਤ ਬਚਨ ਜਿਸੰਕ ਮਮਾ॥ਜਮ ਬਿਧਿ ਨਾਉ ਨਹ
ਰਿ ਆਰਿ ਮੁਖ ਰਸਨਾ ਦੂਇ ਕਹਤਾ॥੧੬॥ ॥ਅੰਦੇਦਨੀਓਵਾ
ਚ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸੁਨ ਰਾਜਾ ਤੇ ਸੌਂ ਕਹੋ ਜੋ ਉਪਜੀ ਮਨ ਮਾਂ
ਹਿ॥ਤਕੇ ਕਪਟ ਸੁਖ ਪਾਈਏ ਭੁਜੇਂ ਨਾਮ ਦੁਖ ਜਾਂਹਿ॥੧੭॥

੧੪੨ ਕਬਿਤਾ॥ ॥ਦਾਨ ਪੁਰ ਹੂਤੇ ਸੋਈ ਕੁਲ ਮੈਂ ਸਪੂਤ ਸੋਈ ਲਾ
ਖ ਕਾਂਮ ਛਾਡਿ ਕੈ ਜੁ ਕਰੈ ਏਕ ਕਾਂਮ ਕੋ॥ ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰਬੀਨ ਸੋਈ ਪ੍ਰੇਮ
ਜਲ ਮੀਨ ਸੋਈ ਔਰ ਪੈਂ ਕਹਾਵੈ ਆਪ ਕਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੋ॥ ਲਾਜ ਕੇ
ਜਹਾਜ ਸੋਈ ਆਜ ਕਵਿਰਾਜ ਸੋਈ ਲੋਕ ਸਿਰਤਾਜ ਸੋਈ ਕੋ ਰੁਭ
ਰੈ ਹਾਂਮ ਕੋ॥ ਰਾਮ ਕਵਿਰਾਜ ਸੋਈ ਗਜ ਕੇ ਸਮਾਜ ਸੋਈ ਮਹਾਰਾ
ਜ ਸੋਈ ਜੋਈ ਭਜੈ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੋ॥੧੮॥ ਕਬਿਤਾ॥ ॥ਸੁ
ਨੀਏ ਪੁਰਾਨ ਗੁਨੀਏ ਭੁਗਾਤਿ ਗਿਆਨ ਸੁਤੇ ਬੇਰੇਸੀ ਸਮਾਨ ਆਤਿਮਾ
ਨ ਪਰਹਰੀਏ॥ ਸੋਈ ਹੈ ਸੁਜਾਨ ਜਿਨ ਜਾਨੇ ਭਗਵਾਨ ਪ੍ਰਭੁ ਛਾ
ਡ ਕੈ ਅਸਾਧਨ ਕੋ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਭਰੀਏ॥ ਐਸੀ ਜਬ ਹੋਇ ਤਬ ਜੀਤ
ਹੂ ਲੈ ਜਪੇ ਹੋਇ ਔਰ ਜੋ ਨ ਹੋਇ ਤੌ ਤੌ ਏਕ ਕਾਂਮ ਕਰੀਏ॥ ਲੈ ਜ
ਗਜੀਜੈ ਤੌ ਲੌ ਭਲੇ ਜਸ ਲੀਜੈ ਦਾਨ ਦੀਜੈ ਮਾਨ ਦੀਜੈ ਹਸ ਦੀਜੈ ਪਾ
ਇ ਪਰੀਏ॥੧੯॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜਾਨਕੀ ਦੈ ਆਪ ਨਾਇ
ਲੈ ਰਾਮਹਿ ਜਾਂ ਮਹਿ ਤੈ ਨ ਰਤੀ ਸੁਖ ਛੀਜੈ॥ ਦੇਸ ਬਸੈ ਨਾ ਲੋਕ ਕਹੈ
ਦੁਖ ਜੀਨ ਪਸੈ ਪ੍ਰਿਯ ਸੌਂ ਜਗ ਜੀਜੈ॥ ਜੈ ਮਹਿ ਬਾਤ ਠੁਰੈ ਤੌ ਭਲੀ ਨਾ
ਠੁਰੈ ਤੌ ਭਲੀ॥ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨ ਲੀਜੈ॥ ਬੀਰ ਕਹੈ ਮਨ ਨੇਹੁ ਲਗੀ ਤਬ ਰੈਚ
ਕਹੂੰ ਪਰਪੰਚ ਨ ਕੀਜੈ॥੨੦॥ ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥
ਬਹੁ ਕਾਈ ਸਰ ਫਰ ਕਰੈ ਤਬ ਬੋਲੈ ਸਰ ਬੈਨ॥ ਲਗਤ ਚਟਕ ਸੀ ਦੇ
ਖੀਐ ਬਹੁਰ ਕਰੈ ਜਲ ਸੈਨ॥ ॥ ਕਬਿਤਾ॥ ॥ਬੂਰੇ ਕ
ਰਿ ਟੇਰ ਟੇਰ ਪ੍ਰਪੰਚ ਨ ਸੌਂ ਘੇਰ ਘੇਰ ਹੂਜੈ ਸਾਵਧਾਨ ਏਕੰ ਛਲ ਕੋ ਕਰੰ
ਤੇ ਹੈਂ॥ ਰਾਮ ਲਛਮਨ ਕੇ ਬਨਾਇ ਮਾਥੇ ਲਾਇ ਮਨ ਕਹੇ ਸਿਵ ਐ
ਸੇ ਧਮਨ ਤੈਂ ਹੂੰ ਨਾ ਧਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਭੂੰਰ ਲ ਮੁਕਟ ਕੀ ਚਟਕ ਦੀਨੀ ਰੀਤ
ਨ ਮੈਂ ਜੈਕ ਤੂੰ ਨ ਰੀਸੁ ਕਹੂੰ ਪਾਇਨ ਪਰਤ ਹੈਂ॥ ਲਛਮਨ ਤਊ ਬ੍ਰਿਪਰੀ
ਤਿ ਬਡੀ ਸੋਕੇ ਹੋਇ ਰਾਵਨ ਤੈ ਹੈ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਨ ਤਰਤ ਹੈਂ॥੨੨॥
ਕਬਿਤਾ॥ ॥ਛੋਰੀ ਛੋਰੀ ਜਟਾ ਮੁੰਡ ਮੋਤੀ ਮਾਲ ਕੰਠ

ਸ੍ਰੌਨ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਛਿਟਕੀ ਬਨਾਇ ਲੋਹੂ ਕੀ ਕਨੀਆਂ ਤੇਗੀ ਛਿਨ ਛੱਬ ੧੪੨
ਕੇ ਤਰੰਗਾ ਬਢੇ ਰਾਮ ਕਵਿ ਮਾਨੋ ਨੀਲ ਮਣਿ ਪਰ ਛਾਏ ਮਣਿ ਸੀਰ
ਨੀਆਂ ਕਿਧੌਂ ਨੀਲ ਕਮਲ ਮੈਂ ਅਮਲ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਲਾਲਨ ਕੀ
ਪਾਂਤਿ ਕਾਮ ਕਾਰੀਗਰ ਹੈਂ ਬਨੀਆਂ ਏਤੇ ਮਾਨ ਅਪਰਾਧ ਪਰ ਹੈਕਰੀ
ਸੂਪਰੈ ਪਾਂਇ ਤੌ ਤੇ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਾਂਹਿ ਬਾਤ ਜਾਹੀ ਕੀ ਬਨੀਆਂ ॥੨੩॥
ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਲੋਚਨ ਬਿਸਾਲ ਮਾਲ ਕੌਂਹਾ ਭ੍ਰਿਗ ਮਾ
ਲਕਹੈਂ ਰਾਵਨ ਕਰਾਲ ਆਜ ਜਾਨਕੀ ਹਰਤ ਹੋਂ ਜਾਰੀ ਛਬਿ ਛੂ
ਟੈ ਦੂਤ ਦਾਂਮਨੀ ਸੀ ਕੋਪ ਜਾਤ ਤਾਂਕੀ ਭੂਪ ਜੋਤ ਮੈਂ ਪਤੰਗ ਸੌ ਜਰਤ
ਹੌਂ ਰਘੋਤਮ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਆਨ ਆਜ ਹੀ ਜਰਾਵੈ ਮੋਹਿ ਦੋਨਿ ਹੂੰ ਕੇ ਗਏ ਮ
ਨ ਧੀਰਜ ਧਰਤ ਹੋਂ ਰਾਮ ਕਵਿ ਜਾਂਕੇ ਕਛੂ ਪਾਪਨ ਕੇ ਲੇਖੇ ਜਾਤ
ਪਾਪ ਜੌਂ ਕਰਤ ਐਸੇ ਪਾਪੀ ਤੇ ਡਰਤ ਹੋਂ ॥੨੪॥ ਕਬਿਤ੍ਰ॥
ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਕੀਨੋ ਛਲ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਬਲ ਰਾਮ ਨਜੰ ਭੁਰੈ ਪਲ
ਸੁਖਹੀ ਕੀ ਹਾਨਿ ਹੋਇ ਜੈਸੇ ਏਕ ਰੋਗ ਮੈਂ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਸੰਨਪਾਤ ਜੋਗ
ਆਵੈ ਲਰੈ ਜੋਗ ਮੈਂ ਕਾਂਬੀ ਤਬ ਕਾਂਨ ਹੈ ਰਾਮ ਕਵਿ ਜੰਦਾਪਿ ਜਾ
ਨਕੀ ਪਾਤ ਆਏ ਘਰ ਤਊ ਮਨ ਪਾਪਨ ਕੀ ਮੈਟਿ ਨ ਕੁਬਾਨ ਹੋਇ ਜੈ
ਸੇ ਤੀਨ ਲੋਕਨ ਮੈਂ ਕੋ ਜਾਤ ਤਮ ਉਦੈ ਹੋਤ ਕੋਂਨ ਹਾਨਿ ਸੂਰ ਕੀ ਉਲੂ
ਕ ਜੈਨ ਜਾਨਿ ਹੋ ॥੨੫॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਦੂੰਦਭੀ ਬਜਾਇ
ਢੋਲ ਤਾਲ ਕਰ ਨਾਇ ਬੈਠੇ ਭੂਪ ਧਮ ਮਚਾਇ ਛਲ ਕੀਨੇ ਤੀਅ ਰਾਮ
ਕੋ ਬਾਹਨ ਬਨਾਇ ਆਗੇ ਕੌਤਕ ਚਲਾਇ ਮੁਖ ਧੂਰ ਲਪਟਾਇ
ਆਨੇ ਜੀਤੇ ਰਨ ਧਾਂਮ ਕੋ ਧੁਜਾ ਫਹਿਰਾਇ ਛੱਤ੍ਰ ਚੌਰ ਸੌ ਢੁਰਾਇ
ਬਾਗੇ ਬੀਰਨ ਬਨਾਇ ਪੌ ਚਲਾਇ ਦਾਂਮ ਰਾਮ ਕੋ ਰੋਇ ਬਿਕਰਾਲ
ਪਿੰਗ ਕਾਲ ਕਹਾਂ ਲਾਈ ਢੀਲ ਜਾਨਕੀ ਜੁ ਐਸੇ ਹਾਲ ਦੇਖੇ ਤਬ ਰਾਂ
ਮ ਕੋ ॥੨੬॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਰਾਮ ਹੇ ਸੁਲੱਛਮਨ ਮੋ ਸਿਧਾ
ਰੇ ਦੇਵ ਧਾਂਮ ਮੋਹੀ ਏ ਸਰਨ ਆਬ ਤੈ ਨ ਆਸ ਆਨ ਕੀ ਹਾਤੇ ਚਲੋਂ

੧੫੪ ਸੰਗ ਹੌਂ ਅਨਿਗ ਤੇ ਬਚਾਇ ਲੀਜੈ ਗੀਗ ਜੈਸੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮਿਲੀ ਛਾਤਬ
ਤ ਮਾਨ ਕੀ॥ ਤਾਂਹੀ ਛਿਨ ਦੇਖ ਛਬਿ ਨੈਨ ਠਾਂਢੇ ਹੀਠ ਦਬ ਫੂਟ ਚਲੀ
ਛਾਤੀ ਜੈਸੇ ਮਹੀਰਿ ਪ੍ਰਾਤ ਭਾਨ ਕੀ॥ ਭਈ ਬਿਕਰਾਲ ਪ੍ਰਿਗਾਲਕ
ਠੰਡਾਈ (ਬਿਨਾ) ਢੋਲ ਕੌਨ ਏਈ ਰਾਮਚੰਦ ਕੌਨ ਏਈ ਜਾਨਕੀ॥੨੭॥
ਸੀਤ ਉਵਾਚ॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਜਾਇ ਜਾਇ ਰਾਮ ਲੌ
ਛਮਨ ਜੰਗ ਨਾਥ ਪ੍ਰਭੂ ਜਾਇ ਕੰਤ ਪੂਰਨ ਅਨੰਤ ਠੇਕ ਜਾਵਤੋ॥ਆ
ਨਦੂਨੋ ਨਾਰਦ ਬਿਰੰਚ ਸਿਵ ਸੇਸ ਸਸਿ ਬੇਦ ਭੂਮਗੀ ਕੋ ਨੇਤ ਨੇਤ
ਕਰ ਗਾਵਤੋ॥ਸਿੰਧ ਸੁਰ ਗਜ ਔਰ ਲੋਕ ਲੋਕਨ ਕੇ ਮੇਰੇ ਆਗੇ
ਨਾਥ ਤੇਰੀ ਜਾਇ ਪਨਹੀ ਉਠਾਵਤੋ॥ਭੂਪ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਕੇ ਬਾਲਕ
ਨਰੇਸਨ ਕੇ ਸਭਾ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਬੈਠਨੇ ਨ ਪਾਵਤੋ॥੨੮॥
ਕਬਿਤ॥ ॥ਰਾਮ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਏਕ ਸਾਥ ਤੁਮ ਮੇਰੇ
ਹੀ ਅਧਰ ਕੇ ਸੁਧਾ ਅਘਾਇ ਪੀਵਤੋ॥ਤਾਂਕੇ ਪਾਛੇ ਮੋਹੂ ਕੋ ਪਿਵਾਇ
ਕੈ ਪਿਯੂਖ ਪਾਨੋ ਦੇਉ ਤਨ ਭੇਦ ਹੂੰ ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇਰੀ ਸੀਵਤੋ॥ਔਰ ਲੋਕ
ਦਾਂਚ ਕਹੋ ਤੇਰੇ ਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਚੋ ਮੈਂ ਤੋ ਪਾਨ ਕਰ ਕੈ ਸਿਮਾਇ ਕੋਨੇਂਨ
ਸੀਵਤੋ॥ਆਸ ਬੇਹੀ ਕਾਲ ਮੋਹਿ ਆਨ ਕੈ ਦਿਖਾਵੈ ਤਾਸ ਆਸ ਹੀ
ਜੁ ਰਾਂਮ ਕੀ ਸੁ ਦੇਖੇ ਕਹੀ ਗੀਵਤੋ॥੨੯॥ ਕਬਿਤ॥ ॥
ਬੈਠ ਪ੍ਰਜੰਕ ਛਠ ਅੰਕ ਐਸੇ ਕਹੀ ਬਾਤ ਮੀਤ ਮੈਂ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਨਹੂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ
ਮੈਂ ਬਸਾਈ ਹੈ॥ਸੁਤ ਮੇਰੇ ਛਲੋਈ ਮਨਾਵਤ ਸੁ ਜਾਨੀ ਅਬ ਤਾਂਤੇ ਬ
ਨਿਆਇ ਪਠਤੀ ਤਉ ਪਜਾਈ ਹੈ॥ਕਪਟ ਕੀ ਬਾਂਤੇ ਭਈ ਪਰਾਟ
ਨਿਪਟ ਸਿਮ ਜਿਮ ਮੈਂ ਜੁ ਹੋਤੀ ਸੰਗ ਕਾਹੇ ਨ ਲਗਾਈ ਹੈ॥ਰਾਵਰੀ
ਤੇ ਐਸੀ ਰਾਤਿ ਬਾਤ ਕਹੇ ਬਾਵਰੀ ਸੀ ਕਹੇ ਬਲਿ ਜਾਉ ਪਾਛੇ ਕੌਨ
ਕੋ ਜਿਵਾਈ ਹੈ॥੩੦॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਨੀਲ ਨਲ ਅੰਗ
ਦ ਤੇ ਆਏ ਈ ਅਨੰਦ ਘਨ ਕਾਹੂੰ ਨ ਨਿਵਾਰੇ ਤੁਮ ਕੌਨ ਭਾਂਤਿ ਲਰੋਗੇ
॥ਕਿਧੌਂ ਮੇਰੇ ਬਿਰਹਿ ਤੇ ਪੌਰਖ ਪੁੰਗਨੇ ਸਭ ਕਿਧੌਂ ਲੰਕਪਤੀ ਕੇ ਕ

ਧੇਰ ਮਾਤ੍ਰ ਪਠੈਹੋ ।ਕਿਧੋਂ ਹਨੂਮਾਨ ਜਾਇ ਕਹੋ ਮੇਰੋ ਲਲਾ ਕੇ ਅੰਗ ਤਿਨ
ਸੌਂ ਆਲਿੰਗਨ ਕੇ ਦੇਤ ਪੀਠ ਫੇਰੈਹੋ ।ਏਕੈ ਬਾਰ ਨਾਥ ਆਜ ਜਾਨ
ਕੀ ਅਨਾਥ ਕਰੀ ਕਾਹੂ ਨਭ ਬਧੂ ਬੀਰ ਬਡੋ ਦੇਉ ਬਧੈਹੋ ॥੩੧॥
ਕਬਿਤ੍ਤ॥ ।ਪੌਰਖ ਤਿਹਾਰੋ ਤਬ ਜਾਨਤੀ ਹੋਂ ਮਹਾਰਾਜ
ਮੋਹਿ ਘਰ ਛਾਡ ਕੈ ਅਕੇਲੇ ਬਨ ਆਵਤੇ ।ਜੂਜੇ ਸੂਪਨਖਾ ਬਨ
ਆਇ ਕੈ ਰਿਝਾਇ ਰਹੀ ਸਹੀ ਬਲ ਜਾਨਤੀ ਹੌਂ ਬਾਤਨ ਲਗਾਵਤੇ
।ਕਹਾਂ ਕਹੋਂ ਮੇਰੇ ਭ੍ਰਾਤ ਪਰੀ ਨਾਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਸੀਲ ਹੋ ਸੁ ਦੇਖੋ
ਲੋਗ ਮੋਹੇ ਝੂਠ ਲਾਵਤੇ ।ਰਨ ਹੂੰ ਮੈਂ ਸੰਗ ਜੋ ਤੋ ਹੋਤੀ ਕਹੋ ਮੇਰੀ
ਸੌਂਹ ਮੋਹਿ ਛਾਡ ਕੈਸੇ ਸੁਰਲੋਕ ਜਾਨ ਪਾਵਤੇ ॥੩੨॥ ਕਬਿਤ
॥ ।ਤੁਮੈਂ ਰਘੁਨਾਥ ਸੁਰਨਾਥ ਬੂਝੈ ਮੇਰੀ ਗਾਥ ਰਹੀ ਸੀਅ
ਛਾਡ ਸੰਗ ਐਸੇ ਕੈ ਨ ਭਾਖਿਯੋ ।ਜੈਸੇ ਕਾਠ ਜੋਰ ਕੈ ਜਰਾਇ ਤਨ
ਛਾਰ ਕਰੈ ਤਉ ਪਾਤਿਬ੍ਰਤ ਮੇਰੋ ਜੈਸੇ ਕੈਸੇ ਰਾਖਿਯੋ ।ਸੀਲ ਤੋ ਸਿਧਾ
ਰਯੋ ਤਬ ਸੰਗ ਨ ਸਿਧਾਰੀ ਜਬ ਤਊ ਭਲੇ ਆਜ ਬੂੰਲੋਂ ਫੂਰੇ ਘਰ
ਲਾਖਿਓ ।ਜੈਸੀ ਆਇ ਹੁਤੀ ਤੈਸੀ ਅੰਤ ਨ ਨਿਬਾਹੀ ਰਾਮ ਤਊ ਪਰ
ਰਾਵਨ ਕੀ ਆਪਦਾ ਮੈਂ ਨਾਖਿਓ ॥੩੩॥ ਕਬਿਤ॥ ।ਅਰੇ
ਹਨੂਮਾਨ ਪ੍ਰਿਗ ਪੌਰਖ ਪ੍ਰਮਾਨ ਤੇਰੋ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲੈ ਕੈ ਤਬ ਗਾਂਉ
ਤੈ ਜਰਾਯੋ ਹੈ ।ਕਿਧੋਂ ਸਿੰਧੁ ਬੂਡਿਓ ਕਿਧੋਂ ਬੂਡੋ ਭਯੋ ਕਿਧੋਂ ਅੰਧਾਕਿ
ਧੋਂ ਕਾਹੂ ਆਪਦਾ ਤੇ ਬੈਰ ਬਲ ਖਾਯੋ ਹੈ ।ਦੇਖੋ ਸਿਲ ਬਾਨਰ ਅਨਿਤ
ਕਾਹੂ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰ ਮਾਹੂ ਕੋ ਬਜਾਇ ਰਾਮ ਰਨ ਮੈਂ ਪਠਾਯੋ ਹੈ ।ਲੋਹ ਮਾਂ
ਚਲਾਗੇ ਕੌਨ ਜਾਇ ਮਰੇ ਆਗੇ ਔਰ ਕਲ ਕੇ ਬੈਠਿਆ ਲੋਗ ਕਾਂ
ਕੇ ਕਾਮ ਆਯੋ ਹੈ ॥੩੪॥ ਕਬਿਤ॥ ।ਰਾਵਨ ਕੋ ਮਾ
ਰ ਕੈ ਨ ਲਿਆਏ ਰਾਮ ਮੇਰੇ ਢਿਗ ਲੈ ਛਮਨ ਚੋਰ ਲੈ ਕੈ ਲਾਗੇ ਨ ਸੁਤ
ਵਨੇ ।ਕੇਸਨ ਕੋ ਛੋਰ ਮੈਨ ਸ੍ਰਾਹੀ ਧੂਰਿ ਪਾਇਨ ਕੀ ਤਾਂਹੀ ਛਿਨ ਨੈ
ਨ ਥੈਜ ਕੀਏ ਨ ਬਿਛਵਨੋ ।ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਹੁਤੀ ਮੈਂ ਅੰਦੋਵਤੀ ਕੇ ਵੇ

ਤਮਾਨ ਸੋਤੋ ਸਤ੍ਰਨ ਕੀ ਕੋਊ ਨ ਆਯੋਨ ਮਿਲਾਵਨੋ ॥ ਵੇਖੋ ਮਾਤ੍ਰ ਧਾ
ਰ ਮੈਂ ਅੰਨੇਠ ਬਕੀ ਨਾਊ ਬੂਡੀ ਰਾਮ ਕਾਢ ਐਸੇ ਸੀਅ ਲਾਗੀ ਦੂਖ
ਪਾਵਨੋ ॥ ੩੫ ॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ਏਕ ਕੰਮ ਕਰੋਂ ਪਤਿਬ੍ਰੱਤ
ਤੇ ਤੋ ਡਰੋਂ ਭਾਰੀ ਰਾਮ ਤਨ ਦੇਖੋਂਗੇ ਕੈਸੇ ਆਗੋ ਕੇ ਦਿਖਾਈਏ ॥ ਕਰ
ਮ ਅਧੀਨ ਦੇਹ ਪੈਂਡੋਂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪਰ ਐਸ ਰਕੇ ਚੂਕੇ ਪਾਛੇ ਕਨੇ ਧ
ਰਮੁ ਪਾਈਏ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਸਿਰ ਕਮਲ ਲੈ ਅੰਕ ਪਰਜੰਕ ਰਾਖ ਤਾਂਗੀ ਸੰ
ਲਗਾਇ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਗਾਈਏ ॥ ਬਿਰਹ ਬਿਆਰ ਸਾਥ
ਦੇਹ ਨੇਹ ਤੋਰੀ ਬਾਂਧ ਗੁਣੀ ਆਬ ਨਾਇ ਜਾਇ ਰਾਮ ਸੋਂ ਮਿਲਾਈਏ
੩੬ ॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ਐਠ ਕੋ ਏ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹੋਂ ਤਿਹਾਰੇ ਵਰੇ
ਸੁਜਾਨ ਛੂਟਤ ਪ੍ਰਮਾਨ ਮੂੰਡ ਦੇਵਲੋਕ ਜਾਈਏ ॥ ਜਤੇ ਏਕ ਰੰਢ
ਨੇਕ ਛੋਏ ਉਪਕਾਰ ਮੇਰੋ ਰਾਮ ਬਰੈ ਜਾਂ ਕੋ ਲੋਗ ਰਾਮ ਸੰਗ ਗਾਈ
ਏ ॥ ਜੋ ਤੋ ਕਛੂ ਛਲ ਤੇ ਤੋ ਕੁਟੰਬ ਸਮੇਤ ਦਸਕੰਧ ਦਿਨ ਥੋਰੇ ਈ ਮੈਂ
ਮਾਰੋ ਫਲ ਪਾਈਏ ॥ ਬਾਤ ਹੈ ਨਿਦਾਨ ਕੀ ਜੋ ਗੋਇ ਕਹੈ ਜਾਨਕੀ ਤੋ
ਮੇਰੀ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਆਪਨ ਬਰਾਈਏ ॥ ੩੭ ॥ ਕਬਿਤਾ ॥
ਜਏ ਸੀ ਵਿਚਾਰ ਕਹੈ ਜਾਨਕੀ ਪੁਕਾਰ ਮੇਰੇ ਨਾਥ ਵਡਭਾਗੀ
ਆਜ ਰਾਮ ਹਿ ਲਪਟਾਂਹਿਗੇ ॥ ਐਠ ਤੋ ਅਭਾਗ ਮੇਰੇ ਸਭੈ ਅੰਗ ਆਸ
ਤਸੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਅੰਗ ਕੇ ਸਦਾਈ ਪਛੁਤਾਂਹਿਗੇ ॥ ਦੇਵਨ ਵਿਚਾਰੋ
ਸੋਹ ਤੋ ਮਾਯਾ ਕੇ ਬਨਾਏ ਮੂੰਡ ਸੀਅ ਕੇ ਕਹੇ ਤੇ ਤੀਨ ਲੋਕ ਜਰ ਜਾਂਹਿ
ਗੇ ॥ ਬੋਲੇ ਤਬ ਲੋਪ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਸੋਕ ਤਜ ਏਕ ਮਾਤ ਰਾਮ ਕੈਸੇ ਰਾਵਨ
ਕੇ ਹਾਥ ਨ ਸਮਾਹਿਗੇ ॥ ੩੮ ॥ ਦੇਵ ਉਵਾਚ ਕਬਿਤਾ ॥
ਰਹੀ ਹੌ ਤੋ ਸੀਤਾ ਪੈ ਅਨੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਅਤਿ ਪੌਰਖ ਨ ਜਾਨਤ ਹੈ
ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੇ ਦਹੈ ॥ ਲੰਕਪਤਿ ਰੰਚਕ ਪ੍ਰਪੰਚਨ ਤੇ ਡਰ ਤੇਰੀ ਦੇਹ
ਛੂਟ ਜਾਤ ਤਬ ਰਾਮ ਕੋਪ ਕੇ ਸਹੈ ॥ ਰਾਖ ਰਾਖ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਰ ਭੂਏ ਅ
ਤਰ ਧਿਆਨ ਦੇਖ ਰਾਮ ਚੰਦ ਬਾਨ ਅਬ ਪਾਹੀ ਕੋ ਸਿਰੋ ਗਹੈ ॥ ਕੇਹਰ

ਕੇ ਆਗੇ ਜੈਸੇਂ ਭੁਜੰਗ ਤੈਸੇ ਰਾਵਨ ਪੈ ਜੈਹੌਂ ਜੀਵੈ ਤੌਲੌ ਯੌ ਪ੍ਰਕਾਰ ੧੪੭
ਬਾਤੇ ਕੇ ਕਹੈਂ ॥੩੯॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਸੀਤਾ ਸ੍ਰੁਤੀ ਅਜਾ
ਨ ਸਬੈ ਦੇਵ ਮਿਲ ਯੌ ਕਹੈਂ ॥ਅਬਲੌ ਜਾਤੇ ਪ੍ਰਾਨ ਜੋ ਰਾਮ ਬੀਰ ਨ
ਆਵਤੇ ॥੪੦॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਰਾਮ ਨਹਿ ਸਕੈਂ ਸੰਭਾਰ ਰਾ
ਵਨ ਕੇ ਛਲ ਬਲ ਪ੍ਰਬਲ ॥ਸੀਤਾ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਰਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਜੀਵ
ਤ ਬਚੈਂ ॥੪੧॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਸੁਨ ਸਿਯ ਬਚਨ ਪ੍ਰਤੀਤ
ਸਮ ਸ੍ਰਾਵਤ ਸਬ ਦੇਵਤਾ ॥ਅਧਿ ਰਾਵਨ ਕੀ ਰੀਤਿ ਛਲ ਕੀਨੋ ਅਰ
ਕੰਠੇਰੋ ॥੪੨॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਪੌਰਖ ਰਾਮ ਅਤੁੰਗ ਕੌਨ
ਕੀਟ ਰਾਵਨ ਕੁਮਤਾ ॥ਜੈਸੇ ਗਰੁੜ ਭੁਜੰਗ ਕੋਪ ਕਰਤ ਲਜਾ ਮਰੈ
॥੪੩॥ ਕਬਿਤ ॥ ॥ਸੀਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੋਦ ਗਏ ਲੋਕ ਲੋ
ਕ ਦੇਵ ਆਇਕੈ ਅਸੋਕ ਬਨ ਸੋਕ ਕੇ ਨਿਵਾਰਕੈ ॥ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਆ
ਪਦਾ ਕੇ ਪੁੰਜ ਐਸੇ ਭਾਗੇ ਜੈਸੇ ਗੰਗਾ ਕੇਊ ਨਾਇ ਤਾਂਕੇ ਪਾਪ ਜਾਇ ਤਰ
ਕੈ ॥ਸੀਸ ਤੇ ਗਏ ਅਕਾਸ ਰਾਵਨ ਨਿਰਾਸ ਹ੍ਵੈਕੇ ਚਪਯੋ ਦੁਖ ਰੁਖਨ
ਸੋ ਮੂੰਡਿ ਮਾਰ ਮਾਰਕੈ ॥ਰਾਮ ਕਹਿ ਚਾਰੋ ਚਾਰੋ ਬਾਟਨ ਕੇ ਚਲੇ ਕੈਸੇ ਜੈ
ਸੇ ਰਾਮ ਬਿਮੁਖ ਚਲੈ ਜਨਮ ਹਾਰਕੈ ॥੪੪॥ ਰਾਵਨੋਵਾਚ
ਕਬਿਤ ॥ ॥ਆਯੋ ਰਾਜ ਲੰਕ ਪਤਿ ਪਾਇ ਦੁਖ ਪਾਪ ਮਤਿ ਆਪ
ਨੇ ਸੋ ਕੀਨੋ ਅਤਿ ਬੇਠਨੇ ਮੁਰਝਾਇਕੈ ॥ਅਨੇਕੀਏ ਸਬੈ ਲੋਗ ਜੀਅ
ਮੈਂ ਬਢਾਯੋ ਸੋਗ ॥ਲਾਗਤ ਨ ਹਾਥ ਸੀਅ ਬਕਨੇ ਤੇ ਉਪਾਇਕੈ ॥ਕ
ਲ ਪਰਯੋ ਬਿੰਦ ਮਾਲ ਸੇਵੈ ਆਠੋ ਲੋਕ ਪਾਲ ਦੇਖੋ ਰਾਮ ਮੈ ਸੋ ਬੈਠ ਕੀ
ਉਤੋ ਬਜਾਇਕੈ ॥ਕੈਸੀ ਹ੍ਵੈਹੈ ਦਈ ਰਕੁਰਾਈ ਹ੍ਵੈਹੈ ਨਈ ਜਾਨਕੀ
ਨ ਲਈ ਗਈ ਰਾਖੀ ਦੇਵਨ ਬਚਾਇਕੈ ॥੪੫॥ ਕਬਿਤ ॥
ਚਾਰੋ ਮੁਖ ਚਾਰ ਬਾਰ ਪੜ੍ਹੈਂ ਜਿਨ ਏਕੋ ਆਂਕ ਦੂਰ ਦੂਰ ਸ੍ਰਾਂਕ ਜਾਹਿ ਅ ੦
ਯੋ ਕੌਨ ਕਾਜ ਕੋ ॥ਦੇਖਯੋ ਬਾਕ ਪਤਿ ਕਹਯੋ ਲੰਕ ਪਤਿ ਮੂੜ੍ਹ ਮਤਿ ਜਾਨ
ਤ ਹੈ ਜੀ ਮੈਂ ਸੁਠ ਪਤਿ ਕੇ ਸਮਾਜ ਕੋ ॥ਰਕੇ ਜਿਨ ਬੀਨ ਸੁਨ ਨਾਰਦ ਪ

ਬੀਨ ਆਰ ਬੀਨ ਤੂਰ ਤੇਰੇ ਇੰਦ੍ਰ ਚਾਹੇਤੇ ਨ ਲਾਜ ਕੋ ਬਾਟ ਤੇਟ ਦੇ
ਵਨ ਸੇਂ ਕਰੈਂ ਦਰਵਾਨ ਆਜ ਜਾਨਕੀ ਬਚਨ ਆਨ ਲਾਗੇ ਜੋ ਲੀਕ
ਰਾਜ ਕੋ ॥ ੪੬॥ ਸੀਤ ਉਵਾਚ ਕਬਿਤਾ ॥ ਰਾਵਨ ਕੀ
ਐਸੀ ਗਾਥ ਸੀਤਾ ਆਪਨੀ ਬਿਪਾਤ ਕਹੀ ਸਬ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਐ ਸਰਮਾਂ
ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਦੇਖੋ ਇਨ ਪਾਪੀ ਮੋ ਸੋਂ ਕੀਨੋ ਛਲ ਕੈਸੋ ਜੈਨ ਦੇਵਬਾ
ਨੀ ਹੋਤੀ ਪ੍ਰਾਨ ਦੇਤੀ ਤੌ ਉਠਾਇ ਕੈ ॥ ਬੋਲੀ ਦੇਊ ਜਾਂਕੇ ਪਰ ਪੀਰ ਕੋਨ
ਅੰਤਰਾਂ ਨੀ ਆਗੇ ਊ ਕਰੈ ਹੋ ਤੇ ਸੋਂ ਕਹਨੇ ਸਮਝਾਇ ਕੈ ॥ ਸਾਵਧਾਨ
ਹੂਜੇ ਜਾਂਕੀ ਬਾਤ ਨ ਪਤੀਜੋ ਜਿਨ ਰਾਮ ਆਜ ਕਾਲ ਜਾਂਹਿ ਤਾਰਤ
ਪਚਾਇ ਕੈ ॥ ੪੭॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ਆਯੋ ਰਾਮ ਨਿਕਟਿ ਬਿਕ
ਟ ਕਿਲਕਾਰੇ ਕਪਿ ਸਤ੍ਰੈ ਭੰਗ ਭੰਗ ਭ੍ਰਿਠ ਧੂਜਾ ਫਹਿਰਾਤ ਹੈ ॥ ਸੰਖ
ਨ ਕੀ ਘੋਰ ਸੁਨਿ ਮੋਰ ਕਪਿ ਨਾਚਤ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਮੇਘ ਸੋਰ ਹੂੰ ਤੇ ਲੋਚਨ
ਸਿਰਾਤ ਹੈ ॥ ਝਰਨ ਸੁਰੇ ਅਪਾਰ ਫੂਲੇ ਦ੍ਰੁਮ ਲਤਾ ਭਾਰ ਮਾਨੋ ਫੂਲ
ਫੂਲ ਕਿਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋਂ ਚੁਚਾਤ ਹੈਂ ॥ ਬਾਜੀ ਹਿਨਨਾਤ ਮਾਤੇ ਹਾਥੀ ਚਿਕਨਾ
ਤ ਸੀਯ ਰਾਵਨ ਸੇ ਪਾਪਨ ਕੇ ਐਸੇ ਘਰ ਜਾਤ ਹੈਂ ॥ ੪੮॥ ਤ੍ਰਿਜ
ਟੀ ਸੁਬਚਨ ਅਉਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ਰਾਵਨ ਕੋ ਮਾਰ ਪਾਛੈ ਰਾਜ ਦੈ
ਬਿਭੀਖਨ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਮ ਤਬ ਤੇਰੀ ਫਿਰ ਆਇ ਹੈਂ ॥ ਦੂਰ ਹੂੰ ਤੇ ਤੇ
ਰੀ ਓਰ ਦੇਖ ਮੁਸਕਾਇ ਤੇਰੇ ਬਿਰਹ ਜੁ ਬਸਨ ਧਾਇ ਹੀਏ ਸੋਂ ਲਗਾ
ਇ ਹੈਂ ॥ ਕਹੈ ਸਰਮਾ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਪਿਆਰੀ ਸੀਯ ਤੇਰੀ ਘਟੀ ਦਾਸੀ ਰਹਆ
ਪਨੀ ਜੈ ਹਮੈਂ ਨ ਬਿਸਰਾਇ ਹੈ ॥ ਬਾਨਰ ਕੇ ਸ੍ਰੁਤ ਹਾਥ ਲੀਨੇ ਰੂਰ ਮੂਰ ਤੇ ਤੇ
ਤੇ ਕੋਊ ਕਪਿ ਭੂਖੇ ਮਾਰ ਹਮੈਂ ਫਾਰ ਖਾਇ ਹੈ ॥ ੪੯॥ ਸੀਤੇ ਵਾਚ ॥
ਕਬਿਤਾ ॥ ਨੈਕ ਸੀਯ ਹਸੀ ਸਖੀ ਸੁਨੋ ਘਰ ਬਸੀ ਤੁਮੈ ਧਨ
ਨ ਸਮਾਨ ਰਘੁਬੀਰ ਮੈ ਅਣਾਇ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਤੁਮੈ ਪੌਨ ਪੂਤ ਨੀਕੇ ਪਹ
ਚਾਨਤ ਹੈ ਸੌਂਗਨੀ ਜੋ ਰਤੀ ਸੇਵਾ ਤਾਹੂ ਪੈ ਕਰਾਇ ਹੋਂ ॥ ਜਾਨਕੀ ਤੂੰ ਹੂੰ
ਮਾਨ ਕੇ ਕ੍ਰਿਤੈ ਭੂਲ ਕਨਫਟੇ ਫਾਨਖਾਇ ਤੇ ਹੋਂ ਪ੍ਰਾਨ ਦਹਾ ਪਾਇ ਹੋਂ ॥

।ਬੀਰ ਰਸ ਮਾਤੇ ਹ੍ਵੈ ਹੈਂ ਲੋਹੂ ਸੋਂ ਅਨਾਤੇ ਹ੍ਵੈ ਹੈਂ ਕਹਾਂ ਭੂਪੇ ਤਾਂਤਿ ਤੇਰੇ
ਪਾਇਨ ਲੁਠਾਇ ਹੈਂ ਪ ॥੫੦॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ।ਜਾਂ ਦਿਨ ਧਾਇ ਪ
ਰੈ ਕਪਿ ਕੇ ਦਲ ਜੀਤ ਫਿਰੈ ਕੋਊ ਆਨ ਸੁਨਾਵੈ ।ਰਾਵਨ ਕੇ ਸਿਰ ਦੈ
ਸਿਰ ਕੇ ਕਟਿਬਾ ਅਨਿਸੰਕ ਹ੍ਵੈ ਲੰਕ ਦਹਾਵੈ ।ਜੀਵਤ ਜਾਇ ਸੁਨੈ
ਜਬ ਸਾਸੁ ਸਪੂਤ ਬਧੂ ਕਹਿ ਮੋਹਿ ਬੁਲਾਵੈ ।ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਪਾਂ
ਇ ਰਹੋਂ ਜਾਹਿ ਜੋ ਦਿਨ ਮੋਹਿ ਕਹੋ ਕਬਿ ਆਵੈ ॥੫੧॥ ਸ੍ਵੈਯਾ
॥ ।ਜਾਂ ਦਿਨ ਆਨ ਮੰਦੋਦਰਿ ਸੁੰਦਰਿ ਦੀਨ ਹ੍ਵੈ ਰਾਮ ਕੇ ਪਾਂ
ਇ ਪਰੈਗੀ ।ਮੁਕਤਾ ਖਿਸ ਅੰਗ ਤੇ ਤੂਟ ਪਰੈਂ ਦੋਊ ਨੈਨ ਕੇ ਨੀਰ ਸੋਂ ਭੂ
ਮਿ ਭਰੈਗੀ ।ਤਬ ਰੈਂਗੀ ਬੁਲਾਇ ਸੰਬੋਧ ਕਰੈ ਕੋਊ ਤੋਹਿ ਗਹੇ ਤਬ ਸੀ
ਸ ਮਰੈਗੀ ।ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਮਨੋਰਥ ਹੈ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਸੁਪਿਨਾ ਰਘੁਬੀਰ ਗਹਿ
ਰੈਨ ਕਰੈ ॥੫੨॥ ਦੋਹਰਾ॥ ।ਸੁਖਸਾਗਰ ਕਿਨੇ
ਤਰ ਸਕੈ ਸੀਯ ਧਰਮ ਕੀ ਸੀਵ ।ਦੇਵ ਨਾਗ ਨਰ ਬਧੂ ਲੈ ਪ
ਨ ਆਯੋ ਦਸਗ੍ਰੀਵ ॥੫੩॥ ਸੋਰਠਾ॥ ।ਤ੍ਰਿਯ ਜਿਯ ਨਿਪਟ
ਕਠੋਰ ਮੈਂ ਛਲਬਲ ਬਹੁਤੇ ਕੀਯੇ ।ਨੈਕ ਨਿਰਖ ਮਮ ਓਰ ਜ
ਲਤ ਅੰਗ ਸੀਤਲ ਕਰਹੁ ॥੫੪॥ ੨ ਕਬਿਤਾ॥ ।ਗਾਦਿ
ਨਹੀ ਤੇ ਕਰੈ ਰਾਤ ਮੇਲੇ ਚਾਲ ਲੋਕ ਸਾਤ ਬਜ੍ਰਪਾਤ ਹੋਇ ਤੇ ਸਾ
ਰਬੇ ਕੋ ਸਾਹਸੀ ।ਮੇਰੇ ਕੋਪ ਬਿਨਾ ਰੁਦ੍ਰ ਸਬ ਕੀ ਘਟਾਇ ਓਪ ਤੇ
ਸੋਂ ਪਰਚਾਹਮੋ ਪੈ ਤੂੰ ਜੋਰ ਨੈਨ ਨਾ ਹਸੀ ।ਤੇਰੇ ਈ ਨਿਹੋਰੇ ਜੋ ਤੂੰ
ਕਹੈਂ ਛਾਂਡੈ ਤੇਰੇ ਪਤਿ ਨਾਤੇ ਰਾਮ ਜੀਬੇ ਕੀ ਹੈ ਜਾਨ ਬਾਤ ਬਾਹਸੀ
।ਬੋਲੀ ਸੀਯ ਆਂਸੋ ਕ੍ਰੋਧ ਕਹੈ ਦਸਕੰਧ ਅੰਧ ਆਜ ਹੀ ਪਰੀ
ਹੈ ਮੂੰਡ ਮਰਬੇ ਕੀ ਹਾਹਸੀ ॥੫੫॥ ਕਬਿਤਾ॥ ।ਜੌ ਕ
ਹੈ ਤਉ ਮੂੰਡ ਕਾਟ ਰਾਖੋਂ ਤੇਰੇ ਪਾਂਇ ਤਰ ਤੋਹੀ ਪਰਵਾਰ ਮਾਰ ਖੇਤ
ਮੈ ਉਡਾਇ ਦੇਜੋਂ ਔਰ ਕਹੈ ਤੂੰ ਤੇਰੇ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਮੇਰੇ ਗਾਵੈ ਬਨ ਜੋ
ਕਹੋਂ ਤੌ ਰੇਰੇ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਪਲਕਾਂ ਤੇ ਜਾਇ ਦੇਜੋਂ ਕਹੋਂ ਮੰਦੋਦਰੀ ਸ

੧੫੦ ਸੇਤ ਰਨਵਾਸਤੇ ਉਦਾਸ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਆਜ ਏਕ ਏਕਾਂਤ ਲੁਟਾਇ ਦੀਨੋ॥
ਐਸੀ ਕਰ ਬੀਰ ਰਘੁਬੀਰ ਤਜ ਕਹੇ ਸੀਅ ਜਾਤ ਜਾਹਿ ਜੈ ਕਰ
ਤੈ ਤੈ ਅਬਹੀ ਜਰਾਇ ਦਯੋਂ॥੫੬॥ ਸੀਤਉਵਾਚ॥ ਕਬਿਤੁ
॥ ॥ਐਸੋ ਦੁਖ ਦੇਤ ਹੈਂ ਉਪਾਧਿ ਹੀ ਕੋ ਲੇਤ ਹੈਂ ਪੈ ਤਊ ਸੀਅ ਦੈਸ
ਰਾਪ ਪਾਪੀਨ ਜਰਾਯੋ ਹੈ॥ ਜਾਜ ਦਲ ਆਏ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਆਂਤ
ਪਰ ਤਾਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਖੇਲ ਐਸੇ ਪੈਂ ਜਾਤ ਨ ਮਿਟਾਯੋ ਹੈ॥ ਸੋਈ ਤੀਅ ਕੌਨ ਕਾਮ
ਰਾਮ ਕਾਢਿ ਮਾਰੀ ਕਹੌਂ ਪਤਿ ਕੋ ਮਿਟਾਇ ਜਸ ਆਪਨੇ ਚਲਾਯੋ ਹੈ॥ ਰ
ਹਿ ਕੈ ਉਦੋਤ ਆਗੇ ਦੇਖਵੈ ਖਦ੍ਯੋਤ ਤਨ ਅੰਧ ਦਸਕੰਧ ਅਨੇਕਨ
ਕੋ ਲੁਭਾਯੋ ਹੈ॥੫੭॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਪਾਪ ਕੇ ਅਨੇਕ ਬ
ਰੇ ਪਾਪੀ ਅਨਗੀ ਮੈਂ ਭੂਲੇ ਊਪਰ ਕਹੇ ਤੇ ਲੋਗ ਬਾਢੇ ਕਹਤ ਹੈ॥ ਗਿ
ਜਟੀ ਤ੍ਰਿਦੇਖ ਜਾਂਕੋ ਬਆਪਨੇ ਤਾਂਕੋ ਦੇਖਨਾਗੀ ਆਂਤੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨੈ
ਰ ਦੇਖਨ ਗਹਤ ਹੈਂ॥ ਰਾਮ ਭੁਜ ਦੰਡ ਪਰ ਐਸੇ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰ ਕੇ
ਇਕ ਬਾਹੂ ਪ੍ਰਾਨ ਕਾਹੇ ਕੋ ਦਹਤ ਹੈਂ॥ ਜਾਹਿ ਦਸਕੰਧ ਬੀਸ ਲੋਚ
ਨ ਐਅੰਧ ਕਹੂੰ ਪਾਰੇ ਪੁੰਜ ਬੀਜ ਰੀਕੇ ਹਾਥ ਮੈਂ ਰਹਤ ਹੈ॥੫੮॥
ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਐਸੀ ਸੁਨ ਗਯੋ ਲੰਕ ਨੈਕੁ
ਨ ਭਯੋ ਨਿਸੰਕ ਜੈਸੇ ਰੰਕ ਮੀਨ ਬਿਨ ਨੀਰ ਅਕੁਲਾਤ ਹੈ॥ ਰਾ
ਮ ਇਤ ਆਪੇ ਦਾਬ ਸੀਤਾ ਕੀਨ ਲੂਟੀ ਛਾਬ ਐਸੇ ਪਛਤਾਇ
ਏਕ ਪਲ ਉਤਪਾਤ ਹੈ॥ ਕਹੇ ਏਕ ਬਡੇ ਛਲ ਸੀਯਾ ਕੇ ਤੇ ਦੇਖੇ
ਬਲ ਕੈਸੇ ਨ ਮਿਲੇ ਗੀ ਮੋਸੋਂ ਐਸੋ ਇਤ ਰਾਤ ਹੈ॥ ਕੰਚ ਧਨੁ ਦੈ
ਕੈ ਮਨੁ ਚਾਹਤ ਹੈ ਬੀਰਕ ਜੋਨੇ ਐਸੋ ਪਰਪੰਚ ਨ ਤੇ ਰੰਚ ਗਲਜਾ
ਤ ਹੈ॥੫੯॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਅਨਮੈ ਕਿਯੋ ਕਲਾਪ
ਰਾਮਚੰਦ ਬਨੇ ਆਪ ਲੀਨੇ ਹਾਥ ਚਾਂਪ ਮਾਥੇ ਮੁਕਟ ਬਨਾਇਕੈ
ਪੀਰੇ ਪਟ ਕਟ ਸੋਜੇ ਲਪਟ ਕੈ ਨਿਖੰਗ ਕਸਿ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸੁੰਦ
ਰ ਅਨੰਗ ਕੇਲ ਜਾਇਕੈ॥ ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਥੇ ਕਟ ਬਾਂਟ ਆਪੇ ਆ

ਧਕਰ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਲੀਨੇ ਕਰ ਲੋਹੂ ਸੋਂ ਭਿਜਾਇਕੈ। ਚਲਾਏ ਸੀ ।੫।
ਜਤੀਰ ਰਘੁਬੀਰ ਬਲ ਮਾਯਾ ਬਲ ਦੇਖ ਕੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪਾਪੁ ਪ
ਰਲੇ ਨ ਆਇਕੈ। ੬੦।। ਕਬਿਤ। ।ਧਾਏ ਚਢ ਬ
ਰਨ ਬਿਦਾਰਨ ਸੀਆ ਕੇ ਸਤੁ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਕੇ ਰੂਪ ਤਨ ਧਾ
ਰਕੈ। ਸੇਵਕ ਸਿਖਾਏ ਰਨ ਰਾਮਚੰਦ ਆਏ ਜੀਤ ਮੂੰਡ ਕਟਕ
ਏ ਰਾਬ ਬੈਰੀ ਨਿਜ ਮਾਰਕੈ। ਭੇਰੀ ਢੋਲ ਪਟਹ ਨਿਸਾਨ ਸੇ ਸਜ
ਏ ਬੀਰ ਦੂੰਦਭੀ ਬਜਾਇ ਲੋਕ ਨੀਸ੍ਰਤ ਨਿਹਾਰਕੈ। ਰਾਵਨ ਕ
ਹਤ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੈ ਨ ਮਨ ਕਾਮੀ ਅਬ ਜਾਨਤ ਹੋਂ ਜਾਨਕੀ ਲਖੈ ਤੌ
ਛਾਡੈਂ ਜਾਰਕੈ। ੬੧।। ਪੁਰਬਾਸੀ ਲੋਗਨ ਵਾਚ ਕਬਿਤ
।। ।ਕੇਊ ਕਹਿ ਨਾਰ ਕੈ ਸਰੂਪ ਭਏ ਰੂਪ ਲੀਨ ਮਾਨੋ ਮਨ ਹ
ਰੇ ਜੂਪ ਐਸੇ ਰਾਮੋ ਹੇਰਕੈ। ਏਕ ਕਰ ਧਿਆਨ ਭਏ ਸੋਚ ਕੇ ਪਿ
ਯਾਨ ਜੋਗ ਏਕ ਲੋਗ ਕਹੈਂ ਰਾਮ ਦੇਖੈਂ ਕਿਸੇ ਹੂੰ ਫੇਰਕੈ। ਏਕ ਕਹੈਂ
ਭਲੀ ਕੀਨੀ ਮਹਾਂਰਾਜਾ ਰਾਮਚੰਦ ਰਾਵਨ ਸੇ ਪਾਪੀ ਤੁਮ ਮਾਰੇ
ਘੇਰ ਘੇਰਕੈ। ਏਕ ਕਹੈਂ ਰਾਜ ਕਰੋ ਲੰਕ ਕੋ ਨਿਸੰਕ ਆਜ ਬਜਾਰ
ਬਜਾਰ ਸਬ ਕਹੈਂ ਟੇਰ ਟੇਰਕੈ। ੬੨।। ਰਾਵਨੋਵਾਚ ਕ
ਬਿਤ। ।ਜੈਸੋ ਜਾਕੇ ਲਾਗਯੋ ਮਨ ਤੈਸੇ ਤਾਂਕੇ ਪੂਰੇ
ਪਨ ਪੂਰਨ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਦੇਖ ਸਿਰਤਾਜ ਤੋ। ਰਾਵਨ ਕਹਤ ਜੇਤੇ
ਪਾਵਤ ਸਰੂਪ ਮੇਖ ਤੈਤੇ ਵਡਭਾਗੀ ਬੈਰ ਕੀਨੋ ਬੈਠੀ ਕਾਜ ਤੋ।
ਬਹੁਰੋ ਬਕਨ ਲਾਗਯੋ ਸਤ ਤੇ ਫਟਾਂ ਹੂ ਸੀਯ ਜੈਸੇ ਖਗਰਾਜ
ਸੁਧਾ ਛੀਨੀ ਸੁਰ ਰਾਜ ਤੋ। ਪਤ੍ਰਿ ਰਜੇ ਅਨੇਕ ਬਨ ਚਾਂਪਨੇ ਸੀਲ
ਤੇਰੀ ਛਿਨ ਐਸੀ ਮਨਿਆਈ ਮੇਨੇ ਉਪਜਯੋ ਹੈ ਜਾਲਤੋ। ੬੩।।
ਕਬਿਤ। ।ਰਾਵਨ ਕਹਤ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੈਸੇ ਮੇਰੋ ਮਨ ਕ
ਮੀ ਪਤਲੋ ਸਿਯਾ ਸੋ ਤੈਸੇ ਕਾਨੇਨ ਹੂ ਮਹੰਤ ਹੈ। ਕਹਾਂ ਗਾਜ ਪਰੀ
ਮਤਿ ਰਾਮੈ ਅਨੁਸਰੀ ਜਾਤੇਂ ਘਰੀ ਘਰੀ ਲਾਜ ਸੀਲ ਤੀਛਕੇ ਗ

੭੫੨ ਹੱਤ ਹੈ।ਔਰ ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਤੇ ਪਰੈਂਤ ਕ੍ਰੋਧ ਛੀਨ ਹੋਤ ਜਾਤ ਬ੍ਰਹਮੰ
ਡਨ ਅਖੰਡਲ ਦਹੱਤ ਹੈ।ਐਸੋਂ ਨ ਜਾਨੈ ਪਾਪੀ ਦੋਹ ਕਰੀ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪ
ਕੀ ਜਾਕੀ ਐਸੀ ਏਕ ਜਾਨਕੀ ਸੋ ਪਾਠ ਮੈਂ ਕਹੱਤ ਹੈ।੬੪।
ਕਬਿਤ। ।ਤਊ ਪੈ ਨ ਤਜੀ ਆਸ ਕਹਿ ਤੇ ਜੋ ਪਾਪ ਰਾਸ ਰ
ਘੇ ਸੀਅ ਪਾਸ ਹਾਥ ਮੂੰਡ ਲਟਕਾਇ ਕੈ।ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਥੇ ਨਿ
ਆਰੇ ਨਿਆਰੇ ਮੈ ਉਤਾਰੇ ਦੇਖ ਨੀਕੇ ਅਬ ਡਾਰੇ ਦੇਤ ਤੇਰੋ ਦਿਖਰਾ
ਇਕੈ।ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਅੰਗ ਕਛੂ ਤੇਜ ਹੀ ਛਿਨ ਐਸੇ ਭਏ ਜਾਂਤੇ ਕਛੂ
ਬੋਲੀ ਨਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਫੇਰ ਜਾਇ ਕੈ।ਕਾਮ ਕੀ ਤਵਰ ਤੇ ਪਛਾਰ
ਖਾਇ ਪਰੀ ਕਹੂੰ ਹਾਰ ਕਹੂੰ ਬਾਰ ਕਹੂੰ ਭੂਖਨ ਗਿਰਾਇ ਕੈ।੬੫।
ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਉਵਾਚ ਕਬਿਤ। ।ਉਠੀ ਰੋਤ ਭਏ ਜਨੇਕ
ਲਾਖ ਕੈਸੇ ਪਟ ਜਨੇਕ ਪਟ ਕੈਸੇ ਜਾਨੋ ਜੈਸੇ ਨਟ ਕੈ ਦਿਖਾਇਬੋ।
ਦੂਜੇ ਦੇਵ ਬਾਨੀ ਕਹੀ ਜਾਨਕੀ ਅਜਾਨੀ ਭਈ ਜਹੈ ਏਕ ਲੀਕ
ਪੰਤਿ ਭੂਪ ਕੇ ਬਨਾਇਬੋ।ਤੈਸੋ ਰਾਮ ਭੇਟ ਬੇਕੈ ਦੈਤਨ ਪੈ ਨ ਦੇਰੈ ਮ
ਨ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਪਾਨ ਬਿਨ ਦੇਹ ਕੇ ਚਲਾਇਬੋ।ਜੈਸੇਂ ਜੈਸੇ ਚਲੈ ਪਾਇ
ਤੈਸੇਂ ਤੈਸੇ ਠਗ ਕੈ ਸੋ ਪਰੈ ਪਾਂਇ ਤੈਸੋ ਆਇ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਕੇ ਬਨੇ ਹੈ ਸਿ
ਖਾਇਬੋ।੬੬। ਰਾਵਨੋਵਾਚ।ਕਬਿਤ। ।ਤੂੰ ਹੀ ਛਿ
ਨ ਛਨੋ ਲੋਪ ਬੀਕ ਪ੍ਰਗਟੇ ਸੁ ਸੇਕ ਉਪ ਬਿਨ ਕੋ ਪਤਿ ਖਿਸਾਇ ਭੂ
ਮਿ ਪਾਰ ਹੈ।ਯਾਂ ਹੀ ਪਰਪੰਚ ਤੇ ਮੈ ਠੰਰਕ ਨ ਪਾਯੋ ਸੁਖ ਕੀਰਨ ਸੀ
ਜਾਨਕੀ ਨ ਛੂਟੀ ਹੈ ਨਿਹਾਰ ਹੈ।ਜੌ ਲੌ ਜਾਇ ਸਾਚੇ ਉਨ ਜੀਤੈ ਰਨ
ਰਾਮਚੰਦ ਤੌਲੌ ਮੋਕੋ ਦੁਖ ਕੀ ਸਦਾਈ ਅਧਕਾਰ ਹੈ।ਜੀਤ ਜੋ ਸੁ
ਰਾਜ ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੇ ਸਮਾਜ ਤਊ ਮੇਰੋ ਮਨ ਆਜ ਪਾਤ ਪਾਤ ਤੋ
ਰ ਡਾਰ ਹੈ।੬੭। ਦੋਹਰਾ। ।ਇਹ ਬਿਧਿ ਰਾਵਨ ਇਤ
ਲਟੈ ਮੀਚ ਨਿਪਟ ਨਿਜ ਕਾਤ।ਉਤ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਸਰਮਾਂ ਸਹਤ ਸੁਨ
ਹੁ ਸੀਯ ਕੀ ਬਾਤ।੬੮। ਸੋਰਠਾ। ।ਕਰਮ ਰੇਖ ਨ

ਸੀਸ ਫਿਰੀ ਸਿਆਮ ਤੋਂ ਐਸੀ ਫਿਰੀ ॥ਰਾਮ ਸਕਲ ਸੁਰ ਈਸ ਤਾਂਕੀ ਤੀ
ਅ ਐਸੀ ਦੁਖੀ ॥੬੯॥ ਸੀਤਉ ਬਾਚ ॥ਕਬਿਤ॥ ॥ਸੀਤਾ
ਪਛੁਤਾਇ ਮੁਰਝਾਇ ਦੁਖ ਪਾਇ ਪਾਇ ਕਹੈ ਹਾਇ ਹਾਇ ਸੀਲ ਲਾਜ
ਧਨੁ ਗਯੋ ਹੈ ॥ਕੰਟਕ ਬਨਾਇ ਬੇਖ ਰਾਮਜੀ ਕੋ ਆਯੋ ਪਾਪੀ ਮੇਰੋ ਮ
ਨ ਧੂਆਂ ਕੋ ਜੋ ਧੌਲਹਰ ਛਾਯੋ ਹੈ ॥ਜੈ ਨ ਆਜ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਤੁਰਤ ਮੋਂ ਸੋ
ਕਹੈ ਸ੍ਰੋਤ ਆਜ ਹੀ ਲਿਸੰਕ ਨ੍ਰੈ ਕਲੰਕ ਬੀਜ ਬ੍ਯੋ ਹੈ ॥ਦੇਖੋ ਦੇਖੋ ਪਾਪੀ
ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ॥ਫਿਰਾਈ ਮਾਈ ਫਿਰੇ ਪਾਪੀ ਜੇ ਤੋਂ ਪਾਪੀ ਅਲਬੇ ਕੋ ਭਯੋ
ਹੈ ॥੭੦॥ ਕਬਿਤ ॥ ॥ਜਾਬਿਰੰਚ ਹਾ ਸੁਰੇਸ ਚੰਡਿਕਾ ਗਨੇ
ਸ ਸੇਸ ਤਾਂ ਵਿਨੇਸ ਦੇਹ ਅਬਲਾ ਗਾਤ ॥ਗਿਲਾਨ ਕੀ ॥ਫਿਰੇ ਅਪਰਾਧ
ਇਨ ਕੀਨੋ ਦੁਖ ਦੀਨੋ ਮੋਹਿ ਬੇਖ ਦੇਖ ਭੂਲੀ ਤਉ ਹੈ ਤੇ ਅੰਤ ਆਨ ਕੀ
ਮੀਚ ਮੋਲ ਪਾਂਉ ਤੋ ਤੋ ਪ੍ਰਾਨ ਦੈ ਮੰਗਾਂਉ ਆਜ ਜੋਗ ਸਾਧ ਹੁਤੇ ਤੋ ਨਮ
ਰਤੀ ਅਰਾਨ ਕੀ ॥ਰਾਮ ਭੇਗ ਭੂਲ ਰਹੀ ਕੋਗਨ ਮੈਂ ਫੂਲੀ ਸਦਾ ॥ਰਾਮ
ਕਹਿ ਐਸੋ ਰੋਇ ਰੋਇ ਕਹੈ ਜਾਨਕੀ ॥੭੧॥ ਕਬਿਤ ॥ ॥ਪਹਿ
ਲੇ ਤੋ ਰਾਮ ਗੀਤੇ ਕੋਟਕ ਕਪਟ ਜਾਤੇ ਅਬ ਤੋ ਕਪਟ ਹੀ ਮੈਂ ਆਪ ਆਇ
ਜਾਤ ਹੈ ॥ਜੱਦਪਿ ਨ ਮੇਰੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਤਉ ਮੇਰੇ ਅੰਗਨ
ਸੋ ਅੰਗਹੀ ਰਿਸਾਤ ਹੈਂ ॥ਏਹ ਕਹੈ ਪਾਂਇ ਚਲੇ ਪਾਇ ਕਹੈ ਨੈਨ ਚਲੇ
ਨੈਨ ਵੈਰ ਮੇਰੇ ਮੋਹੂ ਆਇ ਲਪਟਾਤ ਹੈ ॥ਪ੍ਰਾਨ ਨ ਉਤਾਇ ਭੂਮਿ ਕਾ
ਹੇ ਤੇ ਨ ਫਾਟ ਜਾਇ ਜਾਂਹੀ ਮੈਂ ਸਮਾਇ ਸੀਅ ਐਸੀ ਦੁਖ ਗਾਤ ਹੈ ॥
੭੨॥ ਕਬਿਤ ॥ ॥ਅਰੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਮੇਰੇ ਕਹੇ ਤੇ ਉਤਾਤ
ਨਾਹੀ ਆਪਨ ਕੀਓ ਤੁਰਤ ਰਾਮਹੀ ਤੇ ਪਾਈਓ ਆਗਿਆ ਕੇ ਮੰਗਾਤੀ
ਮੋਹਿ ਹਾਤੀ ਕਰ ਤਾਤ ਕਾਲ ਰਾਮ ਜੂ ਪੈ ਜਾਇ ਮੇਰੇ ਦੁਖ ਆਤਿ ਗਾਈ
ਓ ॥ਆਦਰ ਨ ਹੋਇ ਤਹਾਂ ਕੈਸੇ ਰਹੀਏ ਭਾਵਤ ਹੈ ਲਿਪਟ ਲਿਲਾਜ ਹੋਂ
ਤੇ ਤ੍ਰਿਰ ਕੇ ਬਤਾਈਓ ਪਾਰਕਿ ਪੈ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਤੁਮ ਸੋਂ ਕਹਿਓ ਹੈ ਜਾਂਕੇ
ਪੀਛੇ ਭੂਖੇ ਪਿਆਸੇ ਦੇਹ ਛੋਡ ਜਿਨ ਜਾਈਓ ॥੭੩॥ ਕਬਿਤ ॥

੧੫੪

॥ ਧਯਾਨ ਕਹੈਂ ਬਾਰ ਸੁਨ ਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰਬੀਨ ਰਾਮ ਤੋ ਮੈਂ ਰਘੁਬੀ
ਰ ਤੂ ਮੈਂ ਅਨਾਰੋ ਨ ਬਸਤ ਹੈਂ ॥ ਲੋਗ ਯੌਂ ਕਹਤ ਸੀਤਾ ਬਿਰਹਿ ਤੇ ਮ
ਗੀ ਕ੍ਰੈਧੌ ਉਨਹੀ ਸੋਂ ਰਾਮ ਫਿਰ ਐਸੇ ਕੈ ਕਹਤ ਹੈਂ ॥ ਜਾਨਤ ਹੋ ਜੀ
ਵਤ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਗੁਸਾਂਈ ਸੁਤੋ ਜਾਂਤੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਮੇਰੀ ਦੇਹ ਕੇ ਬਹ
ਤ ਹੈਂ ॥ ਤਾਂਤੇ ਜੌ ਲੌ ਤੋਰੋ ਰਘੁਨਾਇਕ ਨ ਭੇਟਤ ਹੈ ਤੌ ਲੌ ਤੇਰੀ ਬਾ
ਤੈਂ ਰਾਮ ਸ੍ਰਾਧਕ ਸਹੰਤ ਹੈਂ ॥ ੭੪੪ ॥ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਉਵਾਚ ॥ ਕ
ਬਿਤ ॥ ॥ ਐਸੇ ਭਯੋ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਾਨਨ ਸੋ ਬੋਧਯੋ ਰਾਮ
ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਕਹਯੋ ਸਿਆਨ ਕਾਹੇ ਕੇ ਧਰੰਤ ਹੈਂ ॥ ਕਾਲ ਧਰੈ ਨ ਹੋਤ ਰਘੁ
ਬੀਰ ਕੇ ਮਿਲੈਬੀ ਕੌਨ ਤੂੰ ਤੋ ਏਕ ਛਲਕੀ ਮੈਂ ਛਲਸੀ ਮਰੰਤ ਹੈਂ ॥
ਤੋ ਕੋ ਚਹੂੰ ਘਾਤੇ ਭਠ ਲਾਗਯੋ ਏ ਰਹੰਤ ਧਸਾਗੀ ਮੋਤੇ ਜਾਂਤੇ ਰਾਵਨ
ਤੇ ਰਾਖਤੇ ਭਰੰਤ ਹੈ ॥ ਜੌ ਲੌ ਭੂਅ ਚਾਪਤਨ ਦੇਤ ਨ ਸਰਾਪ ਯਾਕੋ
ਤੌ ਲੌ ਪਾਪ ਮੇਲ ਲੈ ਲੈ ਆਪ ਕੇ ਧਰੰਤ ਹੈਂ ॥ ੭੪੫ ॥ ਕਬਿਤ ॥
॥ ਤੇਰੀ ਪਦਰਜ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਾਮ ਜਾਨੇ ਰਘੁਬੀਰ ਤੂ
ਹੈ ਤੋਂ ਹਿ ਨ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਹੈ ॥ ਤੀਰਥ ਕੋ ਬਾਸੀ ਜੈਸੇ ਜਾਨ੍ਹਵੀ ਮੈਂ ਕਹੈ ਤੂ
ਅ ਜਾਨਤ ਹੋ ਆਂਕੋ ਭਯੋ ਰਾਮ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ॥ ਰਾਮ ਦੀਪ ਜੋਤ ਮੈਂ ਪਤੰ
ਗ ਕੋ ਜ੍ਯੋਂ ਰਾਵਨ ਸੋ ਧਰੈ ਨੈਕ ਲਹੈ ਪ੍ਰਾਨ ਪਲ ਹੀ ਮੈਂ ਨਾਸ ਹੈ ॥ ਦੇਖ
ਤੈਂ ਤਮਾਸੇ ਜੈਸੇ ਪਾਨੀ ਮੈਂ ਪਤਾਸੋ ਲੁਟਯੋ ਕੀਧਨ ਅਵਾਸ ਪਾਯੋ ਆ
ਸੋ ਮਾਸੋ ਮਾਸ ਹੈ ॥ ੭੪੬ ॥ ॥ ਸੀਤਾ ਉਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ॥
ਨੇਮ ਬਿਤੁ ਕਾਟੀ ਆਛੇ ਸਿਸਰ ਬਸੰਤ ਪਾਛੇ ਗੀਖਮ ਕੇ ਲਾਗੇ
ਕਹੋ ਕੈਸੇ ਨ ਸਮਾਉ ਜੂ ਰਹੀਏ ॥ ਉਤ ਹੀ ਤੋਂ ਦੂਖ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੋਸੀ ਨਾਉ ਰ
ਚੁ ਲਾਗਤ ਕਿਨਾਰੇ ਹੋਇ ਤਾਸੀ ਕੂਦ ਬਡੀਏ ॥ ਨੈਕ ਭਠ ਪਾਏ ਹਰ
ਖਾਏ ਜੀਓ ਮਰੇ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਬਾਯੂ ਚਲੈ ਅਨ ਚਲੇ ਸਦਾ ਬੂਡੀਏ ॥
ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਹਮਾਰੇ ਦੇਸ ਐਸੇ ਉਤਪਾਤ ਨਾਹੀ ਰਾਮ ਰਾਜ ਸੁਨੇ ਤੇ ਲ
ਗਾਇ ਪੰਖ ਊਡੀਏ ॥ ੭੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ ਸਗਰਅ

ਜੁੰਪਜਾ ਸਬ ਸੁਖੀ ਜਹਾਂ ਹਮਾਰੋ ਰਾਜਾ ॥ ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਨਨ ਪ੍ਰਤ ੧੫੫
ਪਤਿ ਘਰ ਘਰ ਇੰਦ੍ਰ ਸਮਾਜਾ ॥੭੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾ
ਜਨੀਤ ਤੇ ਮੈਂ ਕਹੌਂ ਸੁਨ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਵੈ ਕਾਨ ॥ ਬਿਨ ਦਰਸਨ ਰਘੁ
ਨਾਥ ਕੇ ॥ ਬਿਧਿ ਨ ਕਰੇ ਜਲ ਪਾਨ ॥੭੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਰਘੁ ਪਤਿ ॥ ਬਿਨ ਸਭ ਏਕ ਸੇ ਛੱਤ੍ਰ ਚਮਰ ਸਿਰ ਨਾਂਹਿ ॥ ਭੂਖਨ
ਭੂਨ ਭੰਡਾਰ ਤੇ ਹਯ ਗਯ ਸੁਖ ਪੁਰ ਮਾਂਹਿ ॥੮੦॥ ਕਬਿ
ਤਾ ॥ ॥ਰਬਿ ਤੂੰ ਮੈਂ ਲਿਖੇ ਨ ਬਾਚਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਕਾਰ ਤਿਯ ਪੀਯ
ਤੇ ਵਿਛੋਰ ਕੈ ਨਲਿਕ ਕੋ ਸੋ ਹਾਲ ਹੈ ॥ ਆਨਮ ਕੀ ਕਹਾਂ ਜਹਾਂ ਕੋ
ਕਿਲ ਕਪੋਤ ਮੋਰ ਚਕਵ ਚਕੋਰ ॥ ਬਿਨ ਨਾਰਿ ਨ ਮਰਾਲ ਹੈਂ ॥ ਸ
ਦਾ ਮਾਤਿ ਗਯਾਨ ਮੈਂ ਕਿ ਬੇਦ ਕਿ ਪੁਰਾਨ ਮੈਂ ਕਿ ਧਯਾਨ ਦਾਨ ਮਨ ਮੈਂ
ਸੁ ਐਸੋ ਏਕ ਢਾਲ ਹੈ ॥ ਦਾਰਦ ਕੇ ਛਲ ਕੇ ਕਪਟ ਕੇ ਸਦਾਈ ਕਾ
ਲ ਪਤਿ ਬੰਤ ਜੋਰ ॥ ਪੁਨਿ ਅਨਿ ਕੇ ਸੁਕਾਲ ਹੈ ॥੮੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥
॥ਜੰਹਿ ਵਿਛੁ ਪੇਥੀ ਬਾਂਧੀਏ ਬਾਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਕਾਜ ॥ ਸੁਪਨ ਬਿ
ਦੇਸ ਨ ਜਾਣੀਏ ਹਮ ਬਿਨ ਹਮਰੇ ਰਾਜ ॥੮੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜੋ ਅਬ ਕੇ ਰਘੁਪਤਿ ਮਿਲੈ ਫਟੈ ਪ੍ਰੇਮ ਵਧਿ ਸਾਜ ॥ ਤੌ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਤੁਹਿ
ਸੰਗ ਲੈ ਦਿਖਰਾਊਂ ਫਿਰ ਰਾਜ ॥੮੩॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਜੇ
ਰ ਕਹੌਂ ਇਕ ਗੀਤਿ ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਨ ਪਤਾ ਪਤਿ ॥ ਕਰੀਅਹੁ ਸਤ ਪ੍ਰ
ਤੀਤ ਸਖੀ ਸਯਾਨੀ ਪ੍ਰਾਨ ਸਮ ॥੮੪॥ ਛਪਯ ॥ ॥ਕ
ਟਕ ਲਿੰਬ ਚੰਦਨ ਬਬੂਲ ਊਪੱਤ ਖਜੂਰ ਤਰ ॥ ਪਰ ਪੰਚ ਕਮੈਂ
ਦੇਹ ਸਦਾ ਬੰਚਕ ਪੁਰਾਨ ਨਰ ॥ ਕੁਟਲ ਤਰਨ ਭੂਆ ਤ੍ਰਿਗ ਜਟ
ਲ ਬਟ ਭੁਜਗ ਮੁਕਰ ਮੁਖ ॥ ਪਬਿਨ ਬਿਜੁੰਗਲ ਧੁਨ ਕਦਲ ਅਦ
ਰ ਕੰਪਤ ਨ ਪਾਈਏ ਦੁਖ ॥ ਅਕਲੀਕ ਨਾਮ ਸਬ ਬਿਨ ਸਾਸ ਅਰਦਾ
ਰਿਦਾ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਜਾ ਪਸੂ ॥ ਪੁਰਲੀਚ ਭੂਪ ਲੰਪਟ ਭ੍ਰਮਰ ਚਿੱਤ ਚੋਰ
ਰਘੁਪਤਿ ਸੁਜਸ ॥੮੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਪਹਿਰ ਬਿਧਿ ਸਿਯ

ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਅਲੀ ਤਜੋ ਮੈ ਸੋਕ ਅ. ਰਾਮਾਨਾ ॥ਤਬ ਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਨ ਮੁ
ਖ ਕਰਤ ਰਾਮ ਸੇ ਧਯਾਨਾ ॥੮੬॥ ਛਪਯ ॥ ॥ਅਮਲ
ਕਮਲ ਦਲ ਨੈਨ ਬੈਨ ਜਲਧਰ ਧੁਨਿ ਸੁੰਦਰ ॥ਰਤਨ ਜਟਤ
ਕੁੰਡਲ ਕਪੋਲ ਸੂਲਕਨ ਅਲਕਨ ਬੰਨਾ ॥ਕਚ ਸਿਫਾ ਚਪਰਰੂ
ਲਤ ਸਰੋਜ ਮਰਫਰ ਆਨ ਲਵੂਰੂ ॥ਪੀਤ ਬਸਨ ਦੁਤਿ ਦਸਨ
ਬਸਨ ਅਰ ਬਸਨ ਔਧ ਪੁਰਿ ॥ਕਹਿ ਸੁਕਾਵਿ ਰਾਮ ਰਘੁਵੰਸ ਮ
ਨਿ ਮਦਨ ਦਹਨ ਸੇਵਤ ਚਰਨਾ ॥ਸੁਖ ਕਰਨ ਭਰਨ ਪੋਖਨ ਨਿ
ਪੁਨਿ ਮਮ ਪਤਿ ਰਘੁਪਤਿ ਦੁਖ ਹਰਨਾ ॥੮੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥
ਦੁਖ ਸੁਖ ਕੀ ਬਾਂਤੈ ਸਭੈ ਜਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ॥ਖੁਨ ਸਾਨੇ ਨਹਿ
ਰਹਿ ਸਕੇ ਬੋਲੇ ਕਪਿ ਸਭ ਧੀਰ ॥੮੮॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਅ
ਬ ਰਜ ਸੁਕਰ ਵਿਚਾਰ ਘੇਰੋ ਲੰਕ ਨਿਸੰਕ ਹੁਇ ॥ਰਾਵਨ ਕਪਟ
ਅਗਾਰ ਪੂਰਨ ਸੇਂ ਪੂਰਨ ਕਰੋ ॥੮੯॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਫੂਲੇ ਅੰ
ਗ ਨ ਮਾਤ ਹਨੂੰਮਾਨ ਅੰਗਦ ਸੁਭਟ ॥ਚਲੀ ਜੁ ਧਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਤ ਹੁ
ਸੁਨਾਵਤ ਰਾਮ ਕਹਿ ॥੯੦॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਰਘੁਪਤਿ ਕੇ ਗੁ
ਨ ਗ੍ਰਾਮ ਸੁਨੇ ਬਿਰੰਚ ਪਪੀਲਕਾ ॥ਤਉ ਜਬ ਮਾਤਿ ਰਾਮ ਬ
ਰਨਤ ਸੰਤ ਪ੍ਰਤਾਪਤੋ ॥੯੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ
ਮਨ ਧਰੈ ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਤ ਅਨੰਤ ॥ਤਾਂਕੋ ਮੁਕਤਿ ਸਦਾ ਕਰੈ ਬ
ਰੇ ਬਡੋ ਮੁਨਿ ਕੰਤ ॥੯੨॥ ॥ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਗੀਤੇ
ਰਾਵਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਨਾਮ ਦਸਮੋ ਅੰਕ ॥੧੦॥ ੯੦੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥
॥ਰਾਮ ਕਥਾ ਕਹਿ ਜਥਾ ਮਤਿ ਬਰਨਤ ਜਥਾ ਅਨੂ
ਸਾਰ ॥ਜਸੋ ਖਗ ਉਡਿ ਫਿਰ ਧਰ ਗਿਰਤ ਮਰਤ ਨ ਅੰਬਰ ਪਾਰ ॥
੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਬਿਨੁ ਅਤਿ ਕਠਨ ਨਿਗ
ਮ ਬਤਾਵਤ ਨੇਤ ॥ਫਲ ਬਲ ਤੇ ਰਾਵਨ ਛਲੇ ਨੇ ਮੀਚ ਉਠਾ
ਹੀ ਦੇਤ ॥੨॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਤਬ ਲਗ ਸਾਧ ਸਪੂਤ

ਜਬਲਗ ਪਰਸਨਪ੍ਰੇਮਕੋ ।ਕੈਨੇਂ ਭੁਜੈ ਤਮਦੂਰ ਬਿਨ ਦੀਪ ਬਾਤ ੧੫੭
ਨ ਕਰੈ ॥੩॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ।ਇਕ ਸਰਨ ਸ੍ਰੁਤਿ ਹੋਇ ਜਪ ਤ
ਪ ਨੇਮ ਸਬੈ ਰਹੇ ।ਪੁਰਖ ਨਾਰਿ ਨਹਿ ਦੋਇ ਜਿਨੇਂ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਸ
ਧਾਰੀਏ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ।ਇਤਨੇ ਕਰਹਿ ਉਪਾਇ ਸ
ਭੁ ਢੇਰ ਟਾਇ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨਾ ।ਜੈਸੀ ਸੂਨਾ ਭਵਨ ਲਾਇ ਸੁ ਕਾਵਿ ਰਾਮ
ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ ॥੩॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ।ਤੀਰਥ ਕਰੈਂ ਅਨੇਕ
ਸਦਾ ਅਲਿ ਮੀਨ ਭੇਕ ਔਰ ਕਛੰਪ ਅਨੇਕ ਚਾਰੋਂ ਜੁਗ ਗਾਏ ਹੈਂ
।ਧੌਨ ਤੂੰ ਸੇ ਪੇਟ ਭਰ ਸੋਵਤ ਭੁਜੰਗ ਜੋ ਕੁਰੰਗ ਤ੍ਰਿਣ ਖਾਤ ਬਨ
ਹੀ ਮੈਂ ਧਾਮ ਛਾਏ ਹੈਂ ।ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਿਲਾਰੀ ਸਾਧੀ ਧੂਰ ਮੂਤ ਮੇਲ ਹ
ਬੀ ਧਿਆਨ ਹੀ ਬਿਹੰਗ ਬਕ ਜਨਮ ਗਵਾਏ ਹੈਂ ।ਨਾਰ ਨਾਰ ਮੋਰ
ਕੋਨੇਂ ਬਿਖਾਦ ਧਨੰਜੋਰ ਜਨੇਂ ਉਤਾਇ ਪ੍ਰੇਮ ਹੀਨ ਰਘੁਨਾਥ ਕਾਹੂ
ਪਾਏ ਹੈਂ ॥੬॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ।ਸਾਧਨ ਆਤਿ ਆਤਿ ਹੀਨ ਸ
ਮਝੈ ਪੈ ਚਰਨਨ ਭਜੈ ।ਸੁਨਿ ਅਤਿ ਭਗਤ ਪ੍ਰਬੀਨ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ
ਬਧ ਕਾਨਹੈ ॥੭॥ ਛਪਯਾ ॥ ।ਰਾਮਚੰਦ ਰਨਧੀਰ
ਸੁ ਭਟ ਬਧਿ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬਿਕਾਰੇ ਮਾਤਿ ।ਗਕਿਲਾ ਕਿਲਾਇ ਉਛਲੰਤ ਪੂਛਿ
ਪਟਕਾਤਿ ਚੰਚਲ ਆਤਿ ।ਤ੍ਰਿਹ ਜੋਰ ਸਬ ਧਰਤ ਆਸੁਰ ਤਬ
ਰਜਤਿ ਦੂਰ ਦਾਬਿ ।ਗਦਿ ਪ੍ਰਗਟਤ ਪਰਭਾਤ ਜਾਤ ਤਮ ।ਨਿਰ
ਖ ਬਦਨ ਛਬਿ ।ਰਘੁਪਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਾਵਿ ਰਾਮ ਕਹਿ ਨਿਰਖਤ
ਪੀਰ ਭੁਜਾਇ ਆਰਿ ।ਮ੍ਰਿਗ ਰੰਕ ਕੈਨ ਲੈ ਕਾਧਿ ਪਾਤਿ ਜਾਹਿ ਸਿ
ਧਬਿਦਾਰਨ ਕੁੰਭਕਰਾ ॥੮॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ।ਐਠਾ ਕੋ ਠਿ
ਠੀ ਸਆਨ ਭੁੰਗ ਕੇ ਕਪੀਸ ਪੁੰਜ ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੂਤ ਜਮਦੂਤਨ ਕੀ
ਆਨੰਦਨੀ ।ਜਾਨਕੀ ਕਲੇਸ ਕੁਲ ਲਾਜ ਸੀਲ ਤੀਲ ਛਾਂਡ ਆਠੋਂ
ਲੋਕ ਪਾਲਨ ਕੀ ਤੀਨ ਕੀ ਲਗਾਵਨੀ ।ਪੰਚ ਭੂਤ ਦੇਹ ਕੇ ਸੁ ਮੁੰਡ
ਮਾਲ ਮੁੰਡਨ ਕੇ ਆਏ ਗਨ ਸ੍ਰੋਨ ਦੇਤੀ ਬਾਤ ਨ ਚਲਾਵਨੀ ।ਕ

੧੫੯ ਕ ਈਸ ਰੂਪ ਧਰ ਲਿਸੰਕ ਦਾਂਤ ਪੀਸ ਪੀਸ ਦੇਖੈ ਬੀਸ ਕਰੀ ਏਕ ਬਾਰ
ਐਸੀ ਧਾਂਵਨੀ ॥੮॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਉਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤ ॥
ਅੰਗਦ ਸੋਂ ਕਹੈਂ ਬਾਤ ਰਾਵਨ ਕੀ ਦੇਖੀ ਘਾਤ ਅਜਹੂੰ ਲੌ ਆਇ ਕੈਂ ਨ
ਮੋ ਕੋ ਸਿਰ ਨਾਯੋ ਹੈ ॥ ਬੋਲ੍ਯੋ ਹਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਕੋ ਜੈਸੀ ਤੈਸੀ ਆਤਿ ਗਈ ਏ ਬੈਸੀ
ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਕੋਪ ਤਨ ਕਾਯੋ ਹੈ ॥ ਬੋਲੇ ਨੇ ਹਨੂਮਾਨ ਜਾਇ
ਪਾਪੀ ਅਬ ਲੌ ਤੌ ਨਾਥ ਰਾਵਨ ਕੇ ਨੈਨਨ ਕੀ ਕਣਨਾਸ ਖਿਆਯੋ ਹੈ
ਨਾਤੇ ਧਾਰਿਕੈ ਅਰ ਸੀਅ ਲੈ ਕੈ ਦੇਸ ਗਏ ਭੂਤੇ ਰਾਮ ਤਰ ਕਾਹੂ ਨਾਥ
ਪਾਉ ਨਚਾਯੋ ਹੈ ॥੧੦॥ ਕਬਿਤ ॥ ਬੀਨੇ ਨਰ ਰੂਪ
ਕਪਿ ਸੁੰਦਰ ਅਨੂਪ ਛਾਂਬਿ ਗਏ ਛਾਪਿ ਕੂਪ ਐਸੇ ਰਚਿਤ ਬਨਾਯੋ ਹੈ
ਕੇਤੇ ਨੀਲ ਤੇਤੇ ਹਾਥੀ ਕੇਤੇ ਈ ਖਵਾਸ ਸਾਥੀ ਕੰਚਨ ਕੇ ਕੁੰਡਲ
ਕਰੀਟ ਪੁੰਜ ਛਾਯੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀ ਰਜਾਇ ਪਾਇ ਚਲੇ ਧਾਇ ਧਾਇ ਆ
ਨੇ ਆਪਨੇ ਆਪਨੇ ਠੌਰ ਆਗੇ ਲੈਨ ਆਯੋ ਹੈ ॥ ਬੀਨ ਬਡੀ ਬਾਤ ਤ੍ਰ
ਈ ਤਾਪ ਕੇ ਤਰਨਹਾਰ ਰਾਮ ਕੇ ਕਟਛ ਤੇ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਪਦ ਪਾਯੋ ਹੈ ॥
੧੧॥ ਕਬਿਤ ॥ ਰਾਮਚੰਦ ਜੂ ਕੇ ਕਾਜ ਸੇਵਾ ਕੀਨੀ ਦੇਵ
ਰਾਜ ਰਾਜ ਕੇ ਸਮਾਜ ਕਪਿ ਰਾਮ ਦੈ ਪਠਾਯੋ ਹੈ ॥ ਕਿੰਦ੍ਰ ਅੰਸ ਮਾਨ ਕੇ
ਤੁ ਰਾਮ ਰ ਤੁਰੰਗ ਪੁੰਜ ਏਤੀ ਰਾਖੇ ਬਾਹਨ ਨ ਆਪਨੇ ਬੁਲਾਯੋ ਹੈ
॥ ਛੁਟੇ ਅਸਵਾਰ ਬਾਜੇ ਦੁੰਦਭੀ ਅਪਾਰ ਰਾਮ ਲੰਕ ਫਿਰ ਆਏ
ਪੈ ਨ ਕੋਪ ਫਿਰ ਆਯੋ ਹੈ ॥ ਕੈਕਈ ਜੂ ਕੇ ਮਾਨ ਬੋਲੀ ਬਾਤ ਮੁਸਕਾਤ
ਕਹੈਂ ਚੌਤੈ ਨੈਕੁ ਰਾਵਨ ਤੇ ਬਡੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਯੋ ਹੈ ॥੧੨॥ ਕਬਿ
ਤ ॥ ਐਸੀ ਕੁਭਾਂਤਿ ਰਚੇ ਤਾਂ ਗਾਢੇ ਰਨਖੇਤ ਜਹਾਂ ਕਤੇ
ਰਘੁਬੀਰ ਮੋਹਿ ਫੇਤੇ ਉਮਾਹ ਸਹੈ ॥ ਉਮਾਪਤਿ ਤਾਰਕ ਉਪਾਸੈ ਉ
ਪਦੇਸੈਂ ਜਾਂ ਕੋ ਸੋਈ ਰੂਪ ਦੇਸੈ ਗਾਂਤੇ ਹਮ ਸੋ ਉਦਾਸ ਹੈ ॥ ਬੋਲੇ ਹਨੂਮ
ਨ ਰਾਮ ਜੂ ਕੇ ਪਾਂਕੇ ਬਡੇ ਬੈਰੀ ਪਾਂਹੀ ਤੇ ਨ ਦੀਨੇ ਉਰ ਦੇਖਯੋ ਨ ਕਬਿ
ਲਾਸ ਹੈ ॥ ਸੀ ਪਾਤਿ ਬਿਲਾਸ ਸਿਵ ਦੀਨੋ ਪ੍ਰਭੁ ਭਲੋ ਕੀਨੋ ਸੋ ਤੋ ਫਾਂ

ਮੰੜ੍ਹ ਕੇ ਕਟਾਛ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ॥੧੩॥ ਹਨੂੰ ਅੰਗਦੋਵਾਚ॥ ੧੫੯
॥ਅੰਗਦ ਪਵਨ ਪੂਤ ਦੇਊ ਚਲੇ ਰਾਮ ਦੂਤ ਰਾਜ ਕੈ ਬਿਭੀ
ਖਨ ਸੋਂ ਕਹੇ ਬਾਂਸੋ ਭੂਲੇ ਹੋ॥ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਰ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾ
ਪ ਤੁਮ ਜਾਇ ਲੰਕ ਕੈਹੁ ਲਿੰਸੰਕ ਚਲੇ ਰਾਜ ਕਰੋਗੇ॥ਤੇ ਕੇ ਰਾਜ ਦੇਤ
ਰਾਮ ਬੀਰ ਨਾਬਿਰਾਜੇ ਕਾਜ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਹਮੈਂ ਛਾਡੇ ਭੂਰਾਨ ਮੈਂ ਪ
ਰੋਗੇ॥ਭਾਈ ਕੀ ਬਿਭੂਤਿ ਪਾਇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਕੋ ਰਿਝਾਇ ਕਹੋ ਤੋ ਹਮ
ਰੇ ਆਗੇ ਕਹਾਂ ਕਹਾਂ ਧਰੋਗੇ॥੧੪॥ ਬਿਭੀਖਨੋਵਾਚ॥ਕ
ਬਿਤਾ॥ ॥ਸ੍ਰੀ ਪੇ ਦੁਖ ਦੇਤ ਹੋ ਕਿ ਪ੍ਰਾਨ ਕਾਢ ਲੇਤ ਹੋ ਜੂ ਜਾਨ
ਤੋ ਤੋਂ ਰਾਜ ਪਾਇ ਰਾਜ ਕੇ ਕਮਾਇ ਹੌਂ॥ਏਕ ਰਾਮ ਨੇਮ ਪਰ ਕੋਟ ਰ
ਜ ਵਿਸੇ ਲੁਟਾਇ ਜਹਾਂ ਪਗ ਧਾਰੈ ਤਹਾਂ ਆਪ ਹੀ ਲੁਟਾਇ ਹੌਂ॥ਆ
ਪਨੇ ਹੀ ਲੋਚਨ ਕਮਲ ਕੇ ਬਿਛੋਨਾ ਕਰ ਦੇਊ ਪ੍ਰਭ ਤਾਹੀ ਠੌਰ ਪਾ
ਮ ਪਧਰਾਇ ਹੌਂ॥ਲੰਕ ਛਿਤ ਕਾਇ ਚਰਨੋਦਕ ਸੋਂ ਹਨੂੰਮਾਨ ਤਾਂ ਕੈ
ਮੂੰਛ ਤੁਮੈਂ ਕੋਟ ਬਿਜਨ ਖੁਲਾਇ ਹੌਂ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ॥
ਈ ਇਤ ਸਬ ਪ੍ਰਸਿਨ ਜਨ ਰਹਖਦਿਤ ਸਬ ਗਾਤ॥ਸਿਖ ਸਬਦ
ਸੁਨ ਰੰਕ ਜਿਮ ਸੁਨਹੁ ਲੰਕ ਕੀ ਬਾਤ॥੧੬॥ ਰਾਵਨੋਵ
ਚ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਸੁਨਹੁ ਮੰਦੋਦਰ ਬਾਤ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰਾਂਵਨ ਕਹੇ
ਦੇਖ ਰਾਮ ਕੀ ਘਾਤ ਆਇ ਗਏ ਜਾਨੇ ਨਹੀ॥੧੭॥ ਮੰਦੋਦ
ਰ੍ਯੋਵਾਚ॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਜਸੈ ਬਡੀ ਬਿਪ੍ਰੀਤਿ ਤੁਮ ਰਾਮਹਿ ਜਾ
ਨਤ ਨਹੀ॥ਸਦਾ ਬਡਨ ਕੀ ਰੀਤਿ ਬਹੁਤ ਕਹੈ ਥੋਰੇ ਕਹੈਂ॥੧੮॥
ਕਬਿਤ॥ ॥ਰਾਮ ਚੰਦ ਚਲੇ ਜਬ ਧੀਰਜ ਨ ਰਹੇ ਤ
ਬ ਭੂਮਿ ਤਰ ਗਮਗੀ ਗਾੜ ਭਈ ਛਾਤੀ ਨਾਊ ਕੀ॥ਸੂਰ ਛਪੇ ਧੂਰ
ਬੀਚ ਕੀਨੇ ਹੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੀਰ ਨੀਰ ਸੇ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ਆਪ ਤੈਨ ਆਸ ਆਉ
ਕੀ॥ਸਿਖਨ ਕੇ ਬਾਜਤ ਬਹੁਰ ਭਈ ਛਾਤੀ ਟੂਕ ਕੁਲਕੀ ਤੇ ਏਕ ਮ
ਨ ਲੀਜੈ ਮੇਰੇ ਘਾਉ ਕੀ॥ਏਤੇ ਪਰ ਕੂਚ ਤੇਰੇ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਮਹਾਰਾ

੧੬੦ ਨ ਜੰਘੈ ਬਲ ਰਾਵਰੇ ਕੇ ਬਾਢਰੇ ਸੁਭਾਉ ਕੀ॥੧੯॥ ਕਬਿਤੁ॥
॥ਔਰ ਸੁਨੋ ਬਾਤ ਕੀਨੋ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਗਾਤ ਕਪਿ ਹੀਰ ਚੀਰ ਡਾ
ਰ ਬੇਖ ਸਬ ਕੇ ਬਨਾਇ ਕੈ॥ ਸਬ ਹੀ ਕੋ ਦੈ ਕਮਾਨ ਬਾਨ ਸਾਥ
ਧਾਨ ਕਰ ਚਾਉ ਜੋਂ ਬਢਾਇ ਚੰਪ ਗਾਬਨ ਚਢਾਇ ਕੈ॥ ਦੁੰਦਭੀ ਬ
ਜਾਇ ਬੈਰ ਪ੍ਰਗਟੈ ਜਨਾਇ ਰਾਮ ਲੀਕ ਕੇ ਲਿਸੰਕ ਦ੍ਰਿਗ ਮਾਂਤ ਮੇਦ
ਲ ਆਇ ਕੈ॥ ਸੂਰਨ ਬੁਲਾਇ ਕੁੰਭਕਰਨੈ ਜਗਾਇ ਰਾਜਾ ਬਾਤ
ਬੀਤ ਗਏ ਤੇ ਰੋਏ ਗੇ ਪਛੁਤਾਇ ਕੈ॥੨੦॥ ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ॥ ਕ
ਬਿਤੁ॥ ॥ਬਾਂਧ ਬਾਂਧ ਗਾਤੀ ਪੱਛਪਾਤੀ ਜੇ ਸੰਗਾਤੀ ਮੇਰੇ ਤਾ
ਤੀ ਬਾਨੀ ਬੋਲ ਬੋਲ ਕਹੇ ਮੋਹਿ ਜੁਨਾਇ ਕੈ॥ ਆਨ ਸਕੀ ਕਾਤੀ ਭੰਛ
ਪਾਤੀ ਪਾਈ ਬੈਠੇ ਘਰ ਮਨ ਕੀ ਸੁਘਾਤੀ ਬਾਤੀ ਪ੍ਰਗਟੀ ਹੈ ਆਇ ਕੈ॥
ਸਿਵ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਤੀ ਕਰੇਂ ਜਮ ਕੀ ਜਮਾਤੀ ਸਬੈ ਜੋਗਨੀ ॥ਬਿਲਾਬਿ
ਲਾਤੀ ਪਰਾਊ ਅਘਾਇ ਕੈ॥ ਪਾਤੀ ਲਿਖੀ ਦੈਤਨ ਕੇ ਨਾਤੀ ਕਮਲਾ
ਸਨ ਕੇ ਰਾਤੀ ਕਰ ਆਂਖੈਂ ਛਾਤੀ ਕ੍ਰੋਧ ਉਪਜਾਇ ਕੈ॥੨੧॥ ਸੋਰ
ਠਾ॥ ॥ਰਾਜ ਮੰਚ ਪਰ ਬੈਠ ਮੰਤ੍ਰਨ ਸੋਂ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਪ੍ਰਗਟਾਇਬੀ
ਸੋ ਕ੍ਰਿਜਾ ਅਸੈਠ ਰਾਮ ਲਛਮਨ ਘਰ ਪਾਹੁਨੋ॥੨੨॥ ਦੋਹਰਾ॥
॥ਬੋਲ ਮੰਦੋਦਰੀ ਸੋਂ ਕਹੇ ਬਹੁਤ ਲੀਕ ਕੇ ਤਾਇ॥ ਰਾਮਚੰ
ਦ ਕਾ ਕਰਤ ਹੈ ਕਹੋ ਮੋਸੋਂ ਸਤ ਭਾਉ॥੨੩॥ ॥ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ
ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਸੁਨ ਰਾਜਾ ਮਮ ਈਸ ਯਾਕੋ ਜੋਰ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈਂ
ਰਘੁਨਾਇਕ ਜਗਦੀਸ ਇਹ ਬਿਧਿ ਰਹਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੁਖ॥੨੪॥
ਛਪਯ॥ ॥ਮ੍ਰਿਗ ਕਰੰਕ ਬਨ ਮ੍ਰਿਗ ਛਾਲ ਮਾਲ ਕਪਿ ਸਾਧਿ
ਨੀਲ ਮਾਹਿ॥ ਦਸ ਸਰ ਭਰਤੁ ਤੁਕੀਰ ਔਰ ਬੀਨਹਿ ਸੌ ਪਤਿ ਗਾਨ
॥ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਨੂਆਨ ਪ੍ਰਨ ਲਾਲਤ ਉਰ ਕ੍ਰਿਟ ਤਾਕ ਰਾਤ ਬ
(ਨਾਥ)
ਤ ਤੁਵ ਅਨੁਜ ਸੁਨਤ ਮੁਸਕਤ ਦੁਖ ਮੰਟਤਾ॥ ਮੂੜ੍ਹ ਬਚਨ ਰ
ਨ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਪਾਤ ਆਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਲੱਜਾਨ ਮਤਿ॥ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਲਿਖ

ਧਿਪਤਿ ਜੋਈ ਜਾਤ ਸਭਨਿ ਬੈਰਨਿ ਛਿਮਾਤ੍ਰਿ ॥੨੫॥ ਛਪਯ ॥
॥ਕਾਂਪਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸ੍ਰੰਡ ਨਉ ਮੰਡ ਤੁੰਡ ਨ ਅਰੋਣ ਦ੍ਰਾਤਿ ॥ ਪ੍ਰਬ
ਲ ਮੰਡ ਗਰਕ ਕਹੈਂ ਕਰੁਣਾ ਰਸ ਨੈਨਨ ਛੁਭਤਾ ॥ ਪਵਨ ਪੂਤ ਕ੍ਰੁਧਿ
ਤਨਿ ਵਾਇ ਅੰਗੁਲਲ ਭੂਆ ਲਿਖੰਤਾ ॥ ਸੀਅ ਆਗੈ ਧਰ ਮਿਲੈ ਰਾ
ਉਤ੍ਰਭ ਮਾਰਗ ਪੰਖ ਤਾ ॥ ਲਗੈ ਬੰਧ ਬਿਨ ਲਛਮਨ ਚਵਰਗ
ਬਉਪਰ ਕਠੋ ॥ ਕਹਿ ਰਾਮ ਸ੍ਰਭ ਮਹਿ ਕ੍ਰੁਧ ਮਹਿ ਛੁਵਤ ਚਰਨਨ
ਗ ਮਗ ਧਰੋ ॥੨੬॥ ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ॥ਰਾਮ
ਕੀ ਤੋ ਜਾਨੀ ਘਾਤ ਬਿਨ ਜੁੱਧ ਕੋਨੇ ਪਲਾਤ ਮੇਰੇ ਸੂਰ ਜਾਤ ਹੈਂ ਅਰੀ
ਕ ਮੈਂ ਉਡਾਇ ਹੌਂ ॥ ਏਕਨ ਕੋ ਬਾਂਧ ਲਿਆਇ ਏਕਨ ਕੋ ਦੈ ਉਡਾਇ
ਏਕਨ ਕੀ ਨਾਕ ਹੀ ਮਰੋਰ ਤੋਰ ਖਾਇ ਹੌਂ ॥ ਤੋ ਲੌ ਏਕ ਰਾਖਸੀ ਪ੍ਰਭੁ
ਜਨੀ ਬੁਲਾਇ ਕਹ੍ਯੋ ਆਧੀ ਰਾਤ ਬੀਤੇ ਈ ਸਬੈ ਹੀ ਸੋਇ ਜਾਇ ਹੈਂ
॥ਤਾਂ ਜਾਇ ਰਾਮ ਕੋ ਉਠਾਇ ਲਿਆਇ ਮੇਰੇ ॥ ਜਿਹ ਭੋਰ ਭਏ ਜੀਤ ਕੇ
ਨਿਸਾਨਨਿ ਬਜਾਇ ਹੌਂ ॥੨੭॥ ਬਿਭੀਖਨੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤ
॥ ॥ਤੈਸੀ ਲੌ ਬਿਭੀਖਨ ਕਹੀ ਹੈ ਬਾਤ ਹਾਥ ਜੋਰ ਆਵਤ
ਹੈ ਰਾਤਿ ਨਾਥ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਇ ਬੋ ॥ ਬੋਲਿਓ ਬਾਲ ਪੂਤ ਰਘੁਬੀਰ
ਪ੍ਰਭੂਤ ਸੁਨ ਮੇਰੀ ਕਰੀ ਪਾਇ ਕੇ ਪਸਾਰ ਪਾਇ ਸੋਇ ਬੋ ॥ ਰਾਵ
ਨ ਕੇ ਆਵਤ ਲੌ ਭੂਮੈ ਨਜਰੀ ਨ ਹੈ ਹੈ ਏਕਲੋ ਜੁਬਾਬ ਤਾਂ ਕੋ ਪੌਰ
ਖ ਹਿਤੋ ਹੋਇ ਬੋ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਰਨ ਬਾਤ ਹੈ ਤੈ ਸਾਖਾ ਮ੍ਰਿਗ ਭ੍ਰਾਤ ਸੁਨੋ ਮਾਰ
ਮਾਰ ਬੈਰਨ ਕੋ ਰਾਮ ਮ੍ਰਾ ਜੋਇ ਬੋ ॥੨੮॥ ਕਬਿਤ ॥ ॥
ਸੂਰ ਛਪ੍ਯੋ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ੍ਯੋ ਸਸਿ ਪ੍ਰਾਚੀ ਦਿਸ ਚਕ੍ਰਵਾਕ ਬਿਛੁਰੇ
ਚਕੋਰ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ਹੈ ॥ ਕੁਮਦਨੀ ਫੂਲੀ ਕੰਜ ਮੂੰਦੇ ਭੋਰ ਬਾਧੇ ਬੀ
ਚ ਪ੍ਰਾਤ ਨਾਥ ਬੂਡੇ ਮਨੋ ਕਾਲ ਕੂਟ ਖਾਯੋ ਹੈ ॥ ਆਧੀ ਰਾਤ ਬੀਤੀ
ਸਬ ਸੋਏ ਜੀਅ ਜਾਨ ਆਨ ਰਾਖਸੀ ਪ੍ਰਭੁ ਜਨੀ ਪਛਾਉ ਮੈਂ ਜਨਾਯੋ
ਹੈ ॥ ਬੀਜੁਰੀ ਸੀ ਫੁਰੀ ਕਾਂਤਿ ਬੁਰੀ ਹਾਥ ਛੁਰੀ ਲਏ ਚੁਰੀ ਹੀਨ ਜੁਰੀ

੧੬੮ ਦੇਖਿ ਅੰਗਦ ਲਜਾਯੋ ਹੈ ॥ ੨੯ ॥ ਅੰਗਦੋ ਵਾਚ ਕਬਿਤਾ ॥
॥ ਤਮਲੋਂ ਨ ਜਾਨ ਦੀਨੀ ਬਾਰ ਹੀ ਮੈਂ ਖਰੀ ਕੀਨੀ ਬਾਟਪਾ
ਰ ਬੈਠੇ ਬਲੀ ਅੰਗਦ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ॥ ਦੌਰ ਜਾਇ ਹਾਥ ਗਹਯੋ ਐਸੋ ਸੂ
ਧੇ ਬਾਤ ਕਹੇ ਲਛਮਨ ਹਾਥ ਲਹੈ ਐਸੇ ਕੌਨ ਤੇਰੇ ਹੀਨ ਹੈ ॥ ਕਛੂ ਨ
ਬਸਾਇ ਭ੍ਰਾਤ ਜੈਸੇ ਕੋ ਬਿਲ ਬਿਲਾਇ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਸਿੰਧੁ ਮੇਦ ਹਰ
ਲੀਏ ਚੀਨ ਹੈ ॥ ਕੀਨੇ ਵਡੇ ਸੋਰ ਸਬ ਜਾਗੇ ਮਾਨੋ ਕੁਪੇ ਛੋਰ ਕੋਰ
ਰਭੁਈ ਸੁਨੇ ਰਾਵਨ ਮਲੀਨ ਹੈ ॥ ੩੦ ॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ਭੁਈ
ਪ੍ਰਾਤ ਫੂਲੇ ਜਲਜਾਤ ਰਘੁਨਾਥ ਮੁਖ ਭ੍ਰਾਜਮਾਨ ਤਮ ਮਾਨੋ ਭੇਗ ਗਾਂ
ਵਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋ ॥ ਮਿਲੇ ਚੰਦ੍ਰ ਚਕ੍ਰਵਾਕ ਐਸੇ ਸੀਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਨ ਦਾਬ ਛੂ
ਟੇ ਭ੍ਰਿੰਗ ਮਾਲ ਮਾਨੋ ਬੰਧਨ ਨਸਾਵਨ ਪਕੋ ॥ ਪੂਖਨ ਪ੍ਰਕਾਸਯੋ ਪੁੰਜ ਕਿ
ਰਨ ਕੇ ਧਾਏ ਛਾਏ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਆਏ ਸੁਖ ਜਾਨਕੀ ਮਿਲਾਪ ਕੋ ॥ ਚੰ
ਦ ਪਰਯੋ ਫੀਕੋ ਲੀਕ ਪਟੀ ਹੂੰ ਤੇ ਨੀਕੇ ਤਾਰੇ ਨਾਰ ਮਾਨੋ ਆਯੁ ਅੰਕ ਮੇ
ਘਨਾਦ ਬਾਪ ਕੋ ॥ ੩੧ ॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ਰਘੁਪਤਿ ਜੂ ਕੋ ਦ
ਲ ਕੀ ਪਬਲ ਦੇਖੀ ਚੋਪ ਵਡੋ ਦੁਖ ਸੀਅ ਪੈ ਨ ਮੁਖ ਤੇ ਜਨਾਇਯੋ ॥
ਤੀਨ ਕੋਟ ਰਾਖਸ ਖਪਾਏ ਜੇ ਪਠਾਏ ਰਾਮ ਜੈਸੇ ਮੇਲ ਪਾਏ ਤਬ ਆ
ਗ ਮੈਂ ਉਤਾਇਯੋ ॥ ਬੋਲਯੋ ਮੇਘਨਾਦ ਚਹੂੰ ਓਰ ਜਾਇ ਛੇਕੋ ਦਲ ਮਾ
ਰੇ ਏਕ ਏਕ ਗਨ ਆਇ ਸੋ ਜੇ ਪਾਇਯੋ ॥ ਕਹਿਯੋ ਚਲੇ ਜਾਇ ਕੁੰਭਕ
ਨੇ ਕੇ ਜਗਾਇ ਕਹੈ ਆਯੋ ਧਾਰ ਕੁੰਭ ਤਾਂਕੇ ਭੁਲੇ ਈ ਮਨਾਇਯੋ ॥
੩੨ ॥ ਕਬਿਤਾ ॥ ਮੇਘਨਾਦ ਜਾਇ ਢੋਲ ਲਾਖਕ ਬਜਾ
ਇ ਰਹੇ ਤਊ ਤਉ ਕੁੰਭਕਰਨ ਜੂ ਬੈਠੇ ਈ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਬਨ
ਕੇ ਪੁੰਜ ਤੇਤੇ ਗੋਤੇਲੇ ਚਢਾਇ ਰਹੇ ਮਾਨੋ ਪਾਉ ਚਾਂਪ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸੋ
ਸੁਵਾਯੋ ਹੈ ॥ ਬੋਲੀ ਤਬ ਨਾਰ ਮਾਰੇ ਏਕ ਨੇ ਉਪਾਇ ਕਹੇ ਜੈਸੀ ਭਾਂ
ਤਿ ਕੁੰਭਕਰਨ ਆਪਨ ਜਗਾਯੋ ਹੈ ॥ ਕਾਨ ਮੈ ਗਰੇ ਸਕੇ ਪਠਾਇ ਪਾਛੈ
ਬੋਟ ਗਨ ਲੇਰ ਨਿਭੂੰ ਦੇਈ ਰਾਗ ਉਤਰ ਸੁਨਾਯੋ ਹੈ ॥ ੩੩ ॥

ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਐਸੀ ਕਾਂਮਕੀਨੇ ਰਾਜ ਸ੍ਰੂਤਨ ਬੁਲਾਇਕੈ ਬ੍ਰਜ
ਇੰਦ੍ਰ ਛੈਲ ਦੂੰਦਭੀ ਸੁਕਾਨਮੈਂ ਪਠਾਏਹੈਂ॥ਔਰ ਸਭ ਸੂਰਨਸੋਂ ਕਹ੍ਯੋ
ਹੈ ਪਵਰ ਲਾਗ ਜਾਨ ਲਾਗੇ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਪੰਛੀ ਗਿਰਛਾਏਹੈਂ॥ਘ
ਨੀ ਰਾਰ ਪਾਂਰ ਲੈਤੈਂ ਸਮਸ੍ਰ ਨਪਰੀ ਕਹਾਂ ਭਏ ਗਤਿ ਗਏ ਬਿੰਧੋ ਪੋਟ
ਮੈਂ ਪਚਾਏਹੈਂ॥ਤਾਂਕੇ ਪਾਛੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਕੁਮਾਰ ਕੁੰਭਕਾਨ ਕਹ੍ਯੋ ਜਾਨ
ਤੇਤੋਂ ਵੇਤ ਦੂਖ ਰਾਂਵਨ ਜੂ ਆਏ ਹੈਂ॥੨੪॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥
ਜੇ ਵਤ ਤੇ ਘਟਕਾਨ ਕਹਾਂ ਚਲ ਲੰਕਪਤੀ ਪਹੁਚੇ ਜੋ ਤਿਹ ਠੌਰੈਂ॥
ਕਹ੍ਯੋ ਜਗਾਵਤ ਮੈਂ ਰਹੀ ਜਾਨਕੀ ਸੋ ਜਗਕੈ ਸਮਝਾਵਤ ਧੌਰੈ॥
ਸੋ ਭੂਗਤੀ ਨਾਹਿ ਕਹੈਂ ਸੁਨ ਨਾਥ ਬਿਲਾਰਘੁਨਾਥ ਭਜੈ ਨਹਿ ਔਰੈ॥
ਰਾਮ ਹੀ ਕਹ੍ਯੋ ਨ ਬਨੈਂ ਕਪਟੀ ਜੋ ਬਨ੍ਯੋ ਤਉ ਰੀਝ ਸੁ ਸੀਲ ਕੇ ਦੌਰੈ
॥੨੫॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਤਾਹਿ ਕੇ ਹੇਤ ਲੀਏ ਕਪਿ ਕੇ ਦਲ ਰ
ਮ ਬਤੇ ਸੁਨ ਬੈਰ ਬਢਾਯੋ॥ਦੈਰ ਬਿਭੀਖਨ ਭਾਈ ਮਿਲ੍ਯੋ ਇਕ ਬਾਂ
ਨਰ ਆਨਕੈ ਗਾਂਉ ਜਰਾਯੋ॥ਔਰ ਫਤੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ਤੇਨ
ਤ ਕਹ੍ਯੋ ਤੁੰਮੇਰੇ ਭਰਮਾਯੋ॥ਆਹੀ ਤੇ ਬੇਗ ਚਲੇ ਘਰਕੇ ਦੂਖ ਮੋਹਿ
ਜੁ ਹੈ ਸਬ ਤੋਹਿ ਸੁਨਾਯੋ॥੨੬॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਔਰ ਸਬੈ
ਤੁਮ ਜਾਨਤ ਹੋ ਖਰ ਦੂਖਨ ਕੈ ਜਿਹ ਭਾਂਤਿ ਪਛਾਰੇ॥ਸੂਪਨਖਾ
ਪਤਿਹੀਨ ਕਰੀ ਮੁਨਿ ਆਰ ਮਰੀਚ ਦੀਏ ਦੁਖ ਭਾਰੇ॥ਅਛੈ ਕੁਮਾ
ਰ ਕੇ ਸੰਗ ਖਪੇ ਭਟ ਲਛਮ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਸੰਘਾਰੇ॥ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਇ
ਲਵਾਇ ਲੈ ਬੀਗਹਿ ਲੰਕਪਤੀ ਗਢ ਲੰਕ ਪਧਾਰੇ॥੨੭॥
ਕੁੰਭਕਰਨੋਵਾਚ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਜੋਰ ਸਭਾ ਸਬ ਬੋਲ ਬ
ਡੇ ਭਟ ਬੁਝਤ ਨਾਜਕ ਰੀਤਿ ਪੁਰਾਨੀ॥ਜੋ ਬਲਿਹੈ ਤਉ ਕਿਨੇ ਚ
ਲੀਏ ਜਿਹ ਮਾਰਗ ਹੋਇ ਅਨਾ ਜਨ ਪਾਨੀ॥ਬਾਤ ਸੁਨੇ ਸਬ ਬੋਲ
ਉਠੇ ਧਨ ਹੋ ਘਟਕਾਂਨ ਬਡੇ ਸੁਰ ਗਿਆਨੀ॥ਕਾਹਨ ਬੋਲ ਉਠੋ
ਸਮਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਜਾਨਤ ਹੈ ਤੁਮ ਦੇਹ ਬੁਢਾਨੀ॥੨੮॥ ਕਬਿੱਤ॥

੧੬੪ ॥ ॥ਬਿਲੋਕੇ ਕੁੰਭਕਾਨ ਅਬਲੀਕ ਕੇ ਅਵਾਸ ਏਤੇ ਲਾਗਾਤ
ਉਦਾਸ ਮੋਹਿ ਕੈਸੇ ਕੈ ਸੁਹਾਵਨੋ ॥ਜੇਈ ਜੇਈ ਠੌਰਨ ਤੇ ਕਾਂਸੇ ਕੇ
ਗਾਰਬ ਜਾਤੇ ਤੇਈ ਤੇਈ ਠੌਰ ਅਬ ਲਾਗੇ ਤ੍ਰਾਸ ਪਾਵਨੋ ॥ਚੈਪਖਾ
ਅਟਾਰੀ ਚਿਤ੍ਰਸਾਰੀ ਚੌਕ ਭਾਰੀ ਭਾਰੀ ਮਾਨੋ ਕੋਊ ਬਸੇ ਨ ਹੀ
ਆਬਏ ਬਸਾਂਵਨੋ ॥ਕੌਨ ਸੀਅ ਬਾਤ ਜਾਕੇ ਏਤੇ ਉਤਪਾਤ ਭਏ
ਰਾਤ ਬਿਨ ਆਏ ਦੌਰ ਦੀਪਕ ਜਗਾਵਨੋ ॥੩੯॥ ਰਾਵਨੋ
ਵਾਚ ॥ਕਬਿਤ॥ ॥ਬਾਤ ਸੁਨ ਜਗੇ ਅੰਗ ਅੰਗ ਰਿਸ
ਭਰੇ ਮੋਹਿ ਵਡੋ ਹੈ ਭਰੋਸੋ ਤੋ ਸੇ ਐਸੇ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ ॥ਲੋਗ ਕੀ
ਨ ਆਂਚ ਲਾਗੀ ਬਾਨ ਕੀ ਨ ਬਿਸ੍ਰ ਪਾਰੀ ਨੀਂਦ ਆਯ ਜਾਗੀ ਕਿਧੋਂ
ਤੌਤੇ ਭਭਰਾਤ ਹੈਂ ॥ਏਕ ਹਾਂਕ ਬਾਂਦਰ ਪਲਾਤ ਜੈਸੇ ਸੂਕੇ ਪਾਤ
ਬਾਤ ਕੇ ਚਲੇ ਤੇ ਝਾੜ ਕੈਨ ਉਤਪਾਤ ਹੈ ॥ਬਾਵਰੀ ਉਠਾਯੋ ਹਮ ਤੇ
ਸੋ ਫਲ ਪਾਯੋ ਅਬ ਕਹੋ ਯਾਂਸੋ ਸੋਇ ਬਿਬੇਕੇ ਧਾਂਮਕੋ ਨ ਜਾਤ ਹੈ ॥
੪੦॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਬੋਰੀ ਸਹਾਈ ਜਾਨ ਕਰਤੇ ਬਨ ਹਾ
ਈ ਹਮ ਸੁਤੇ ਬਾਤ ਪਾਈ ਮਾਨੋ ਰਾਮਹੀ ਸੋਂ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀ ॥ਆਈ ਕੈ ਲ
ਰਾਈ ਰਘੁਰਾਈ ਪੈ ਮਰਾਈ ਜਬ ਤਬ ਯੋਂ ਸੁਨਾਈ ਸੀਰੁਰਾਈ ਸੇ
ਅਨੀਤ ਕੀ ॥ਬੋਰੇ ਦੁਖਦਾਈ ਯਾਂਹਿ ਪੀਰੇ ਨ ਪਰਾਈ ਯਾਂਕੀ ਨੀਂਦ
ਉਚਟਾਈ ਸੁਤੇ ਵਰੀ ਬਿਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀ ॥ਸਿਵ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ਮੈਂ ਨ ਕਹੀ
ਹੈ ਬਨਾਈ ਜਹਾਂ ਐਸੇ ਜੁਰੇ ਭਾਈ ਤਹਾਂ ਬੂਝੀ ਬਾਤ ਜੀਤ ਕੀ ॥੪੧
॥ ਕੁੰਭਕਾਨੋਵਾਚ ਕਬਿਤ॥ ॥ਐਸੇ ਜਬ ਬੋਲੇ
ਕੋਪ ਕ੍ਰੋਧ ਸੋ ਬਚਾਈ ਤਪ ਸੋਈ ਗਯੋ ਨਸ ਕੈ ॥ਬਿਬੇਕ ਨਿਰਮੋਕ ਤੇ
॥ਬਿਲੋਕੇ ਕੁੰਭਕਾਨ ਕੈਨ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਸੁਰੇਸ ਭਾਨ ਕੈਨ ਕਾਲ ਦਾਲ
ਮਰ ਜਾਂਹਿ ਮੇਰੇ ਟੋਕਤੇ ॥ਐਸੀ ਸੁਨ ਸਬੈ ਲੋਕਪਾਲਨ ਕੇ ਬੁਰੇ
ਦੁਖ ਤੇਈ ਛਿਨ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਤਿਮਿਰ ਦਿਨ ਦੇਖਤੇ ॥ਰਾਮ ਸੋ ਜੌਲਨੇ
ਤੇ ਤੇ ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੀਵ ਧਰੈ ਨੈਕ ਨਾ ਅਭੁਜੈ ਦੇਵ ਭੁਜੈ ਲੋਕ ਲੋਕ ਤੇ॥

੪੨॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਨਿੰਦਤੇ ਭੁਖੋਨਿ ਨਿਰਾਸ ਦੇਖੇ ਭੂਟ ਆਸ ਪਾਸ
ਗਾਗਰ ਪਰਾਸ ਸੋਂ ਪਖਾਨ ਮੁਖ ਹਸਨੇ ਹੈ॥ ਖੈਬੇ ਕੋ ਮੰਗਾਯੋ ਜੋ ਤੋ ਪਾ
ਯੋ ਗਦੂ ਲੈ ਕਮਾਨਿ ਤਉ ਨ ਆਪਾਯੋ ਮਧੁਪਾਨ ਰਸ ਮਸਨੇ ਹੈ॥ ਭੂੰਡ
ਪੈ ਨ ਮਾਂਗਨੇ ਬਾਰ ਮਾਸ ਕੇ ਪਹਾਰ ਪਰ ਕੂਪ ਭੂਰੇ ਆਸੂ ਫੂਲ ਤੀਸੇ
ਜਗ ਬਸਨੇ ਹੈ॥ ਪਛਿ ਬੋਲਨੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬਿਖਾਧ ਕਰੈਂ ਕਾਮ
ਆਨ ਕੀ ਕੁਕਾਲ ਦਾਢਨ ਮੈਂ ਧਸਨੇ ਹੈ॥੪੩॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥
ਕੌਨ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰ ਕੌਨ ਸਿਧੁ ਬੀਰ ਤੋਰੇਂ ਔਰ ਸੇ ਕੌਨ ਤੇ ਨਭ ਮੈਂ ਫਿਰਾਏ ਏ
ਕ ਏਕ ਕੀ ਨੀਛ ਕਾਧਿ ਸ੍ਰਿਗਨ ਕੇ ਮ੍ਰਿਗਨ ਉਤਾਰੇ ਕੌਨ ਕੇ ਟਲੇ ਉਸਾਰੇ
ਪੈ ਨਚਾਰੇ ਕੌਨ ਟੇਕ ਗੀ॥ ਆਪਨੇ ਤੇ ਪੌਰਖ ਨ ਤੋਰ ਤੋਰੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਕਾ
ਲ ਕੈ ਪਛਾਰੇ ਸਭ ਕੌਨ ਸਾਰੀ ਸੇਕ ਗੀ॥ ਜੈਕੂ ਚੋਸਿ ਕਾਰੇ ਤਾਰੇ ਤੇ ਸ੍ਰੂ
ਸਿ ਪਾਰੇ ਔਰ ਜਾਂਗੀ ਕੋ ਪਚਾਰੇ ਤਾਂਗੀ ਮਾਰੇ ਛੇਕ ਛੇਕ ਗੀ॥੪੪॥
ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਤੈਲੋ ਦੁਰਿਤਾਈ ਜੈਲੋ ਨੀਂਦ ਨ ਜਗਾਈ ਮੇਰੀ ਸੁ
ਨੌ ਲੋਕ ਗਾਈ ਭਾਈ ਜੈਕ ਨ ਲਿਜਾਈਏ॥ ਬਿਨਾਈ ਸਹਾਈ ਭੂਜ ਦ
ਗੀ ਉਠਾਈ ਜਬ ਕੌਨੈ ਨ ਪੁਜਾਈ ਤਬ ਕੈਨ ਕੋ ਫਿਰਾਈਏ॥ ਗਾਜ
ਉਠੇ ਗਾਢਨ ਫਟੇਈ ਪਨ ਸਾਂਢਨ ਜੋ ਸਾਧ ਸਾਧ ਕੁਤੁਕਾਲ ਪੌਰਖ
ਨ ਹਾਰੀਏ॥ ਛੂੰਛ ਤੁਪਨ ਛਾਡੇ ਸ੍ਰਿਤ ਛੱਤ੍ਰਨ ਮੈਂ ਛੇਤ ਲਾਗੇ ਤੇ ਗੀਏ ਨ
ਛੱਤ੍ਰ ਪੈ ਪੂਰਤ੍ਰ ਨ ਫਿਗਾਰੀਏ॥੪੫॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਕੂ
ਭ ਕਾਲ ਗਾਜੇ ਰਨ ਮਾਰੂ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਾਜੇ ਸਾਜੇ ਸੰਗ ਸੂਰ ਲਾਜੇ
ਦੇਢ ਬੁ ਮੰਡਕੋ॥ ਦਰਕੇ ਪਹਾਰ ਦਿਗਪਾਲ ਸਰਕੇ ਸੇਸ ਮਾਨੇ ਪੁੰ
ਜ ਬੀਜੁਰੀ ਸੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੋ॥ ਜੀਏ ਕਾਂਪ ਤੁਰਕੇ ਫਰਕੇ ਨੈਨ ਦਾ
ਨੋ ਉਗਾਹਨੇ ਚਢਯੋ ਹੈ ਜਮ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਨ ਦੀਨ ਕੋ॥ ਜੁਧ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਕਿ
ਨ ਮੰਦਰ ਬਿਲੋਕੈ ਮਾਨੋ ਦੇਖਤ ਹੈਂ ਰਾਜ ਸੁਰ ਆਏ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕੋ॥੪੬
॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਬੋਲਸੇ ਕੁੰਭਕਰਨ ਕਾਂਪ ਪੂਜ ਕਾਹੇ ਕਾਂਪ
ਤੋਰੇ ਤੁਮ ਸੋਂ ਲਰੇ ਤੇ ਫਤੀ ਰਾਜ ਮਨ ਜਾਈਏ॥ ਆਨੇ ਕੁਲ ਪਾਪੀ ਤੂੰ

ਬਿਭੀਖਨ ਤਰਾਂਹਿ ਜਿਨ ਭ੍ਰੀਰ ਪਰੇ ਛਾਤ ਸੰਗ ਪਾਹਨ ਬਚਾਈਏ
॥ਲੱਛਮਨ ਤੂਰੀ ਪੱਛਿਮਨੈ ਤੋਹਿ ਹਾਸੀ ਨਾਹੀ ਬਲ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਹੈ
ਤੁ ਐਰਨ ਜਨਾਈਏ॥ਸਿਵ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ਕਿਨੇ ਮਰਤ ਤੋ ਬਿਨਾਹੀ
ਆਈ ਕੋਹੈ ਰਘੁਰਾਈ ਭ੍ਰਾਈ ਤਾਹੀ ਕੋ ਬਤਾਈਏ॥੪੭॥ ॥ਕ
ਬਿਤਾ॥ ॥ਜੈਲੋ ਰਨ ਸੂਰ ਮਾਨ ਪਖੇ ਕੋਊ ਔਰ ਤੋਲੋ ਛਲੇ ਅ
ਨੇਤ ਤੇ ਕਛੂਕ ਰਘੁਰਾਈ ਹੈ॥ਐਕੇ ਵੇਦ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਜਾਨੇ ਕਿਨ
ਜਾਨੇ ਮੂਢ ਤੁਮ ਐਸੇ ਲਰਤੇ ਮੇਰੀ ਕੋ ਨਸੀ ਫਰਾਈ ਹੈ॥ਜੈਸੇ ਵਡੇ ਮੇ
ਘ ਬਿਨ ਬਾਰ ਧਰੇ ਪਾਇ ਜਲ ਪੀਛੇ ਛੋਈ ਗਾਗਰੀ ਤੇ ਪਜਾਸ ਨ
ਬੁਝਾਈ ਹੈ॥ਐਰ ਜੈਸੇ ਕੇਹਰੀ ਪਛਾਰ ਪੁੰਜ ਕੁੰਜਰ ਕੇ ਪਾਛੇ ਲੱਛ
ਮੱਛਰ ਕੇ ਛੋਂਹਨ ਰਚਾਈ ਹੈ॥੪੮॥ ਕਬਿਤਾ॥ ॥ਏਕ ਕ
ਪਿ ਭਾਗੇ ਜਾਇ ਲਾਗੇ ਹਨੂਮਾਨ ਪੀਠ ਏਕ ਅਨੁਰਾਗੇ ਰਘੁਨਾਥ ਕੇ
ਚਰਨ ਕੋ॥ਏਕ ਕਹੈਂ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਏਈ ਦਿਨ ਬੂਝੇ ਇਨੇ ਤੇਈ ਆਗੇ
ਚਲੇ ਘਰ ਜਮ ਕੇ ਤਰਨ ਕੋ॥ਏਕ ਕਹੈਂ ਯਾਂ ਕੇ ਨੈਕ ਤਾਏ ਹੀਏ ਫਾਟੇ
ਜਾਤ ਆਜ ਕੋਨ ਸੂਰ ਕਹੈ ਇਨ ਸੋਂ ਲਰਨ ਕੋ॥ਏਕ ਕਹੈਂ ਰਾਮ ਲੱ
ਛਮਨ ਸੀਤਾ ਜੀਤ ਲੈਹੈਂ ਮਾਰ ਜੈਹੋ ਤੁਮ ਹੀ ਜੁ ਆਏ ਹੋ ਮਰਨ ਕੋ॥
੪੯॥ ॥ਰਾਮ ਰੰਙ੍ਰੂ ਵਾਚ॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਰਾਮ ਮ੍ਰਸ
ਕਾਨੇ ਦੇਖੇ ਕੇਊ ਕਾਪਿ ਕੂਨੇ ਕਪਿ ਲੱਛਮਨ ਬੋਲ ਬੋਲੇ ਆਪਨੇ ਸੁਭਾ
ਇ ਸੌਂ॥ਤਾਂਹੀ ਸਮੈਂ ਹਨੂਮਾਨ ਆਇਕੈ ਨਿਵਾਯੋ ਮਾਥ ਨਾਥ ਜੇ ਕਹੋ
ਤੋ ਮਾਰੋ ਏਕ ਹੀ ਉਪਾਇ ਸੌਂ॥ਅੰਗਦ ਅਨਿਤ ਬਲ ਨੀਲ ਨਲ ਜਾਮ
ਵੰਤ ਸਭੈ ਕੋਪ ਭਰੇ ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਰਿਤ ਰਾਉ ਸੌਂ ਤੋਲੇ ਨਿਜ ਕਾਇ ਆ
ਇ ਗਦਾ ਕੇ ਉਠਾਇ ਊਚੇ ਕੁੰਭਕਰਨ ਬੋਲੇ ਨੇ ਗੁਰ ਰਾਇ ਰਘੁਰਾਇ ਸੌਂ
੫੦॥ ਕੁੰਭਕਰਨ ਵਾਚ॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਤਾਰਕਾ ਨਤਾਲ
ਰਿਖਿ ਬਾਮਨ ਪਰਸਰਾਮ ਸੇਤ ਨ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੇ ਨ ਛੁੰਦ੍ਰ ਬੀਸ ਹੀਨ ਸੈਂ
ਲਿਕ ਐਸੇ ਅਹੀਰ ਨਾਹੀ ਬਾਲੀ ਕਪਿ ਨੀਚ ਨਾਹੀ ਤ੍ਰਿਸਰਾ ਸੁਬਾਹੁ ਖ

ਨਦੂਖਨ ਮਲੀਨ ਸੌ ਤ੍ਰਿਨ ਦ੍ਰੁਕੋ ਪਨਿਕ ਨਾਹੀ ਇੰਦ੍ਰ ਸੁਤ ਕਾਕ ਨਾਹੀ ੧੬੧
ਸੂਪਨਖਾ ਨਾਕ ਨਾਹੀ ਕੀਨੋ ਦੇਵ ਦੀਨ ਸੌ ਕ੍ਰਿਤ੍ਰ ਕਾਨ ਨਾਸਕਤਾ ਪਾਪੈ
ਮੋਤੈ ਜਾਨ ਰਾਮ ਏ ਜੁ ਤੁਮ ਮਾਰੇ ਹੈਂ ਨ ਤੇ ਰਾਹਿਨ ਤੀਸਮੌ ॥ ੫੧ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਰਘੁਪਤਿ ਰਣ ਨ ਬਿਮੁਖ ਤੇ ਐਸੇ ਗਰਬਾਰ
॥ ਨਿਜ ਅਪਰਾਧ ਨ ਸਮਝਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸੌਂ ਮਾਂਗੈ ਰਾਰ ॥ ੫੨ ॥ ਹਨੂਮ
ਾਨ ਵਾਚ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਤਬ ਬੋਲ੍ਯੋ ਹਨੁਮਾਨ ਕਰ ਗਿਨਤੀ
ਸਾਰੀ ਬਹੀ ਗਈ ਨ ਤੈ ਕੀਯੋ ਸਿਯਾਨ ਰਮਾਹਿ ਸਗਨ ਤੈ ਸੌ ਗੁਨੋ ॥ ੫੩
॥ ਕਬਿਤ ॥ ਗਦਾ ਗਹਿ ਧਾਯੋ ਕਪਿ ਮੰਡਲ ਭ੍ਰਮਾਯੋ ਤਿ
ਨ ਜੈਸੇ ਚਲੇ ਵਾਯੁ ਪੁੰਜ ਬਾਦਰ ਉੜਾਏ ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਹੀ ਚਪੇਟ ਜਮਦੂਤ
ਨ ਕੇ ਲੂਠੇ ਪੇਟ ਜੀਵਤ ਲਪੇਟ ਸਭ ਜੇਲ ਕੈ ਚਲਾਏ ਹੈਂ ॥ ਫਨੇ ਫਨੇ ਸੁ
ਰਨ ਕੇ ਫੜੇ ਈਲ ਗਾਏ ਹਾਥ ਦੇਖ ਰਘੁਨਾਥ ਬਲਹੀ ਮੁਸਕਾਏ
ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਦਸ਼ਬਦਨ ਜਰੇ ਰਾਮ ਪਾਇ ਏਕਨ ਅਨੇਕਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਕੁੰਤਕ
ਨ ਲੈ ਸਿਧਾਏ ਹੈਂ ॥ ੫੪ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਬਹੁਰੋ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਲੈ
ਕੈ ਧਾਯੋ ਹੈ ਲੰਗੂਰ ਤਾਕੇ ਆਂਕੀ ਦੇਖ ਸੂਰਤ ਪਿਨਾਕੀ ਹੀਯ ਗਾਯੋ ਹੈ
॥ ਤਾਕੋ ਤੇਜ ਦੇਖ ਦੂਨੈ ਗਢਿ ਕੇ ਅਜੇਜ ਰਾਮ ਦੈਨ ਤਿਨ ਤਾਕ ਕਪਿਰਾਜ
ਕੇ ਚਲਾਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਂਹੀ ਛਿਨ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਬਾਨ ਲੈ ਕਮਾਨ ਮੁੰਖ ਤਕਿਕ
ਕੇ ਗਰੁੜ ਪਤੰਛ ਕੈ ਚਲਾਯੋ ਹੈ ॥ ਲਾਗਨ ਨ ਦੀਨੋ ਟੂਕ ਟੂਕ ਮਾਰ
ਕੀਨੋ ਜੈਸੇ ਦੀਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਏਕ ਫੂਕ ਹੀ ਬੁਝਾਯੋ ਹੈ ॥ ੫੫ ॥ ਕਬਿ
ਤ ॥ ਤੀਸਰੇ ਉਠਾਇ ਕੈ ਫਿਰਾਇ ਮੁਗਦਰ ਧਾਯੋ ਆਯੋ ਨਲ
ਨੀਲ ਛਿਗ ਬੋਲ ਤਰਪਾਏ ਹੈ ॥ ਫੂਤਕਾਰ ਹੀਜੇ ਪਕੇ ਭੂਤ ਸੇ ਗਿਰ
ਏ ਕਪਿ ਬੀਸ ਕੇ ਸਪੂਤ ਮਾਨੋ ਦਾਰਿਦ ਉੜਾਏ ਹੈਂ ॥ ਰੋਂਦੇ ਏਕ ਪਾਇਨ ਸੋਂ
ਮਾਰੇ ਛਿਤ ਚਾਇਨ ਸੋਂ ਕੀਨੇ ਬਹੁ ਘਾਇਨ ਸੋਂ ਚਾਮ ਕੇ ਚਲਾਏ ਹੈ ॥ ਤੌਲੌ
ਹਨੂਮਾਨ ਆਇ ਹਾਥ ਤੇ ਛੁਡਾਇ ਲੀਨੋ ਤਾਕੇ ਮਾਰ ਬੇਕੋ ਕਪਿ ਔਰ ਹੀ
ਬੁਲਾਏ ਹੈਂ ॥ ੫੬ ॥ ਅੰਗਦੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਅੰਗਦ ਸੁ

੧੬੮ ਜਾਨ ਕਹੇ ਕਹਾਂ ਪਾਈਐ ਜਾਨ ਅਬ ਔਖਧ ਪ੍ਰਮਾਨ ਦੇਖ ਮਾਰ ਮਾਰ ਗ
ਏਰੈਂ ਨੀਲ ਨਲ ਲਾਗੇ ਭੁਜ ਜਾਮਵੰਤ ਤੇਗੀ ਪੁਜ ਬਾਲ ਸੁਤ ਬ
ਹੁਰੇ ਗਿਰਾਈ ਭੂਮ ਲਯੈ ਹੈਂ ਕੋਊ ਮਾਰੈ ਬਾਨ ਕੋਊ ਰੋਕੈ ਨਾਕ ਕਾਨ
ਤਾਂਕੈ ਪ੍ਰਾਨ ਕੋਨ ਕਾਢੈ ਕੋਊ ਸਮ ਬਿਨ ਭਯੇ ਹੈਂ ਫੂਲੇ ਕਿਲਕਾਰੀ ਚ
ਢ ਬੈਠੇ ਗਿਰ ਭਾਰੀ ਮਾਨੋ ਵਹੈ ਸੋਈ ਗਯੇ ਐਸੇ ਬਾਟ ਸੁਖ ਲਯੇ ਹੈਂ
੫੭॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰੋਵਾਚ ਕਬਿਤ॥ ॥ਰਾਮਚੰਦ ਜਾਨੀ ਕ
ਪਿ ਮੰਡਲ ਨ ਰਾਮ ਨਾਹੀ ਜਾਂਕੇ ਹੈਰ ਹੂੰ ਸੰਭਾਰੇ ਕਬ ਵਾ ਵਰੀ ਬਿਪਰੀਤ ਕੀ
॥ਮਰ ਬੇਕੇ ਸਮੇਂ ਤਸ ਪਾਯੋ ਹੈ ਗਿਰਾਯੋ ਰਿਪੁ ਅਬ ਜੈ ਨ ਮਾਨੇ ਹੈ ਤੋ ਰ
ਸਹੂੰ ਅਨੀਤ ਕੀਏ ਏਕ ਬਾਨ ਤਾਨ ਕੈ ਲਗਾਯੋ ਰੀਏ ਤਾਤ ਕਾਲ ਭੇਦ ਕੈ
ਪਤਾਲ ਜਾਏ ਕਰੀ ਬਾਤ ਜੀਤ ਕੀ ॥ਦੂਸਰੇ ਕਪਾਲ ਲੈ ਸਿਧਾਰਨੇ ਸੁ
ਰਲੋਕ ਮਾਹਿ ਐਸੇ ਰਿਪੁ ਮਾਰਨੇ ਸੈਨ ਆਪਨੀ ਨਚੀਤ ਕੀ॥ ੫੮॥
ਕਬਿਤ॥ ॥ਹਾਹਾਕਾਰ ਭਯੋ ਰਾਗਰਾਵਨਕੇ ਗਯੇ ਸਭ ਪਛੇ
ਹਨੂਮਾਨ ਲੈ ਪਹਾਰ ਸੋ ਉਤਾਯੋ ਹੈ ॥ਹਾਲ ਚਾਲ ਪਰੀ ਨਾ ਸੰਭਾਲ ਰਹੀ
ਕਾਹੂ ਤਨ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਕੇ ਬਘੂਲਾ ਬੈਠ ਆਯੋ ਹੈ ॥ਏਕ ਸੰਗ ਚਲੇ
ਏਕ ਆਪਸ ਮੈਂ ਦਲੇ ਕਾਪ ਏਕ ਗਿਰੇ ਪਾਤਸੇ ਸੰਭਾਰੇ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ਹੈ ॥ਉ
ਰੇ ਨਭ ਤੇਰ ਹੇਰ ਦੇਵ ਨੇ ਸੰਦੇਰ ਦੇਰ ਬੋਲ ਬੋਲ ਲੱਛਮਨ ਬੋਲ ਯੋ
ਸੁਨਾਯੋ ਹੈ॥ ੫੯॥ ਛਪਯ॥ ॥ਤਜਹੁ ਸੋਕ ਸਭ ਅਮਰ ਲੋ
ਕ ਰਹੀਅਹੁ ਇੰਦ੍ਰ ਆਸਨਾ ॥ਪ੍ਰਭੁ ਦਿਨ ਮਣਿ ਮਗ ਤਜਹੁ ਨੈਕ ਰ
ਹਹੁ ਕਮਲਾਸਨਾ ॥ਬਿਗਰ ਧਿਆਨ ਲੇਹੁ ਨਪ ਸਾਰ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਿ ਸਿ
ਵਹੁ ॥ਉਡਗਨ ਬਰਨ ਸਮੀਰ ਪੀਰ ਬਿਨ ਤਜਹੁ ਸੰਕਾ ਰਹੁ ॥ਸੁ
ਰਲੋਕ ਆਜ ਮੰਗਲ ਕਰਹੁ ਲੱਛ ਕਾਨ ਬਧ ਪਲ ਉਠ ਗਾਰਹੁ ॥ਪ੍ਰ
ਪਤਿ ਪ੍ਰਬੈਰ ਭੂ ਸਰਵੰਤ ਲਗ ਪਰਸਖੰਡ ਧਰਮਰ ਲੁਰਗ॥੬੦॥
ਕਬਿਤ॥ ॥ਮਰੇ ਜਬ ਰਾਤ ਭਯੇ ਵਰੇਈ ਆਪ ਤ ਮਾਨੇ
ਮਰੇ ਬੱਜ੍ਰ ਪਾਤ ਛਿਮਾ ਆਈ ਰਘੁਰਾਈ ਹੈਂ ਕਹੇ ਮੁਸਕਾਈ ਸਾਂਹਿ

ਫੇਰ ਦੇਈ ਅਕਾਸ਼ ਮਾਨੋ ਪਾਕੇ ਮਾਸ ਗੀਧ ਮਾਸ ਬੀਸ ਤੀਸ ਖਾਇ ਹੈਂ ਗੋ ੧੫੮
ਲੋ ਹਨੂੰਮਾਨ ਰਾਮ ਜਾਨੋ ਏਈ ਨ ਜਾਤ ਕਹਾਂ ਹਾਥ ਕਹਾਂ ਪਾਇ ਪਾਂਕੇ
ਕਹਾਂ ਲਾਗੇ ਘਾਇ ਹੈਂ ਝਪਾਰ ਕੇ ਅੰਤ ਏਕ ਭੀਮ ਬਲਵੰਤ ਹ੍ਵੈ ਹੈਂ ਸੋ
ਤੋ ਜਾਂਕੀ ਕੇ ਪਰੀ ਮੈਂ ਭੂਤ ਭੂਤ ਨਾਇ ਹੈਂ ॥੬੧॥ ਕਬਿਤ ॥
ਫਟੀ ਜੀਤ ਭੂਈ ਰਨ ਹਰਖੇ ਸੁਦੇਵ ਗਨ ਬਰਖੇ ਸੁਮਨ ਸੁਰਪਰ
ਖੇਲਰਨ ਕੋ ॥ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਤ ਕਪਿ ਧਰਕੇ ਨ ਠੀਕ ਭੂਟ ਸਰਖੇ ਨਿਸਿ
ਜੋਰ ਰਾਮ ਕੇ ਚਰਨ ਕੋ ॥ ਕਹੀ ਕਪਿਰਾਜ ਆਪ ਆਪਨੇ ਸਮਾਜ ਰਘੁ
ਰਾਜ ਕਾਜ ਕਰੇ ਦੁਖ ਮਿਟੇ ਸੀ ਹਰਨ ਕੋ ॥ ਬਾਨੇ ਬਾਨੇ ਹਨੂੰਮਾਨ ਔਰ
ਦ ਸਮਾਨੇ ਰਹੇ ਜਾਨੇ ਲਿਜਕਾਨੇ ਦਿਨ ਰਾਵਨ ਮਰਨ ਕੋ ॥੬੨॥
ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਰਾਵਨ ਨਿਗਾਰੇ ਕੁੰਭਕਰਨ ਤੇ ਪਛਾਰੇ
ਰਨ ਹਾਰੇ ਕਪਿ ਜੂਥ ਤੇ ਸਿਧਾਰੇ ਸਿਵਲੋਕ ਕੋ ॥ ਤਾਕੇ ਸੀਸ ਭਾਰੇ ਭਾਰੇ
ਸੂਰ ਜੇ ਹਮਾਰੇ ਤੇਊ ਨੈਕੁ ਨ ਸੰਭਾਰੇ ਰਾਮਚੰਦ ਬਾਨੇ ਫੋਕ ਕੋ ॥ ਦਈ
ਕੇ ਸਹਾਰੇ ਹਨੂੰਮਾਨ ਤ ਬਜਾਰੇ ਘਰ ਆਪਨੇ ਤੇ ਆਰ ਨਲ ਗਾਈ ਨ
ਖੋਲੇ ਕੋ ॥ ਤਾਕੇ ਜਾਇ ਮਾਰੈ ਕੋਊ ਕਾਂਮ ਕੇ ਸਵਾਰੈ ਭਾਈ ਤਾਂਹੀ ਦਿਨ
ਭਲੇ ਬਿਦਾ ਦੇਊ ਮਨੋ ਸੋਕ ਕੋ ॥੬੩॥ ਕਬਿਤ ॥ ਜਸਾਂ
ਹੀ ਗਾਫਲੀ ਕੇ ਕੇ ਨਿਸੰਕ ਹ੍ਵੈ ਨ ਦੇਖੈ ਦੇਵ ਆਇਸੁ ਕੇ ਮਾਨ ਮਾਥੇ ਭੂਮਿ
ਸਿਰ ਨਾਵਤੋ ॥ ਸਾਤ ਪੌਰ ਬਾਹਰ ਬਿਛੋਨਾ ਬਿਨ ਡਾਰੇ ਹੈ ਰਹੈਂ ਮਾਰੇ
ਔਰ ਆਪਨ ਜੁਹਾਰ ਪਹੁੰਚਾਵਤੋ ॥ ਜਾਂਹੀ ਕੇ ਬੁਲਾਵਤੇ ਸੋ ਆਵਤੇ
ਸੁਸੰਕ ਮਨ ਮੰਹਿ ਬਿਨ ਕਹੇ ਭ੍ਰਿਤ ਬੈਠਨੇ ਨ ਪਾਵਤੋ ॥ ਤਾਂਹੀ ਗਾਫਕੇ
ਰ ਰੀਛ ਬਾਂਦਰ ਲਪੇਟਤ ਹੈਂ ਸਭ ਦਿਨ ਏਕ ਸੇਨ ਪਾਏ ਮਨ ਭਾਵ
ਤੋ ॥੬੪॥ ਕਬਿਤ ॥ ਜੈਤੇ ਸੁਰ ਭਾਰੇ ਮੈ ਰੋਕ ਰੋਕ
ਰਾਖੇ ਦੇਵ ਰਾਜ ਕੇ ਸਮਾਜ ਔਰ ਕਹਾਂ ਲੌ ਬਖਾਨੀਏ ॥ ਕਿੰਨਰ ਕੇ ਦੇਸ
ਮਨ ਰੰਚ ਨ ਕਾਹੂੰ ਕੋ ਡਰ ਮੇਰੇ ਤ੍ਰਾਸ ਸਹੀ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਮੈਂ ਮਾਨੀਏ ॥
ਸੋਈ ਮੇਰੇ ਜੀਵਤ ਨਿਸੰਕ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਭੂਰ ਰੀਛ ਬੀਰ ਕੈਕ ਧਸੇ ਔਰ

੧੭੦ ਆਗੈ ਕਹਾਂ ਜਾਨੀਏ ॥ ਜਾਨਕੀ ਕੋ ਕੋਪ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗਹੀ ਕੋ ਲੋਪ ਹੈ ਕਿ
ਮੋਕੋ ਮਿਟ ਛੋਕਰੈ ਸੁ ਕੈਸੇ ਪਹਿਚਾਨੀਏ ॥੬੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥
ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤ੍ਰਿਹ ਸ੍ਰੁਤੀ ਮਾਤ੍ਰਿ ਧਾਹਿ ਲੇ ਹੀ ਗਹਿ ਲੇਤ ॥ ਸ੍ਰੁਨਾ ਹੋਤ ਸ
ਮਸ੍ਤੈ ਨਹੀ ਛਲੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ ॥੬੬॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਰਾਮਨੀ
ਤੁ ਮਨ ਲਾਇ ਸੁਨਤ ਸੁਨਾਵਤ ਰਾਮ ਕਥਾ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਦੁਖ ਨਸੁ ਜਾਇ
ਕੁੰਭਕਰਨ ਜਿਮੇਂ ਮਾਰਿਹੈ ॥੬੭॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਜੋ ਜਗ
ਜਿਦ ਕਲੇਸ ਰਾਵਨ ਰਾਮਨ ਸਮਸਰ ਹੀਂ ॥ ਅਤਿ ਰਸ ਤਿਨਹਿ ਨਜੋ
ਗੀ ਐਮ ਕਹੈ ਰਸ ਹਾਨਿ ਹੈ ॥੬੮॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਮੇਘ
ਨਾਦ ਅਬ ਜਾਇ ਰਨ ਛਿਤ ਜੁੱਧ ਮਚਾਇ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਰਿਸ ਐਹੈ ਉਤਰਾ
ਇ ਕਥਾ ਸੁ ਆਗੈ ਹੋਇਗੀ ॥੬੯॥ ॥ਇਤਿ
ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਗੀਤੇ ਕੁੰਭਕਰਨ ਬਧ: ਏਕਾਦਸਮੋ ਅੰਕਾ ॥੧੧॥ ੯੭੪॥
ਰਾਵਨੋਵਾਚ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਰਾਵਨ ਕ੍ਰੋਧ
ਪਚੰਡ ਮਨਹੁ ਅਗਨਿ ਘ੍ਰਿਤ ਪਰ ਸਜੋ ॥ ਘਟਕ ਸੀਸ ਭੁਜ ਦੰਡ ਮੇ
ਘਨਾਦਿ ਬੋਲ ਮੋ ਨਿਕਾਟਿ ॥੧॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਅਛਕਤ੍ਰ
ਕੈਨ ਦੁਰਾਉ ਕੁੰਭਕਰਨ ਸੂ ਸੇ ਪਗਟ ॥ ਰਾਮ ਉਠਾ ਮੋ ਚਾਉ ਇੰਦ੍ਰ
ਜੀਤ ਕੇ ਜੀਵਤੋ ॥੨॥ ਕਬਿਤ ॥ ॥ਕੁੰਭਕਰਨ ਮਾਰੇ ਸੂ
ਰ ਬਹੁਤੇ ਪਛਾਰੇ ਅਬ ਜਾਨਤ ਹਮਾਰੇ ਪੱਛੈਂ ਨਰੂੰਦ ਵਾਹਨੋ ॥ ਹਾ
ਰੇ ਸਬ ਰਾਮ ਸਨੇਹਾਰੇ ਸੂੰਤ ਬਾਦਰ ਕੇ ਗਾਜੇ ਸੁਖ ਭਰੇ ਦੁਖ ਪਰੇ ਮੈਂ
ਸਰਾਹਨੋ ॥ ਅੰਕ ਬਿਨ ਲੰਕ ਕੇ ਕਿਤੂਹ ਹੂੰ ਬਿਦਾਰੇ ਹੋ ਤੋ ਕਾਇਰ
ਜੋਨੇਂ ਦੇਤ ਤੋਹਿ ਘਰ ਮੈਂ ਉਰਾਹਨੋ ॥ ਸੁਨੋ ਪੂਤ ਮੀਤ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਿ
ਪਰੀਤਿ ਰਾਮਚੰਦ ਕੀ ਅਨੀਤ ਤੇ ਨਚੀਤ ਮਨ ਨਾਹਿ ਨੋ ॥੩॥
ਕਬਿਤ ॥ ॥ਆਜ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੀ ਬਿਕਾਨੀ ਹੈ ਬਿਭੂਤਿ ਸੁਨਿ ਪੂਤ
ਮੇਘਨਾਦ ਤੈਂਨ ਨੈਕ ਜੀਅ ਆਨੀ ਹੈ ॥ ਕੁੰਭਕਾਨ ਸ੍ਰੇ ਦਿਨ ਤ ਬਹੀ
ਰੇ ਸੂਰੇ ਐਰ ਆਰੀ ਕੇ ਬਨਾਉ ਕੀਨ ਬਾਤ ਕਾਹੂ ਜਾਨੀ ਹੈ ॥ ਜਹੈ ਹ

ਮਜਾਨੀ ਠਉ ਜਾਨ ਕੀ ਬਿਰਾਨੀ ਹੇਤੁ ਐਸੀ ਬੋਲੀ ਬਾਨੀ ਮਾਨੋ ਬੀਜੁਰੀ
ਤਰਾਨੀ ਹੈ ॥ ਜਾਂ ਕੋ ਰਾਣੀ ਆਨੀ ਰਹੀ ਕੇਤਕੀ ਕਹਾਨੀ ਸੁਨ ਭਈ ਸੀ
ਅ ਰਾਨੀ ਮੇਰੀ ਆਯੁ ਸੀ ਅਰਾਨੀ ਹੈ ॥ ੪॥ ਮੇਘਨਾਦੋਵਾਚ
ਘਟ ਗਈ ਹੈ
ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਬੋਲਓ ਮੇਘਨਾਦ ਰਾਜ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬਿਖਾਦ ਕਰੈ ਕੰ
ਠ ਭੁਯੋ ਜੋ ਪੈ ਰਨ ਕੁੰਭਕਰਨ ਹਾਰਯੋ ਹੈ ॥ ਰਾਮਚੰਦ ਕੀਨੋ ਛਲ
ਐਰਨ ਪੁਜਾਯੋ ਬਲ ਗਯੋ ਦਲ ਭਾਜ ਗਾਹੇ ਏਕਲੋ ਪਛਾਰਯੋ ਹੈ ॥
ਭੂਮੈ ਸੇਜ ਭਈ ਤਬ ਨੀਂਦ ਆਇ ਗਈ ਦ੍ਵੈ ਹੈ ਦੋਸ ਕੋਨ ਦੀਜੈ ਉਨ ਪਾ
ਯੋ ਸੁਖ ਭਾਰਯੋ ਹੈ ॥ ਕੈਸੀ ਅਬ ਹਾਸੀ ਕੋਨ ਕਾਜ ਰਹੇ ਬਾਸੀ ਰਨ ਉ
ਪਕੀਉ ਸਾਸਨ ਮੈਂ ਫਾਂਸੀ ਮੇਲ ਮਾਰਯੋ ਹੈ ॥ ੫॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥
ਦੀਜੈ ਮੋਹਿ ਪਾਨ ਅਬ ਕਹਾਂ ਕੋਉ ਪਾਵੈ ਜਾਨ ਜੁੰਧ ਕੇ ਨਿਦਾਨ ਕੋ ਨਮੇ
ਰੀ ਬਾਤ ਰੂਰੀ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਹੂੰ ਤੌ ਜਾਨਤ ਕਿ ਜੀਮੈ ਸੰਕ ਆਨਤ ਹੋ ਜੀਤ੍ਯੋ
ਉ ਸੁਰਰਾਜ ਐਸੀ ਤਾਂਕੀ ਪਤਿ ਬੂਰੀ ਹੈ ॥ ਬੈਰਨ ਕੇ ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਐਸੀ
ਖਗਧਾਰ ਜੈਸੇ ਪਾਪਨ ਕੇ ਕਾਟਬੇ ਕੋ ਕਾਸੀ ਸਿਵਪੁਰੀ ਹੈ ॥ ਜੀਜੈ ਤੌ
ਲੋ ਰਾਜ ਕੀਜੈ ਰਹਕੇ ਨਪੀਠ ਦੀਜੈ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਰਾਖਬੇ ਕੀ ਬਾ
ਤ ਜੁਰੀ ਹੈਂ ॥ ੬॥ ਰਾਵਨੋਵਾਚ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਰੈ
ਨ ਫਹੈਂ ਜਸ ਰਾਵਤ ਨਾਚਤ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਰਲੈ ਸਭ ਐਂਗਾਰਾ ਵੈ ਰਫ ਮੈ ਗ
ਮੁਰਕਾ
ਨਿਖੰਗ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਲੋਹੂ ਸੋ ਘਾਉ ਭਏ ਅਰਧੰਗ ॥ ਏਵੋਉ ਪੂਤ ਜ
ਨੇ ਜਨਨੀ ਜਗ ਐਰ ਸਬੈ ਸੁਤ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ॥ ਜਾਂਗ ਕੇ ਠਾਕੁਰ ਸੋਂ
ਲੋਕੇ ਜੀਵਨ ਸੋਨਰ ਹੇਤ ਹੈ ਸੰਗ ਕੇ ਸੰਗ॥ ੭॥ ਸਵੈਯਾ॥
॥ਆਨ ਪਰੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਗਾਢ ਗਯੋ ਰਨ ਮੈਂ ਸੁਫਿਰਯੋ ਨਹਿ ਕੋ
ਈ ॥ ਰਾਵਨ ਕੇ ਜਿਯ ਤੇ ਨ ਭਈ ਸੁਨ ਪੂਤ ਸਬੈ ਅਬ ਹੋਵਤ ਸੋਈ ॥
ਮਾਨਸ ਆਇ ਲਰੇ ਗਢ ਲੰਕਹਿ ਦੇਵਨ ਕੀ ਨ ਚਲਾਵਤ ਕੋਈ ॥
ਬੀਚ ਮੰਦੋਦਰੀ ਬੋਲ ਉਠੀ ਮੁਖ ਦੀਨ ਭਈ ਮਨ ਤੇ ਅਤਿ ਰੋਈ ॥ ੮॥
ਮੰਦੋਦਰੀ ਉਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਜਿਹ ਜੇ ਸੁਧਾਇ ਕਬੈ

੧੭੨ ਸਤ੍ਰੈ ਸੂਠ ਪਾਇਕਹੈਂ ਨਾਰਦ ਜੇ ਗਾਇਕਹੈਂ ਲਾਖ ਭਾਂਤਿ ਮਨੀਹੀ।
ਬੰਦਨ ਕੇ ਦੇਸਨ ਕੇ ਸੁਪਨੇ ਬਿਦੇਸ ਨ ਕੇ ਸੂਰੇਸ ਅਛਕੇਸ ਜੀਤ ਥੇਕੀ
ਰਨ ਅਨੀਹੀ ॥ ਪੂਤ ਮੇਘਨਾਦ ਕੋ ਹੇ ਸੁਰਾਜ ਕੇ ਸੁਵਾਦ ਹੇ ਨ ਜੀਅ ਮੇਂ
ਵਿਖਾਦ ਹੇ ਨ ਕੇਹੂੰ ਪਾਤਿ ਛਨੀ ਹੀ ॥ ਜੈਤੂ ਸੀਅ ਕਬਹੂੰ ਚੁਰਾਵਤੇ ਨ ਕੈ
ਤੋ ਤੈਤੇ ਆਜ ਸਬ ਬਾਤ ਕੀ ਬਿਸਾਤ ਭਲੀ ਬਨੀ ਹੀ ॥ ੯ ॥
ਰਾਵਨੋਵਾਚ ॥ ਸੈਯਾ ॥ ॥ ਕੈਨ ਸਮੇਂ ਇਨ ਬਾਤਨ ਕੇ ਰਨ ਰ
ਮਦ ਹੈ ਘਰ ਮੇਂ ਪਟਰਾਨੀ ॥ ਤਾਮਕੇ ਜਾਬ ਮਰੇ ਦਸਕੰਧਰ ਤੈ ਜਾਨਿਯ
ਤ ਸੁਕਾਹੇ ਤੇ ਜਾਨੀ ॥ ਔਰ ਕਦਾਚ ਬਨੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਤੈਂ ਆਨ ਬਨੈ ਕਾ
ਕੈਨ ਸੀ ਹਾਨੀ ॥ ਦੇਹ ਛੁਟੇ ਹੂੰ ਨ ਜੀਯ ਛੁਟੀ ਚਲਹੈ ਜਗ ਮੇਂ ਜੁਗ ਚਾ
ਰ ਕਹਾਨੀ ॥ ੧੦ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ ਜਿਮੇਂ ਸਹੰਸ ਤਪ ਭਾਨੁ ਕੇ
ਧ ਪ੍ਰਗਟ ਰਾਵਨ ਕਿਯੋ ॥ ਦ੍ਵੈ ਪੂਤ ਕੇ ਪਾਨਿ ਇੰਦ੍ਰਜੀਤ ਜੀਤੇ ਬਨੈ ॥
੧੧ ॥ ਕਬਿਤ੍ਤ ॥ ॥ ਰਾਮਤਿਨ ਤੂਰੇ ਦੋਰ ਅਠਾਇ ਪਰੇ ਸਬ
ਮੇਘਨਾਦ ਚੜ੍ਹੇ ਰਥ ਲੋਹ ਜੁਰੇ ਪੇਖੀਏ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਤਮੇਂ ਭਰੇ ਤਊ ਰੌਰ
ਤੇ ਨਟਰੇ ਗਬਿਆਰ ਤ੍ਰੂਟ ਪਰੇ ਤੇ ਕਹਾਂ ਲੌ ਲਖ ਲੇਖੀਏ ॥ ਬਾਨ ਮੁਖ
ਧਰੇ ਲੈ ਕਮਾਨ ਕਰ ਕਰੇ ਪੇ ਨਰਾਂ ਮੈਂ ਅਨੁਸਰੇ ਪਲ ਮੈਂ ਭੁਲੋ ਬਿਸੇਖੀ
ਏ ॥ ਖਾਲੀ ਕੀਨੇ ਤਰਕਸ ਭਰੇ ਭਰੇ ਭਰੇ ਭਰ ਲਰੇ ਲਰੇ ਲਰੇ ਪਰ
ਮਰੇ ਮਰੇ ਦੇਖੀਏ ॥ ੧੨ ॥ ਕਬਿਤ੍ਤ ॥ ॥ ਬਨੇਈ ਬਨੈਤ ਸੂ
ਰ ਸਬੈ ਪਖਰੈਤ ਜੈਤਵਾਰ ਠੌਰ ਠੌਰਨ ਕੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਡੀਲ ਹੈ ॥ ਜੁੱਧ
ਕੇ ਅਡੋਲ ਬਾਮਿ ਬਾਰਸੀ ਅਮੋਲ ਗੋਲ ਤੇ ਨਿਕਸ ਲਰੈਂ ਤਾਂਤੇ ਕੀਸ
ਸਿ ਭਲੀ ਲਹੈ ॥ ਕਾਮ ਕੇ ਬਸਾਊ ਲੰਕ ਠਾਊ ਕੇ ਨ ਦਾਊ ਪਰੇ ਜੀਤਨ ਕੇ
ਚਾਊ ਕਹੂੰ ਜੰਦਾਪ ਸੁਸੀਲ ਹੈ ॥ ਤਾਮਕੇ ਆਜ ਕਾਲ ਰਾਵਨ ਕੇ ਲੋ
ਗਨ ਕੇ ਕੌਪਹੂੰ ਕੀ ਕੋਲ ਪਰੋਲੇ ਖਕੀਨ ਚੀਲ ਹੈ ॥ ੧੩ ॥ ਸੈ
ਯਾ ॥ ॥ ਅਮਰਾਜਿਤ ਕੇ ਸਭੁ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਧਸੇ ਰਨ ਮੈ ਗਬਿ
ਆਰੂ ਧਾਏ ਆਇ ਨਿਦਾਨ ਕੀ ਬਾਤ ਪਰੀ ਕਹਿਬੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਜਾ

ਇ ਨਗਾਰੇ ਔ ਰਿਸ ਭਰੇ ਸਸਤ੍ਰਨ ਨੇ ਲਪਟੇ ਗਾਹਿ ਬਾਂਦਰ ਫੇਟ ਲੈ ਕੇਟ ਸੈਂਘ ੨੦੩
ਰੇ ਰਾਮ ਕੇ ਕੋਪ ਨ ਓਪਰਹੀ ਓਰ ਅੰਤਰੇ ਅੰਤਕੇ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੇ ॥੧੪
॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਅਤਿ ਨੇ ਜੁਧ ਦਿਨ ਰੈਨ ਦੂਹੂੰ ਓਰ ਅਰੂ ਬਜੰ ਨੋ ਅ
ਸਰਥ ਚਕ੍ਰ ਗੈਨ ਮੇਘਨਾਦ ਬੋਲ ਨੇ ਤਬ ਕਹਾਂ ॥੧੫॥ ਕਬਿਤੁ॥
ਜਤੇ ਐਸੇ ਜਿਨ ਧਨੁਖ ਪਿਨਾਕੀ ਕੋ ਮਤਾਂ ਪ੍ਰਬਲ ਜਾਂ ਕੇ ਬਲ ਦੇਖ ਭ੍ਰਿਗੁ
ਪਤਿ ਕੀਨੋ ਮੈਨ ਹੈ ਤਾੜਕਾ ਕੋ ਮਾਰ ਬਾਲੀ ਬਲ ਸੋ ਪਛਾੜਯੋ ਜਿਨ ਜ
ਕੋ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਹਨੂੰਮਾਨ ਖਾਯੋ ਜੈਨ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਤੇ ਜਾਂ ਕੇ ਸਾਂਤ੍ਰ ਸੇਵਕ
ਹ੍ਵੈ ਗਏ ਕਪਿ ਜਾਂ ਕੇ ਡਰ ਸਿੰਧੁ ਕੇ ਨ ਸ੍ਵਾਸਨ ਮੈਂ ਪੌਨ ਹੈ ਮੇਘਨਾਦ ਰ
ਬਕ ਭੁਬਕ ਕਹ ਐਸੇ ਸਤ੍ਰ ਬੀਰ ਕੌਨ ਕੌਨ ਸੀਤਾ ਪਤਿ ਰਾਮਚੰਦ ਕੌਨ ਹੈ
॥੧੬॥ ਰਾਮਚੰਦ ਕੀ ਸੈਨਾ ਵਾਰਤਾ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ਜੋ ਐਸੇ ਸ
ਬਸੂਰ ਐਸੇ ਕੂਰ ਕਾਨੂ ਨ ਬੂਝੈ ਕੋਊ ਅਰੇ ਮੇਘਨਾਦ ਆਜ ਐਸੇ ਇਤ ਰ
ਤੇਂ ਹੈਂ ਐਸੇ ਜੇਠ ਮਾਸ ਕੀ ਦੁਪਹਿਰੀ ਮੈਂ ਜਲੈ ਪਾਂਇ ਸੂਰਜ ਬਤਯੋ ਕੋ
ਊ ਐਸੇ ਬਰਰਾਤੁ ਹੈ ਪਛੇ ਲਛਮਨ ਆਗੈ ਅੰਗਦ ਸੋ ਕਪਿ ਰਾਊ ਨੈ
ਲ ਨਲ ਪਾਂਇ ਤਰ ਅੰਜਨੀ ਕੇ ਤਾਤ ਹੈ ਬੀਰ ਰਘੁਰਾਇ ਤਾਂ ਕੀ ਬਲਿ
ਜਾਇ ਰਾਮ ਕਹਿ ਜਾਹੀ ਕੇ ਨ ਸੂਝੈ ਤਾਂ ਕੋ ਆਜ ਕਾਲ ਪਾਤ ਹੈ ॥੧੭॥
ਇੰਦ੍ਰਜੀਤ ਵਾਚ ਕਬਿਤ ॥ ॥ਸੁਨ ਰੇ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਗੀਧ ਨੀਚ
ਹੈ ਨਿਹਾਰ ਰਾਜ ਆਪਨੇ ਨ ਰਾਖਨੇ ਤੈਂ ਤੇ ਕੈਸੀ ਭਾਂਤਿ ਤੂ ਰਹੈਂ ਜਲ ਮੈਂ
ਤੇ ਬਲ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਹਾਂ ਬੂਝਤ ਹੋ ਨੀਲ ਸੋਂ ਲਰੈ ਤੇ ਟੀਕੈ ਨੀਲ ਕੇ
ਨ ਕਰ ਹੌਂ ਹਨੂੰਮਾਨ ਤੂੰ ਮੈ ਕਹੇ ਕੈ ਨ ਸੇ ਭੂਮਾਨ ਜਾਮਵਾਨ ਸੁਨ ਅੰ
ਗਦ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹੈਂ ਨ ਤਰ ਹੌਂ ਜੈਲੋ ਕਹਿੰ ਰਾਇ ਮੇਰੀ ਮਾਰ ਤੇ ਨ ਭਾਜ ਜਾ
ਇ ਤੋਲੌ ਕਛੂ ਲਰਤੈ ਤੇ ਰਾਮਹਿ ਸੋਂ ਲਰੌਂ ॥੧੮॥ ਦੋਹਰਾ॥
॥ਐਸੇ ਕਹਿ ਕੈ ਬਰਖਤ ਭਯੋ ਬਾਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਇਕ ਧਾਰ ॥ ਉਰ ਬੀਚ ਕ
ਪਿ ਰ ਸੁਭਟ ਸਭ ਕੀਨੇ ਇਕ ਸਾਰ ॥੧੯॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥
ਕਛੂ ਨ ਰਹੀ ਸੰਭਾਰ ਕਿਤੇ ਸੂਰ ਕਟ ਧਰ ਪਰੇ ਜਾਨੇ ਦਾਵਾ ਪਰ ਜਾ